BS

185 BRABANT STRIP MAGAZINE

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

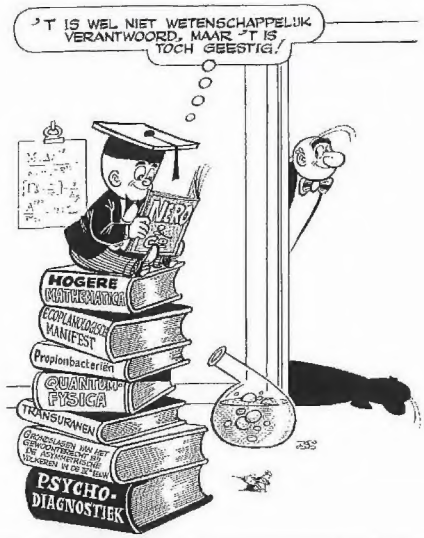

HET BESLOTEN LAND

STRIPS-COMICS-COOL MEDIA

Parijsstraat 16 Leuven
016-225840
info@hbl.be
www.hbl.be

Stripwinkel TISTJEN DOP
www.tistjendop.be

Patersstraat 96 - 2300 Turnhout
014.42.88.29 - info@tistjendop.be

Ruime keuze in Engelstalige strips:
graphic novels, klassiekers, manga, humor
en underground.

De Striepclub
www.striepclub.be
Regelmatige updates met een stripveiling, promoties, acties, activiteiten, speciale uitgaven, posters en prentkaarten, enkel te verkrijgen in of via De Striepclub.

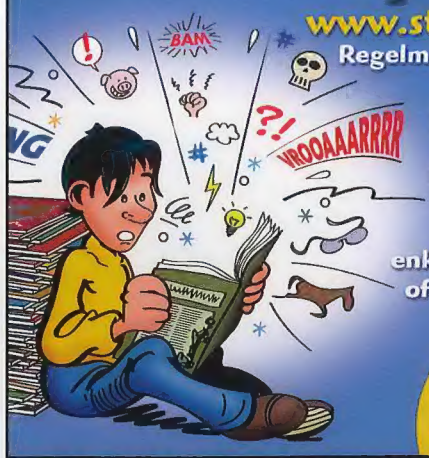

Schrijf je in op onze wekelijkse nieuwsbrief via info@striepclub.be

De Striep Brugge, Katelijnestraat 42, 8000 Brugge
De Striep Oostende, Paulusstraat 36, 8400 Oostende
De Striep Kortrijk, Budastraat 7, 8500 Kortrijk

STRIPWINKEL PIERKE

F. VAN RYHOVENLAAN 312 (HOEK ANJELIERSTR.) 9000 GENT
TEL: 09 227 70 86

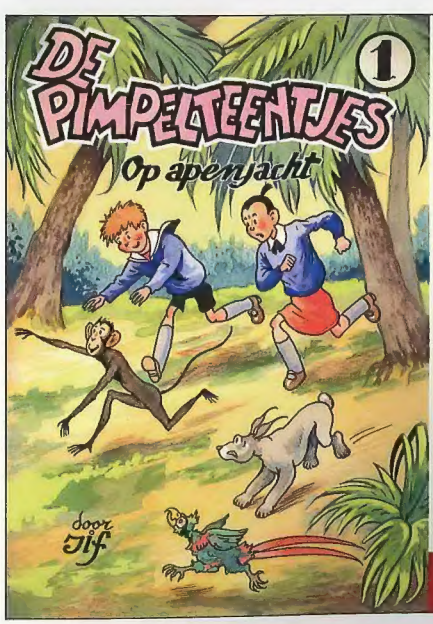

BONTE MAGAZINE

1	21
2	22
3	23
4	24
5	25
6	26
7	27
8	28
9	29
10	30
11	31
12	32
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	

BONTE

BS
BRABANT STRIP MAGAZINE

nr 185 (2) van 30/04/2011

Gratis voor leden van Brabant Strip vzw, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van de Reclamestripclub.
Wordt niet los verkocht.

Bestuur
Joeri Delamane, Etienne Hauwaerts, Yves Kerremans, Jean Smits

Werkgroep
Joppe Broeckhoven, Marnix Cachet, Marc de Lint, Kurt Morissens, Philippe Mouvet, Hendrik Neyts, Jozef Peeters, Roger Philippot, Yves Pieters, Bertrand Van Herp, Johan Van Ransbeeck, Patrick Vranken

Redactie en medewerkers
Jim Bella, Gert Bussens, Felix De Keye, DannY De LaeT, Marc De Locht, Léon den Hartog, Jeroen Denters, Willem Gay, Wallie Hakkens, Jean-Pierre Legein, Rik Lok, Thierry Martens, Chris Mouton, Antoine Ryckman, Marc Van Lint, Ine en Martin van Meenen, Tom Vermeeren

Eindredactie
Kurt Morissens

Layout
Jeroen Denters

Cover
Copyright Jean Marc Krings/Zidrou/BenBK
copyright Dupuis
copyright Glénat Bénélux
copyright Dargaud éditeur

Auteursrechten
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen of foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.
Alle Kuifjeafbeeldingen:
copyright Hergé/Moulinsart 2011

Lidgeld
Lidgeld 2011 B & NL: 20 euro
Rest van de wereld: op aanvraag
(B): 001-2980926-95
BIC GEBABEBB
IBAN BE76 0012 9809 2695
(NL): Giro 7616528
(altijd deze naam gebruiken:
Brabant Strip vzw)

Verantwoordelijke uitgever
Brabant Strip vzw, Dewandelaerstraat 8, 1930 Nossegem

NIEUW E-MAILADRES
brabant.strip@gmail.com
www.brabantstrip.be

Oplage
1.600 exemplaren

Tellen

Tellen. Tot tien ging het me nog goed af. Twee handen met aan elke kant vijf vingers. Twintig lukte me meestal ook nog. De tenen kwamen dan goed van pas. Maar als hoofdredacteur wordt mijn rekenkundige talent serieus op de proef gesteld.
Het eerste magazine van 2011 telde 72 bladzijden. Tweeënzeventig. Ik herhaal mezelf graag. Groot was dan ook mijn verbazing dat na telling – de buren werden uitgenodigd om het benodigd aantal tenen en vingers te halen – ik voor dit magazine niet zou toekomen met 72 bladzijden. Dus na tenen- en vingertelling mogen we u nu tachtig bladzijden lectuur aanbieden. Tachtig. Ik herhaal mezelf weerom graag. Een BSM om te koesteren met onder andere een exclusief kortverhaal van Steven Sterk, getekend door Jean-Marc Krings, een bijzondere ontmoeting met een elf in de Ardennen, Roba die we nog even loos laten gaan over De Sliert, een primeur in een ons toegezonden lezersbrief die het hart van de verzamelaar tilt doet slaan, een speciale sleutelhanger... . Maar ik zit u nu even in de weg. U wil starten met het lezen van deze dikke pil van ... jazeker ... tachtig bladzijden. Tachtig. En ik blijf het enorm graag herhalen.

Met herhaalde groet,

Kurt Morissens
Hoofdredacteur

Inhoud

4	Krings	40	Mr. Sabena	64	BP
10	Steven Sterk	42	Uitgelezen	69	BS-nieuws
14	Roba	44	Bruxman	70	BS-Sprint
20	Hausman	49	Acte de Présence		
33	Koffieklets	60	Scheepsjournaal		
38	Filmnieuws	63	Expo		

DE KAMELEON

VAN MOESKROEN

Tegenvallende verkoopcijfers betekenden het einde van Violine, de stripreeks van de immer vriendelijke en joviale tekenaar Jean-Marc Krings. De Moeskroense tekenaar bleef echter niet bij de pakken zitten en lanceert eind april 2011 een nieuw album van *De Sliert*, de haast legendarische reeks van *Bollie en Billie*-tekenaar Jean Roba (1930-2006). Ondertussen werkt Krings naarstig verder aan het tweede album van *De Sliert* én aan zijn eigen, gloednieuwe reeks *Quanta*.

DOOR **JOERI DELAMANE** EN **YVES PIETERS**
ILLUSTRATIE **KRINGS, ZIDROU** EN **BENBK** NAAR **ROBA**

Op 29 april 2011 verschijnt het nieuwe album van *De Sliert*. Hoe ben je ertoe gekomen om die strip verder te zetten?

Jean-Marc Krings: Het album van *De Sliert* wordt één van mijn belangrijkste albums van mijn carrière. Waarom ik juist voor *De Sliert* heb gekozen is een ander verhaal. Een drietal jaar terug had de oud-redactiechef van *Spirou*, Olivier Van Vaerenberg, de viering van 70 jaar weekblad *Spirou* voorbereid. Dat gebeurt meestal lang op voorhand. Ze hadden aan elke *Spirou*-tekenaar gevraagd hun favoriete stripfiguur te tekenen. Ik heb mij op *De Sliert* gegooid, want dat was toentertijd mijn favoriete jeugdreeks waar ik mee ben opgegroeid. Ik heb me rot geamuseerd aan een acht pagina's tellend verhaal. Na twee pagina's heeft Olivier Van Vaerenberg Dupuis verlaten, wat ik zeer spijtig vond. De nieuwe redactiechef had volledig andere doelen voor het weekblad en wou de ideeën van Van Vaerenberg niet overnemen. Dat gebeurt meestal bij een machtwissel. Het project werd dus afgevoerd.

Zidrou (scenarist van *De Sliert*) en ik hadden zoveel plezier met het maken van die strip dat we hem hebben afgewerkt en zijn daarmee naar uitgeverij Dargaud gegaan, die de rechten van Roba beheren. We hebben hen de situatie uitgelegd en de tekenplaten getoond. Ze hebben direct toegezegd, ze vonden de platen zeer mooi getekend.

De volgende stap was de overeenkomst om een volledig album te maken. Tijdens het maken van het album werd er al door de uitgever beslist dat er een tweede album moest komen. We hopen uiteraard dat, als de verkoop zal meevallen, er nog een derde en zelfs vierde deel komt. We hebben in elk geval positieve reacties ontvangen van professionele collega-tekenaars zoals Munuera, Maltaite, Yann,...

Ik heb heel veel zorg besteed aan de tekeningen omdat ik besef dat het een zeer belangrijke uitdaging is. Als ik zou falen, zou mij dit nooit vergeven worden.

'IK HEB HET VERMEDEN OM ROBA TE KOPIËREN'

Je hebt de stijl van Roba enorm goed te pakken.

Ik ga niet akkoord. Ik heb het juist vermeden om hem te kopiëren. Er is immers maar één Roba. Het is onmogelijk om zijn stijl te imiteren. Ik heb geprobeerd om de stijl van Roba te respecteren zonder hem te kopiëren. Ik heb er een eigen 'touch' aan gegeven met een modern tintje want je moet begrijpen dat deze reeks vijftig jaar oud is. Het doel is een nieuw publiek te winnen en als het even kan ook de oudere lezers over de streep te trekken. De personages en het verhaal moeten geloofwaardig overkomen, voornamelijk voor de nieuwe lezers. Er moesten moderne elementen aan

SI VOUS VOULEZ MON AVIS, NOTRE ABSENCE PROLONGÉE N'A PAS PROFITÉ NON PLUS À NOTRE QUARTIER GÉNÉRAL!
CE VÉNÉRABLE BUS OCCUPAIT UNE GRANDE PLACE DANS NOS MISÉRABLES CŒURS...
SA TOMBE SERA À LA MESURE DE L'AMOUR QUE NOUS LUI PORTIONS!
SNIF!
AH! AH! N'IMPORTE QUOI! C'EST DU SOLIDE, CET ENGIN! UN TANK! UN ... CUIRASSÉ!
UNE BONNE COUCHE DE PEINTURE ANTI-ROUILLE ET IL N'Y PARAÎTRA PLUS!
KRAAZH!
!
BON. ADMETTONS QUE JE N'AIE RIEN DIT!
À L'INTÉRIEUR, CE N'EST PAS MIEUX!
IL FAUT SE FAIRE UNE RAISON: NOTRE BON VIEUX BUS A DÉFINITIVEMENT RENDU L'ÂME.
11.

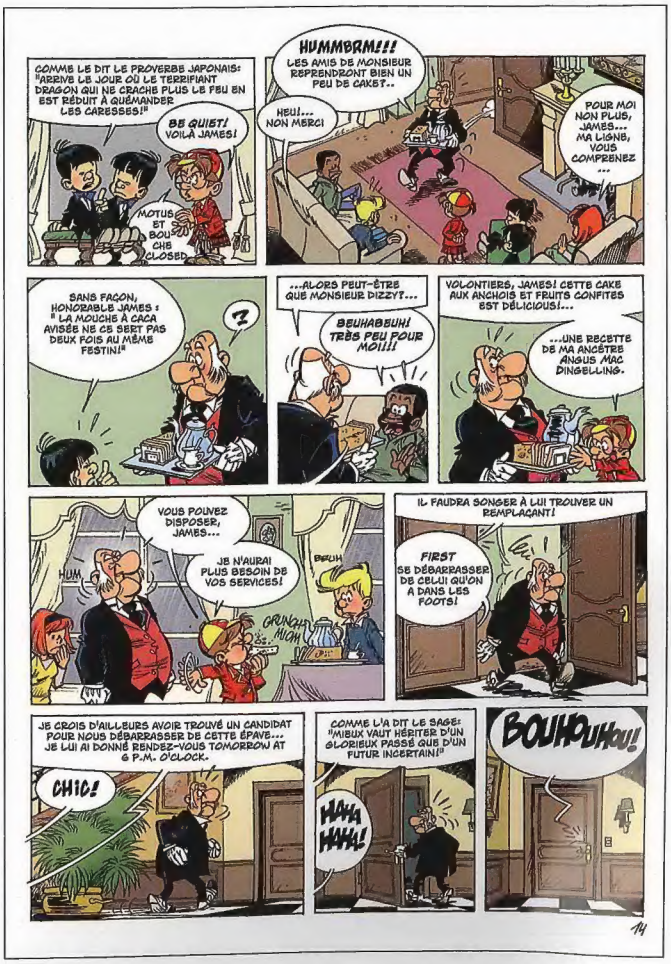
COMME LE DIT LE PROVERBE JAPONAIS: "AVEC LE JOUR OÙ LE TERRIFIANT DRAGON QUI NE CRACHE PLUS LE FEU EN EST RÉDUIT À QUÉMANDER LES CARESSES!"
BS QUIET! VOILÀ JAMES!
MOTUS ET BOUCHE CLOSED.
HUMMMMM!!! LES AMIS DE MONSIEUR REPRENDRONT BIEN UN PEU DE CAKE?..
HEU!... NON MERCI
POUR MOI NON PLUS, JAMES... MA LIGNE, VOUS COMPRENEZ ...
SANS FAÇON, HONORABLE JAMES : " LA MOUCHE À CACA AVISÉE NE CE SERT PAS DEUX FOIS AU MÊME FESTIN!"
?
...ALORS PEUT-ÊTRE QUE MONSIEUR DIZZY?...
BEUHABEUH! TRÈS PEU POUR MOI!!!
VOLONTIERS, JAMES! CETTE CAKE AUX ANCHOIS ET FRUITS CONFITES EST DÉLICIEUSE!...
...UNE RECETTE DE MA ANCÊTRE ANGUS MAC DINGELLING.
VOUS POUVEZ DISPOSER, JAMES...
JE N'AURAI PLUS BESOIN DE VOS SERVICES!
HUM
BEUH
GRINCH MGM
IL FAUDRA SONGER À LUI TROUVER UN REMPLAÇANT!
FIRST SE DÉBARRASSER DE CELUI QU'ON A DANS LES FOOTS!
JE CROIS D'AILLEURS AVOIR TROUVÉ UN CANDIDAT POUR NOUS DÉBARRASSER DE CETTE ÉPAVE... JE LUI AI DONNÉ RENDEZ-VOUS TOMORROW AT 6 P.M. O'CLOCK.
CHIC!
COMME L'A DIT LE SAGE: "MIEUX VAUT HÉRITER D'UN GLORIEUX PASSÉ QUE D'UN FUTUR INCERTAIN!"
HAHA HAHA!
BOUHOUHOU!
14

toegevoegd worden zoals kledij, laptops, ..., kortom er moest een moderne dynamiek aan het verhaal worden toegevoegd. Zidrou was formidabel om mee samen te werken, hij heeft mij enorm geïnspireerd. Het was een sensationele samenwerking. Ook Dargaud heeft ons enorm gesteund. Ze hebben er bijvoorbeeld voor kunnen zorgen dat het verhaal wordt voorgepubliceerd in enkele Franse en Luxemburgse kranten. We hopen dat de lezer tevreden zal zijn.

Hoe word je ontvangen door de weduwe van Roba?
Zij is zeer sympathiek. Het is niet altijd evident om met de erven een goede relatie op te bouwen. Ik moet zeggen, in mijn geval is de relatie met mevrouw Roba uitstekend ! Ik stuur haar af en toe tekeningen op. Laatst vertelde ze me nog hoe ontroerd ze was toen ze de figuren van haar man zaliger zag heropleven.

Er komt ook nog een tweede album?
Het tweede verhaal zal zich in Japan afspelen. Ik heb al een aantal pagina's getekend. Het zal meer actie bevatten en nog meer decors. We hebben Tokio als locatie gekozen. Het verhaal zal zich afspelen in het wereldje van de sumoworstelaars. Er is heel wat opzoekingwerk aan te pas gekomen. Zidrou heeft bij het schrijven van het scenario het beste van zichzelf gegeven. Het eerste album zal goed zijn, het tweede wordt nog beter!

Komt er een vertaling in het Nederlands?
Dat hoop ik ten stelligste. Ik ben altijd goed ontvangen in Vlaanderen. Ik zou heel graag het Vlaamse publiek verwennen. We zijn nog in onderhandeling met Dargaud wat de vertaling betreft. Er zijn immers heel wat liefhebbers in Vlaanderen en Nederland.

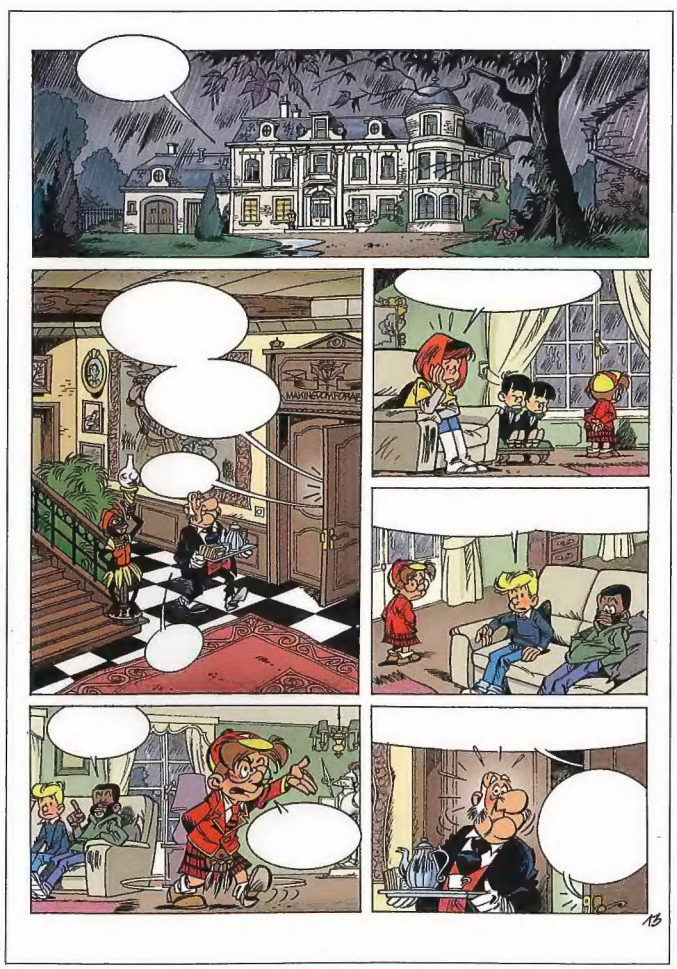

Je komt op 15 mei naar de ledendag in Gent. Bestaat de kans dat erop dat moment een Nederlandse vertaling zal zijn?
Daar is weinig kans toe. Ik zal de Franse uitgave zeker meebrengen, zodat het Nederlandstalige publiek al van een voorsmaakje zal kunnen genieten.

BenBK (Benoit Bekaert - nvdr) is de inkleurder van dienst. Hij kleurt nog diverse andere reeksen in. Een vakman pur sang! Werk je er al lang mee samen?
In zijn categorie is hij gewoon de beste. Je kan altijd op hem rekenen, hij is zeer regelmatig in zijn werk. Ik werk er al mee samen sedert *Livraison Express* dat bij Bamboo is verschenen. Hij heeft een enorm goede reputatie. Benbk, Zidrou en ik vormen een heel goed team. Benoit kleurt enorm veel verschillende reeksen in. Alles wat te maken heeft met *De Sliert* is door hem ingekleurd (*de redactie wil Benoit van harte bedanken voor het inkleuren van de cover van dit magazine*)

Boven: Cover La Ribambelle reprend du service
Links: Drie pagina's uit het album La Ribambelle reprend du service (copyright Jean Marc Krings/Zidrou/BenBK – Dupuis - Glénat Bénélux - Dargaud éditeur)

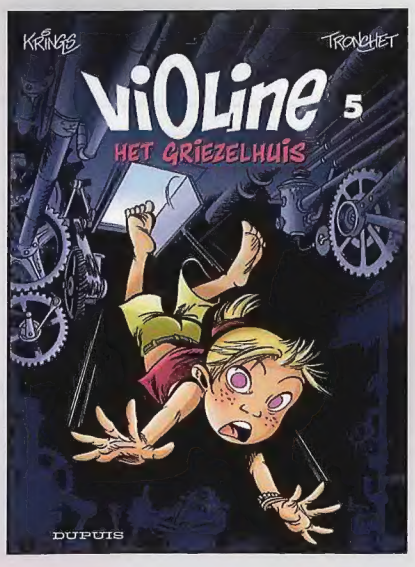

HET EINDE VAN VIOLINE

In een vorig interview met Brabant Strip Magazine (BSM 153) was je dolenthousiast over *Violine*. Iedereen een keek uit naar een nieuw album maar dat kwam er niet. Vreemd toch voor een reeks met zoveel potentieel?

Jean-Marc Krings: De verkoop viel spijtig genoeg tegen. Dupuis heeft me voorgesteld om de reeks te stoppen. We hebben dat in onderling overleg gedaan, zonder rancune. 't Is wel spijtig dat de reeks zo plotseling is gestopt. We zaten aan een verkoop van vijf à zesduizend albums, terwijl men toch een twintig à dertigduizend moet halen om over een succesvolle reeks te spreken. Voor de Nederlandstalige lezer is het toch interessant om mee te delen dat er een collectoralbum komt van *Violine 5* waarin ook de 25 platen van deel 6 worden opgenomen. Er bestaat hiervan al een Duitstalige versie die bij Finix comics is verschenen.

Probleem zijn de contracten. Destijds kreeg ik geld voor elke getekende pagina én op de rechten vanaf het eerste album. Negentig procent van de tekenaars werkt nu volgens een ander contract, namelijk volgens recht van voorverkoop. Hoe werkt dit? De uitgever betaalt voor de pagina's. Vanaf zes à zevenduizend verkochte albums komt de uitgever uit de kosten. De tekenaars moeten wachten tot tien à vijftienduizend verkochte exemplaren vooraleer ze geld zien, wat wil zeggen dat de meeste auteurs weinig of geen geld verdienen aan de verkoop van de albums. Sommige uitgevers betalen met moeite 200 euro per getekende pagina.

> **"DE MEESTE AUTEURS VERDIENEN WEINIG OF GEEN GELD AAN DE VERKOOP VAN HUN ALBUMS"**

Er zijn nochtans veel albums van mindere kwaliteit dan *Violine* die toch worden uitgegeven.

Dat is een groot mysterie. Het hangt vooral af van de mensen die het voor zeggen hebben bij de uitgever. Bijkomend probleem is dat er zowat 5.500 albums zijn verschenen in 2010. Toen ik met Violine begon waren er slechts 4.000 nieuwe titels, manga inbegrepen. Geen enkele boekenwinkel heeft zoveel plaats om al die albums uit te stallen. Er is dan ook nog het bestaande fonds. Welke boekhandel heeft bijvoorbeeld alle albums van *Rik Ringers* in zijn rekken? Met het gevolg dat er geen enkele nieuwe titel langer dan een week in 'the picture' blijft staan. En dan moet je nog geluk hebben dat je album niet samen uitkomt met de grote namen zoals *Largo Winch* en *Thorgal*. Nochtans loopt de stripverkoop goed. Het grootste probleem van de uitgevers is hun stock.

Er was onlangs een samenkomst met de grote uitgeverijen Dupuis, Dargaud en Lombard. We hebben daar ons probleem aangekaart. De uitgeverijen zijn zich daar volkomen van bewust. Er worden nog weinig papieren catalogi met het stripaanbod gedrukt en verdeeld omdat de meeste distributeurs verkiezen om dit via internet te doen. 80 procent van de verkoop verloopt via internet. Ik denk persoonlijk dat de strip nog mooie jaren tegoed heeft maar wij ons als auteur zullen moeten aanpassen.

NIEUWE REEKS QUANTA

Wat velen wellicht niet weten is dat je af en toe ook aan *Agent 212* van Daniël Kox werkt, dat je een kortverhaal tekende van *Steven Sterk* (in dit nummer exclusief te lezen – nvdr.), en nu *De Sliert*. Heb je er iets op tegen als we jou de kameleon van Moeskroen noemen?

(*gelach*) Neen, helemaal niet. Maar dat sluit niet uit dat ik toch tevreden ben dat ik een aantal eigen projecten zal realiseren.

Vertel?

Ik ben momenteel bezig aan een eigen reeks *Quanta*, waarvoor ik zowel het scenario als de tekeningen voor mijn rekening neem. Het wordt een sciencefictionreeks, een soort van fantasy thriller. Drie jaar geleden ben ik er aan begonnen. Ik heb het voorgelegd aan mijn collega Gihef, de tekenaar van *High Security*. Terwijl ik twijfelde aan mezelf heeft Gihef me voorgesteld aan Daniel Bultreys, toenmalig directeur van Spotlight Dupuis. Daniel was onmiddellijk enthousiast, we hebben zelfs samen aan het scenario gewerkt. Spijtig genoeg werd hij bedankt voor bewezen diensten bij Dupuis. Daardoor viel mijn project in het water.

Enkele maanden later werd Daniel als uitgever tewerkgesteld bij Glénat-Benelux. Hij heeft me toen zelf gecontacteerd en voorgesteld om *Quanta* bij hen uit te geven. Ik was ondertussen wel bezig aan *De Sliert* en dat gaf me de vrijheid om daar verder aan te werken. Quanta zal gepubliceerd worden bij Vent D'Ouest.

Wil je al vertellen wat achter de naam *Quanta* schuilt?

Quanta (afgeleid van Kwantumtheorie) is de naam van een geheim reisbureau dat over de technologie beschikt om rijke vakantiegangers te laten reizen in de tijd. De reizigers kunnen op die manier een natuurramp of een belangrijke historische gebeurtenis meemaken.

Het hoofdpersonage heet Iona, een jonge zwarte vrouw met

een mysterieus verleden, die telkens als gids optreedt. Iona heeft het probleem dat zij na elke reis veroudert, iets wat de andere reizigers niet hebben.

Elk verhaal draait rond Iona. Beetje bij beetje wordt haar verleden blootgelegd in de verhalen. Elk deel is een afgesloten deel. Er komen alleszins vier albums. Als het goed loopt komen er uiteraard meer.

Het maken van dit soort verhalen vraagt wellicht veel opzoekingwerk?

Inderdaad, ik heb er enorm veel over gelezen en alles goed geanalyseerd om geen fouten te maken. Voor de dialogen in de strip werk ik samen met Lapuss', aan wie ik ook raad heb gevraagd voor het scenario.

Wanneer mogen we *Quanta* verwachten?

Het eerste album van *Quanta* zal eind 2012 verschijnen. Het tweede album van *De Sliert* wordt eind dit jaar verwacht !

We kijken er naar uit !

EXCLUSIEF: STEVEN STERK!

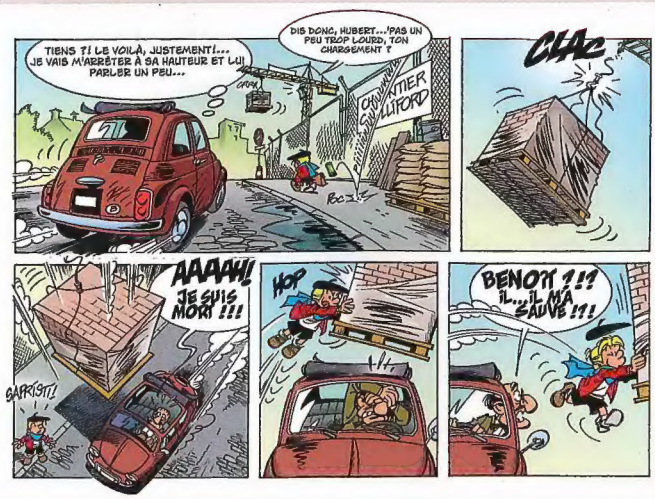
TIENS ?! LE VOILÀ, JUSTEMENT!... JE VAIS M'ARRÊTER À SA HAUTEUR ET LUI PARLER UN PEU...
DIS DONC, HUBERT...! PAS UN PEU TROP LOURD, TON CHARGEMENT ?
CHANTIER CLIFFORD
CLAC
AAAAH! JE SUIS MORT !!!
GAFFE!!!
HOP
BENOÎT ?!?! IL...Z'IL M'A SAUVÉ ?!?!

De reeks *Steven Sterk* van Peyo, de geestelijk vader van *De Smurfen*, beleefde eind 2010 een korte terugkeer. De 50ste verjaardag van de sterkste jongen op aarde (toch als ie geen verkoudheid heeft) werd door het Franstalige stripweekblad *Spirou* in de kijker gezet. Ook Jean-Marc Krings werd gevraagd om de avonturen van Steven Sterk te tekenen. Voor het scenario zorgt Dugomier, de scenarist van o.a. *De Duivels van Alexia*. Brabant Strip Magazine brengt exclusief het vier pagina's tellende kortverhaal in het Nederlands in première.

Vergeet ook niet te noteren dat Jean-Marc Krings te gast is op onze ledendag in Nazareth, die doorgaat op 15 mei 2011 van 13u. tot 17u. Iedereen welkom! Meer info: 0496/100663 of hendrik.neyts@skynet.be

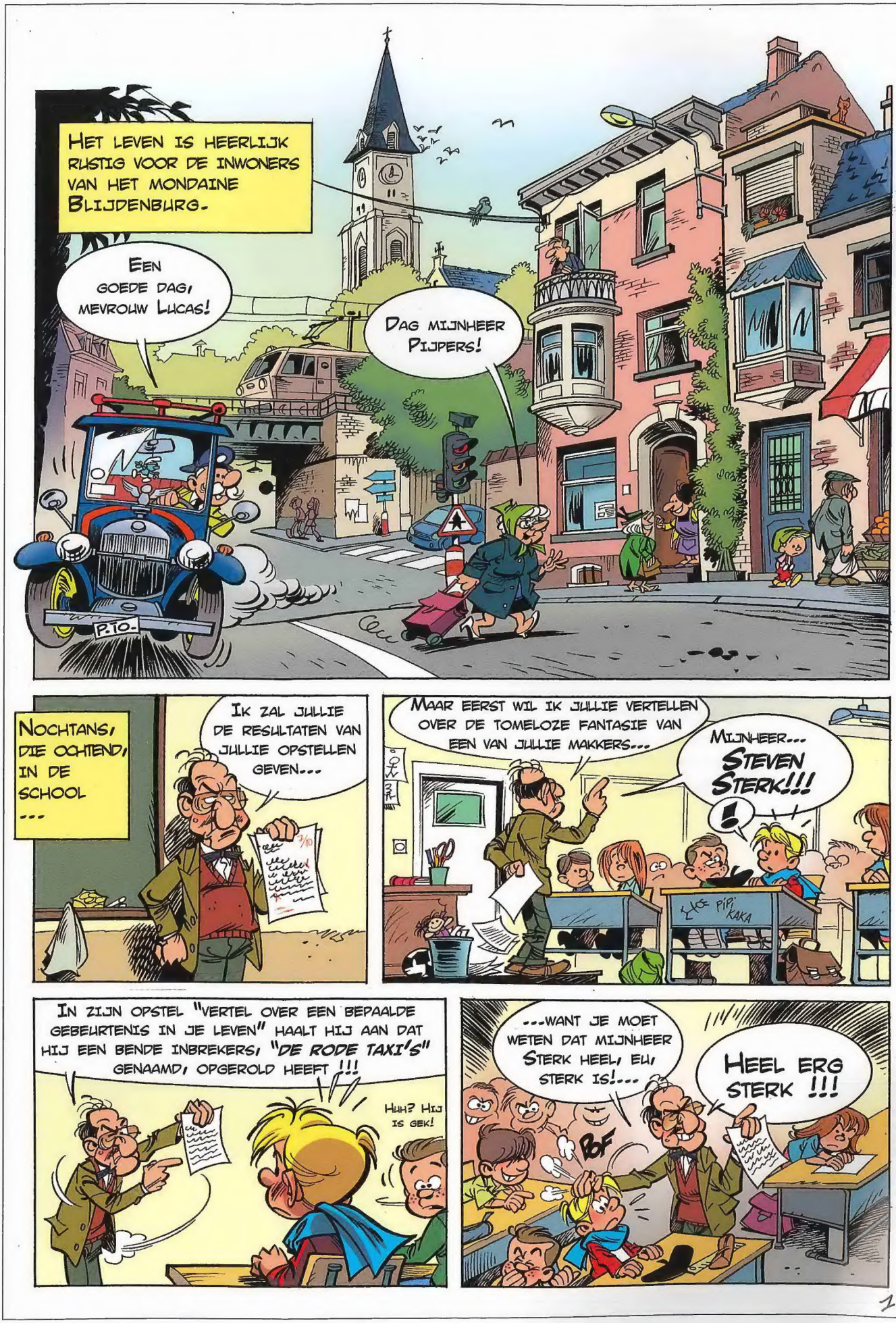
HET LEVEN IS HEERLIJK RUSTIG VOOR DE INWONERS VAN HET MONDAINE BLIJDENBURG.
EEN GOEDE DAG, MEVROUW LUCAS!
DAG MIJNHEER PIJPERS!
P.TO.
NOCHTANS, DIE OCHTEND, IN DE SCHOOL ...
IK ZAL JULLIE DE RESULTATEN VAN JULLIE OPSTELLEN GEVEN...
3/10
MAAR EERST WIL IK JULLIE VERTELLEN OVER DE TOMELOZE FANTASIE VAN EEN VAN JULLIE MAKKERS...
MIJNHEER... STEVEN STERK!!!
!
PIPI KAKA
IN ZIJN OPSTEL "VERTEL OVER EEN BEPAALDE GEBEURTENIS IN JE LEVEN" HAALT HIJ AAN DAT HIJ EEN BENDE INBREKERS, "DE RODE TAXI'S" GENAAMD, OPGEROLD HEEFT !!!
HUH? HIJ IS GEK!
...WANT JE MOET WETEN DAT MIJNHEER STERK HEEL, EH, STERK IS!...
HEEL ERG STERK !!!
BOF
1

VRRRRRREEEEEEEEESELIJK STERK!
VLAM
KRONCH
KRRAC
BLING
WACHT EVEN, WACHT EVEN... 'T IS NOG NIET ALLES!
...HET IS DE WAARHEID, M'NEER!
HAHAHA
HAHAHA
HAH
IN HET VUUR VAN ZIJN VERHAAL VERTELT ONZE VRIEND HOE HIJ EEN ANDERE BENDE GELEID DOOR EEN OUDE DAME-ROBOT VERMEESTERDE.
HAHAHAHA
HIHIHIH
KRRR
HIJ HEEFT ZELFS DE ECHTE OUDE DAME DIE ALS MODEL DIENDE VOOR DE ROBOT UIT DE GEVANGENIS GAAN HALEN!...
TATSAAM
...EEN ZEKERE ... "MEVROUW ADOLPHINE" !!!!
ONZE KLEINE LOLBROEK HEEFT VERVOLGENS EEN REEKS VAN TWAALF ONGELOOFWAARDIGE WERKEN UITGEVOERD, OM MENSEN TE HELPEN IN EEN GESCHIEDENIS VAN EEN ERFENIS...
ZELFS GEEN SCHRIK!
HOHOHO
"DE TWAALF WERKEN VAN STEVEN STERK", ZOGEZEGD...
MMMH ?!
HAHAHAHA
IK HOU HET KORT, MAAR JE MOET NOG WETEN DAT HIJ GEVAARLIJKE SPIONNEN VERSLAGEN HEEFT MET ZIJN "OOM PONNES".
...EN HIJ HEEFT EEN ENORM SUCCES BEHAALD IN "CIRCUS BODONI"
HAHAHAHA
EN HIJ NAM DEEL AAN EEN GANGSTEROORLOG IN SAN SONE, NOG STEEDS MET DE OUDE DAME-ROBOT DIE HERDOOPT WERD TOT "LADY ADEL FINE".
SCROTCH
2

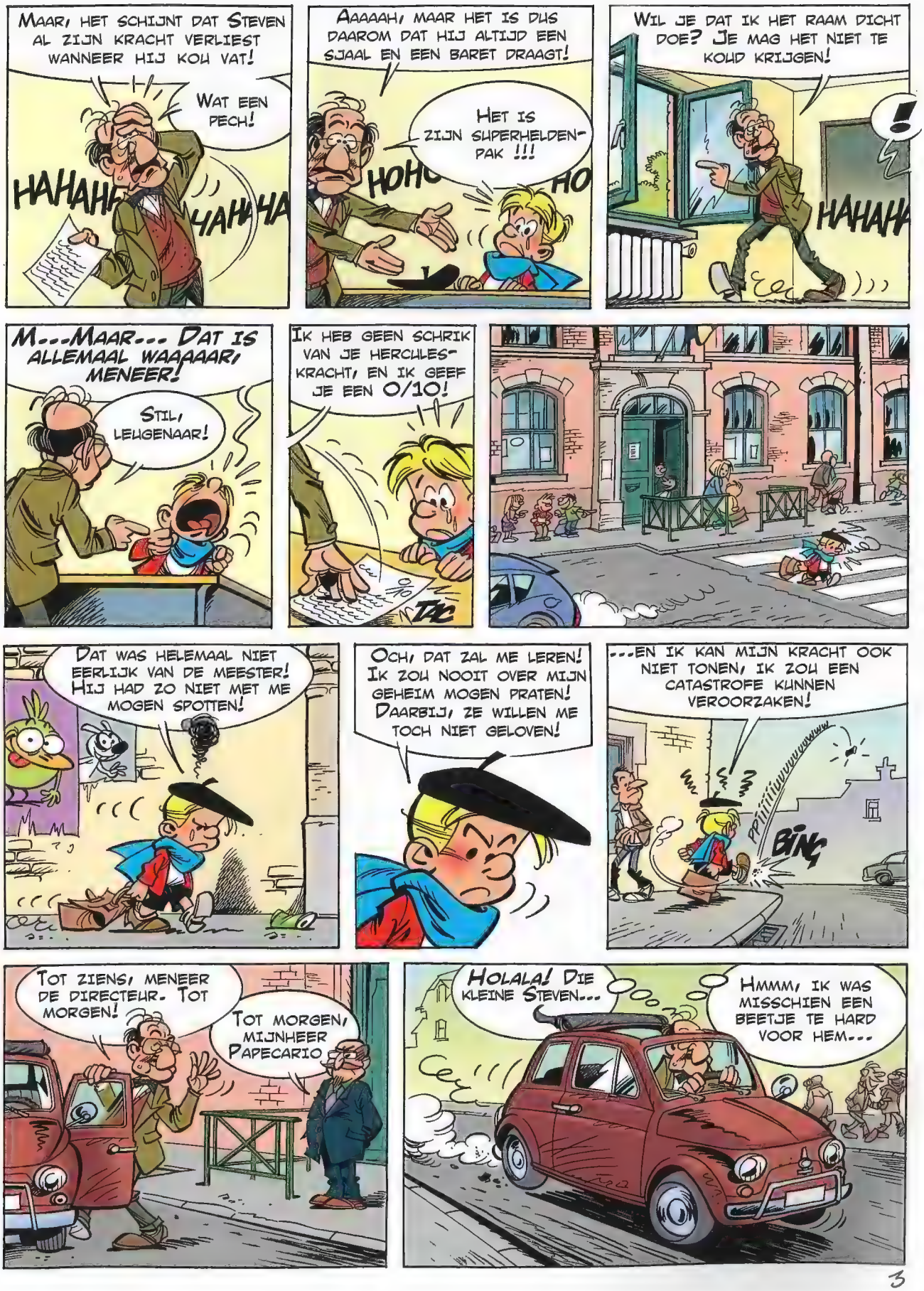
MAAR, HET SCHIJNT DAT STEVEN AL ZIJN KRACHT VERLIEST WANNEER HIJ KOU VAT!
WAT EEN PECH!
HAHAHA
AAAAAH, MAAR HET IS DUS DAAROM DAT HIJ ALTIJD EEN SJAAL EN EEN BARET DRAAGT!
HET IS ZIJN SUPERHELDEN-PAK !!!
HOHO
HO
WIL JE DAT IK HET RAAM DICHT DOE? JE MAG HET NIET TE KOUD KRIJGEN!
!
HAHAHA
M---MAAR--- DAT IS ALLEMAAL WAAAAR, MENEER!
STIL, LEUGENAAR!
IK HEB GEEN SCHRIK VAN JE HERCULES-KRACHT, EN IK GEEF JE EEN 0/10!
DAT WAS HELEMAAL NIET EERLIJK VAN DE MEESTER! HIJ HAD ZO NIET MET ME MOGEN SPOTTEN!
OCH, DAT ZAL ME LEREN! IK ZOU NOOIT OVER MIJN GEHEIM MOGEN PRATEN! DAARBIJ, ZE WILLEN ME TOCH NIET GELOVEN!
---EN IK KAN MIJN KRACHT OOK NIET TONEN, IK ZOU EEN CATASTROFE KUNNEN VEROORZAKEN!
PPIIIIIIIIIIIIIIIIII
BING
TOT ZIENS, MENEER DE DIRECTEUR. TOT MORGEN!
TOT MORGEN, MIJNHEER PAPECARIO
HOLALA! DIE KLEINE STEVEN...
HMMM, IK WAS MISSCHIEN EEN BEETJE TE HARD VOOR HEM...
3

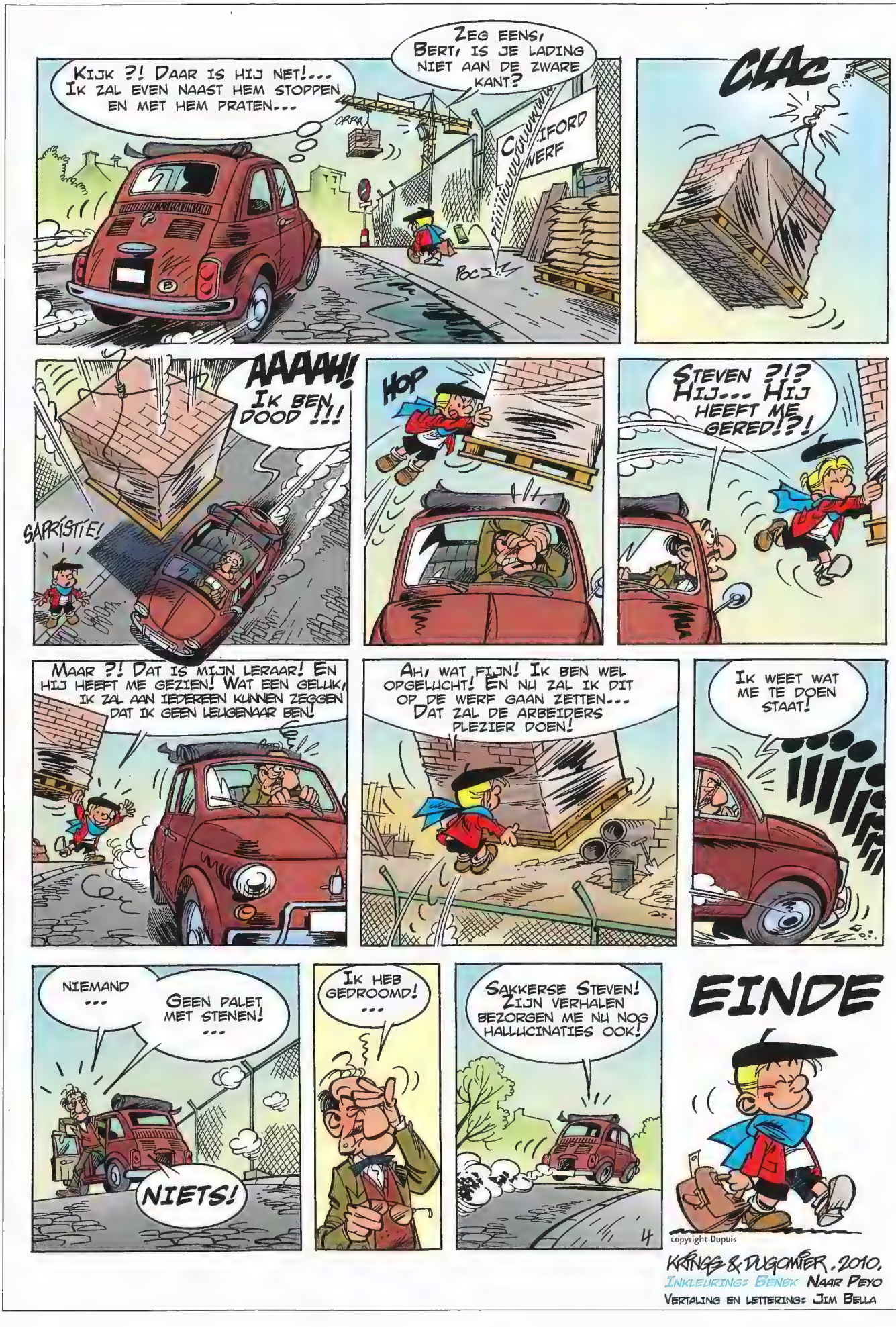
KIJK ?! DAAR IS HIJ NET!... IK ZAL EVEN NAAST HEM STOPPEN EN MET HEM PRATEN...
ZEG EENS, BERT, IS JE LADING NIET AAN DE ZWARE KANT?
CRRR
PIII

ROBA OVER DE SLIERT

In 1962 verscheen het eerste avontuur van *De Sliert* getekend door Jean Roba (1930-2006). De ondertussen mythische reeks telt zes albums. Te weinig maar Roba had zijn handen vol aan *Bollie en Billie*. Met spijt in het hart zette hij *De Sliert* stop. "Mocht ik vandaag een tekenaar vinden die ik in staat acht om *De Sliert* over te nemen, zou ik zeggen waarom niet?", aldus de tekenaar in een interview afgenomen in 2004.

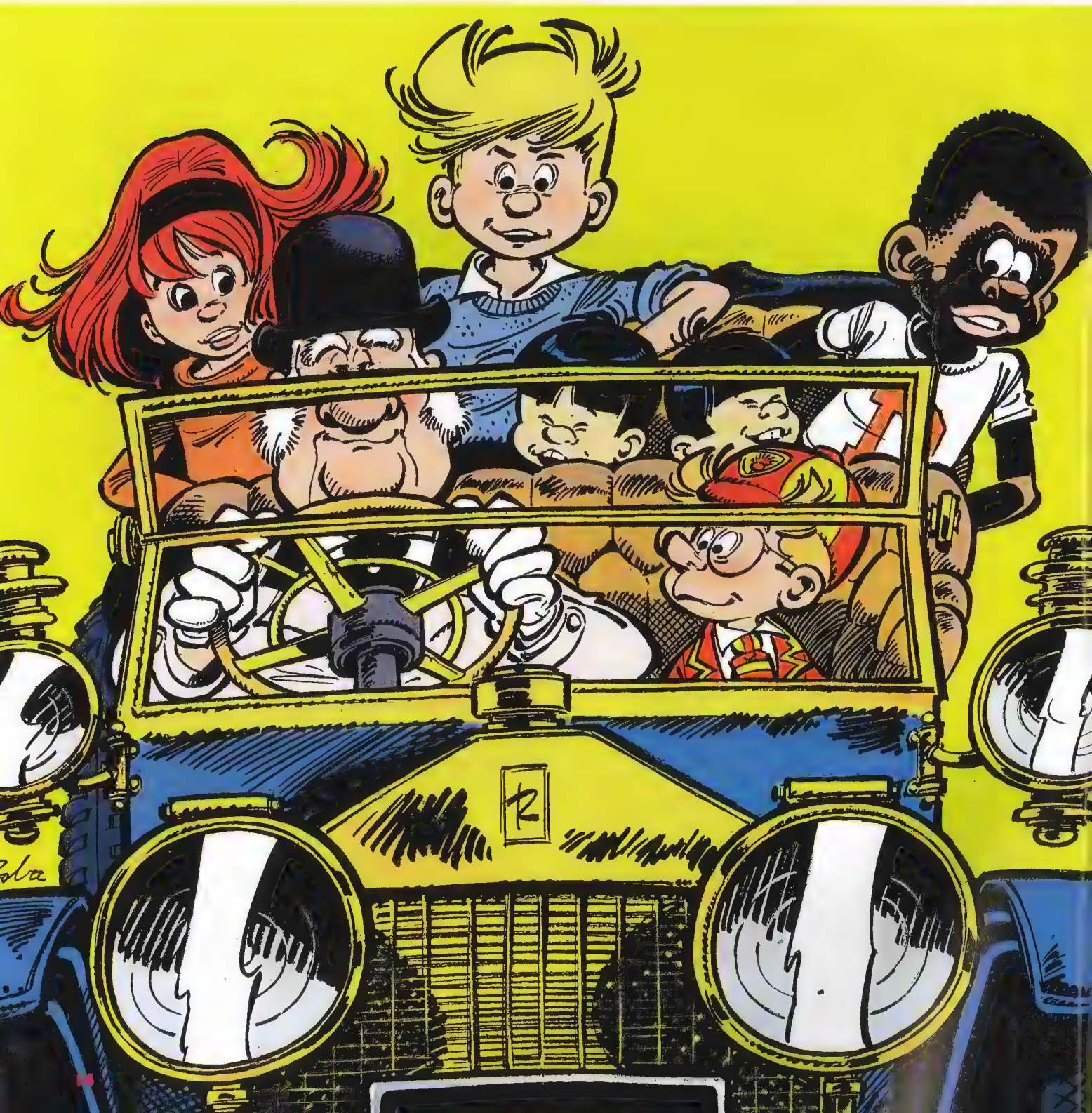

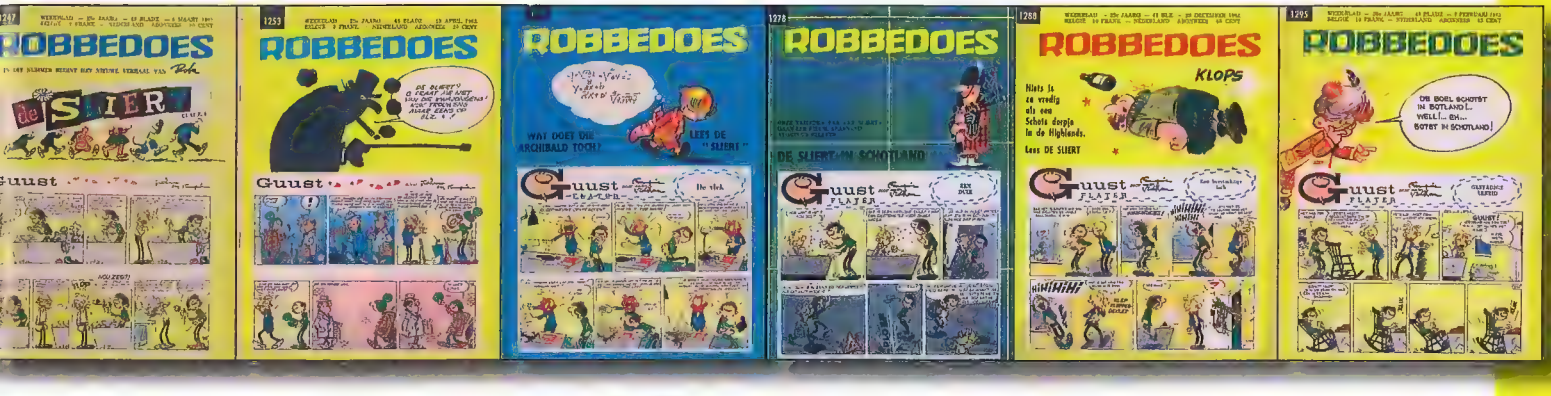

Aankondigingen van De Sliert in het weekblad Robbedoes: 1247, 1253, 1262, 1278, 1288, 1295

DOOR **PHILIPPE CAUVIN** — VERTALING EN VOETNOTEN **MARNIX CACHET**

Hoe is *De Sliert* ontstaan?

Jean Roba: Het was een idee van Franquin. Ik werkte in die tijd 's morgens aan *Bollie en Billie* en 's namiddags aan *Robbedoes en Kwabbernoot*. Op een dag sprak Franquin me over een kortverhaal rond de avonturen van een groepje jongeren dat enige jaren tevoren in *Robbedoes* verschenen was, *Operatie schaar* getekend door Jo-El Azara op een scenario van Marcel Denis[1]. Azara had de reeks niet verdergezet en werkte intussen bij Studio Hergé, waar hij compleet andere dingen tekende. Franquin wist dat ik graag kinderen tekende en dacht dat een dergelijk verhaal mij wel zou liggen. Ook de naam *La Ribambelle (letterlijk vertaald: de zwerm)* kwam van hem, de enigszins dansende klank ervan beviel hem bijzonder. Ik heb *Operatie schaar* daarop herlezen en het idee beviel me wel. Dizzy, de zwarte jongen, bestond al, maar alle andere personages van de bende heb ik aangepast. Ik had de behoefte om de serie naar mijn hand te zetten, om er mijn stempel op te drukken. De kleine Japanse tweeling, Archibald en Grenadine heb ik er aan toegevoegd. Zo heb ik me dankzij Franquin in een nieuw avontuur gestort.

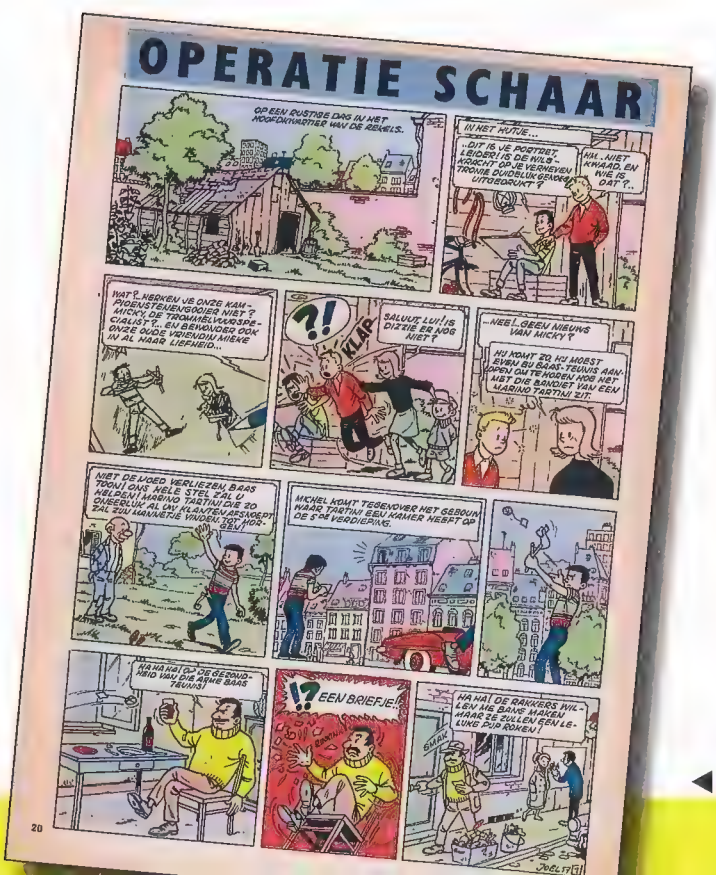
OPERATIE SCHAAR
OP EEN RUSTIGE DAG IN HET HOOFDKWARTIER VAN DE REBELS.
IN HET HUIJE...
DIT IS VE POSTIJET. LEIDERTJE DE WILDEBEEST OP JE VERNEVEN TROEVE ZUIDELIJK GEKEKEN UITGEDOCHT?
HM...NIET KWAAD, EN NOG PE... DAT...
WAT? NEDKEN JE ONZE KAMERADEN MICKY DE TROMMELVVARSCHALIST? EN BENJAMIN OOK ONZE OUDE VRIENDIN MARIEKE IN AL HARE LIEFHEID...
?!
KLAK
SALUUT LUI! IS DIZZIE ER NOG NIET?
...NEE!..GEEN NIEUWS VAN MICKY?
HIJ KOMT ZO KI MOEST EVEN BIJ BART-TENNIS MAAR DAT DUURT NOG HET MARIJNO TARTINI ZIT.
NIET DE MOED VERLIEREN, BAAS HELPEN! MARINO TARTINI DIE ZO GHEERLIJK AL ON KLAVIERASSOEP ZAL ZIJN MANNETJE VINDEN TOT MOZ...GEEN!
MICKEL KOMT TEGENOVER HET GEBOUW WAAR TARTINI EEN KAMER HEEFT OP DE 5DE VERDIEPING.
HA HA HA! DE GEBRUINDE VAN DE BANK BAAS TSUNIS
!?
EEN BRIEFJE!
HA HA! DE RAKKERS WILLEN MIJ BANG MAKEN MAAR ZE ZULLEN EEN LEKKE PIJP ROKEN!
20

◀ *Operatie Schaar (Robbedoes 1041 -27 maart 1958)*

Hebt u veel eigen jeugdherinneringen in *De Sliert* verwerkt?

Uiteraard. Als kind ging ik vaak naar de bioscoop. Voor de hoofdfilm werden er toen Amerikaanse kortfilms geprojecteerd. Ik was helemaal verslingerd op *Our Gang*[2], de avonturen van een groepje straatkinderen. De namen van de personages ben ik intussen vergeten. Ze hadden toen ongelooflijk veel succes. Er zit iets van *Our Gang* in *De Sliert*, maar uiteraard ook veel van uit mijn eigen jeugd; de straten, de schoolbanken en dergelijke meer. Ik had echter een klein probleem met de reeks. Ik werd door de uitgever vriendelijk verzocht om 'nette' kinderen op papier te zetten. Zonder er boefjes van te willen maken, had ik oorspronkelijk toch iets ruwere personages voor ogen, genre met gaten in de broek, echte straatkinderen. Phil stelde ik me voor met een katapult, altijd klaar om uit te halen, net zoals in de westerns. Van uitgeverij Dupuis kreeg ik evenwel duidelijke richtlijnen, ik moest er deftige kinderen van maken, 'proper op hun eigen'.

Heeft dat voor u de pret van het tekenen van hun avonturen wat bedorven?

Ja, toch enigszins. Ik voelde me wat tekort gedaan. Met *De Sliert* werd ik ook opnieuw geconfronteerd met de Franse commissie ter bescherming van de jeugd, meer in het bijzonder voor *De Sliert in Schotland*. In dat verhaal laat ik de Schotten hun nationale sport beoefenen, het boomstamslingeren. Ik hoor nog een van de commissieleden de, toch wel buitgewone, opmerking maken: "Stelt u zich toch eens voor, jongeren die elkaar bekampen met boomstammen!". Ik heb hem daarop gevraagd of hij veel kinderen kende die in staat waren om een boomstam naar hun tegenstrever te gooien. Waarop hij moest toegeven dat dit inderdaad weinig courant was. Om maar aan te geven hoe we toen soms in onze humor beknot werden.

Het lijkt mij dat u bijzonder veel van Schotland houdt?

Ik kwam net terug van een werkelijk betoverende reis in Schotland. Mijn ex-schoonvader was Schot. Hij had er mij al vaak over gesproken. Dat land met die fantastische landschappen heeft mij altijd al aangetrokken.

Had *De Sliert* al snel succes?

Ja, bijzonder snel. Ik heb wat dat betreft altijd geluk gehad in het leven. Het moet zijn dat ik een tekenstijl heb die, ik durf niet te zeggen commercieel is, maar die toch in de smaak valt

Aankondigingen van De Sliert in het weekblad Robbedoes: 1325, 1335, 1348, 1377, 1391, 1462, 1468, 1475, 1493, 1599, 1958, 1969

bij een heel breed publiek. Men vraagt me constant wat er nu van *De Sliert* gaat worden.

Er wordt momenteel veel over integratie gesproken, *De Sliert* kan wat dat betreft als een voorloper beschouwd worden: de groep bestaat uit twee kleine Japanners, een zwarte jongen, een Schot …

Het was een bewuste keuze om er een internationaal gezelschap van te maken, om zo een onderscheid te maken met *Our Gang* uit de bioscoop, die uitsluitend uit Amerikaanse kinderen bestond. Zo wou ik dat er een kleurling bij was, een Schot, twee Japanners en een meisje. Vandaag zou ik er waarschijnlijk een jonge moslim bijvoegen. Archibald heb ik eraan toegevoegd omwille van het contrast tussen het rijke kind met fortuin, huis en butler en een bende paupers. Een beetje zoals een rashond die erop uit trekt met een bende straathonden. De Kaaimannen zijn geïnspireerd op *The Wild One (Amerikaanse film uit 1953)* met Marlon Brando en zijn bende zwarte, leren jekkers.

OPLOSSINGEN DER SPELEN
GRENADINE, PHIL, ARCHIBALD, DIZZY, HATSJIE & HATSJA ZULLEN BINNENKORT WEER OP-DUIKEN IN ROBBEDOES!
JOEPIE!
KAMPIOEN VAN DE FORMULE II
met de nieuwe racewagens die
stabmcar
aan zijn stal heeft toegevoegd.
Lotus 49
BMW 160/i
Lola-BMW T100
Brabham T23
4 prachtige wagens die bewijzen dat je vertrouwen kunt op
stabmcar
en dat je nu kunt starten om meester te worden van alle racebanen!
Op aanvraag gratis documentatie bij Anc. Ets. CLOBUS, Kroonlaan 396 Brussel 5.
Te koop in alle speelgoedwinkels en warenhuizen.
JOHNNY ASTRO
PROBE *

Aankondiging van een nieuw avontuur in het weekblad Robbedoes 1595

Hoe zorgde u voor de scenario's van *De Sliert*?

Destijds schreef een zekere Vicq mijn scenario's. Zijn echte naam was Raymond Antoine. Zijn pseudoniem Vicq was geïnspireerd op de Amerikaanse cartoonist Virgil Partch, die hij mateloos bewonderde. Aangezien hij van de ene op de andere dag spoorloos verdwenen is en geen erfgenamen naliet, worden zijn auteursrechten door de uitgeverij opzij gezet. Na verloop van tijd zullen ze in de staatskas vloeien.

Uitgezonderd voor het eerste album hebt u altijd een beroep gedaan op scenarioschrijvers …

Ook voor het eerste album. Ik werd al vrij snel door Vicq geholpen. Maar hij heeft me veel zorgen gebaard, vooral dan met *De Sliert in Schotland*. Vicq had een drankprobleem en verdween soms enige tijd compleet uit roulatie. Dat is ook wat er in het midden van deze aflevering gebeurde. Ik zat zonder vervolg en zag me verplicht om de rest van het verhaal zelf te schrijven. Ik heb altijd beroep gedaan op scenarioschrijvers omdat ik moeite had om mij toe te leggen op langere verhalen. Ik had bovendien al voldoende om handen met *Bollie en Billie* en mijn werk voor Franquin. Anderzijds is het wel zo dat ik altijd aan de basis van de scenario's lag. Ik bepaalde het thema en besprak dat dan langdurig met Vicq. Hij gaf het daarna vorm.

Kreeg u meteen het volledig uitgewerkte scenario ?

Nee, ik kreeg het stukje bij beetje. Ik heb nooit met goed georganiseerde scenaristen zoals een Goscinny, of vandaag een Van Hamme, gewerkt. Met Vicq verliep alles behoorlijk grillig.

Voelde u zich soms beknot door het moeten naleven van iemand anders scenario?

Helemaal niet. Als er een plaatje of een situatie was die me niet beviel, belde ik hem even en vonden we daar een oplossing voor. Vicq was echt een getalenteerd scenarioschrijver, jammer dat hij het slachtoffer is geworden van drankmisbruik.

Daarna volgen twee kortverhalen op scenario van Delporte…

Ja, maar die twee verhalen, *De Sliert neemt mensen aan* en *De Sliert te water*, werden met een duidelijk doel gecreëerd. De eerste verha-

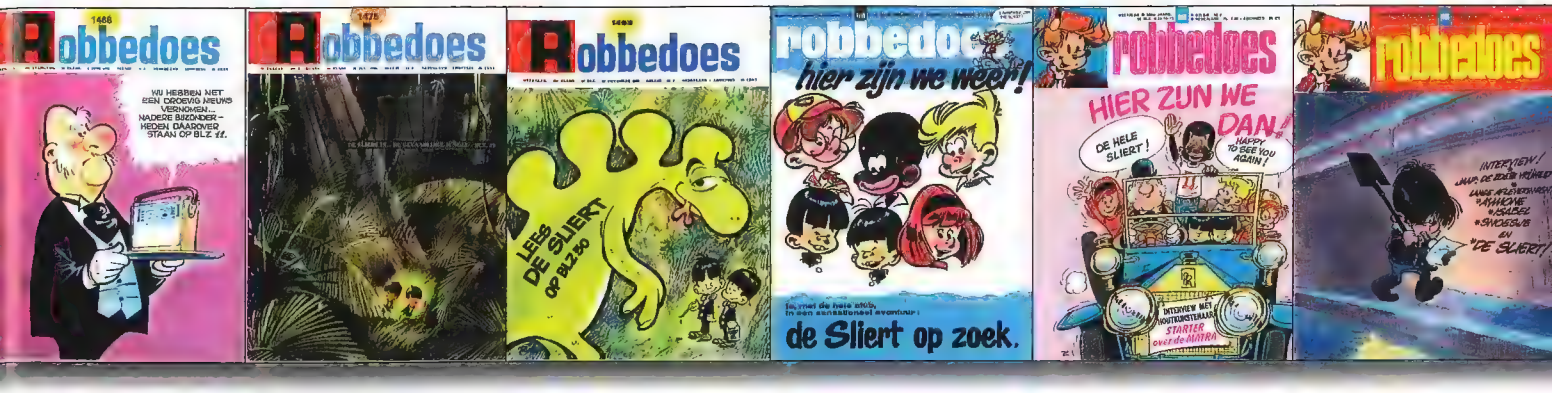

len waren namelijk op 44 pagina's uitgewerkt. Om commerciële redenen gaf de uitgever echter de voorkeur aan albums van 60 pagina's. Hij ging ervan uit dat die meer succes zouden hebben. Er dienden dus nog twee verhalen van 16 pagina's gemaakt te worden om aan dit juiste pagina-aantal te komen.

"Vandaag zou ik er waarschijnlijk een jonge moslim bijvoegen"

Yvan Delporte werd wel vaker gevraagd om gaatjes te vullen...
Delporte had, en heeft nog steeds, een heel vruchtbare geest en een uitzonderlijk aanpassingsvermogen [3]. Hierdoor kan hij zich meteen in een situatie inleven. Er werd dan ook vaak op hem beroep gedaan om iets aan te passen of om wat moeilijker stopwerk te leveren. Daarna heb ik nog een laatste verhaal met Vicq gemaakt; *De Sliert op de Galopingo's*. Hierin zat een vette knipoog naar de *(toen beroemde Franse)* zanger Antoine, die ik eerder in een Brussels hotel ontmoet had. Het was de tijd van de hemden met bloemmotief, en omdat mijn inboorlingen *(van de Galopingo's)* bloemen op hun lichaam getatoeëerd hadden, had ik ze zijn uiterlijk gegeven. Hij was werkelijk in de wolken.

Daarna komt *De Sliert* terug op scenario van Tillieux. Hoe is die samenwerking ontstaan?
Ik had geen scenario meer en kon echt niet meer op Vicq vertrouwen. Tillieux was sinds jaar en dag een echte vriend. Die samenwerking lag dan ook voor de hand. Tillieux is een van de mensen die ik het meeste mis op aarde. Hij maakte deel uit van onze beruchte vriendenkliek, hij zorgde ervoor dat er echt gelachen werd. Een buitengewoon vindingrijke kerel, een groot scenarist en dialoogschrijver; de Michel Audiard[4] van het beeldverhaal. Het volstaat om er *Guus Slim*, *Vlinder* en *Spek* nog eens op na te lezen om jezelf ervan te overtuigen. *(Wie het kan, leest Tillieux' dialogen best in het Frans, nvdr).*

Wie heeft wie dan gecontacteerd om aan *De Sliert* te werken?
We kenden elkaar zodanig goed dat ik hem gewoon gebeld heb met de vraag om *De Sliert* over te nemen. Hij was onmiddellijk enthousiast en stortte zich meteen op het schrijven van *De Sliert op zoek*, een verhaal waarvoor Jidéhem me bijsprong voor de decors. Ik heb ooit ook aan Greg gevraagd om me een scenario voor *De Sliert* te schrijven. Hij zag dat wel zitten, maar het feit dat hij bij Dargaud zat en ik bij Dupuis stelde hem voor een probleem.

***De Sliert in de tegenaanval*, het vervolg op *De Sliert op zoek* volgt pas zes jaar later, een zodanig lange onderbreking dat *Robbedoes* het eerste deel opnieuw moest publiceren om de lezers er weer vertrouwd mee te maken. Vanwaar die erg lange onderbreking?**
Ik zat toen tot over mijn oren in het werk. Ik kwam handen tekort voor *Bollie en Billie*, dat toen een grote vaart nam, en mijn andere opdrachten. Bovendien zijn langere verhalen, met een groter aantal personages moeilijker om te tekenen. Ik had maar één hand waarmee ik kon tekenen, terwijl ik toen tweehandig had moeten zijn. Of beter nog, een soort octopus met een potlood aan elk van mijn tentakels. Ik moest toen de rol wel lossen.

Hebt u er nooit aan gedacht om een studio op te zetten om zo *De Sliert* regelmatiger te laten verschijnen?
Ik ben een eenzaat. Ik voelde er weinig voor om chef van een studio te worden, mogelijks omdat ik het al geweest was in de publiciteitwereld en ik geen zin had om dit opnieuw te beleven. Ik hield van mijn onafhankelijkheid in mijn werkkamer. Jidéhem was trouwens ook zo 'n eenzaat. Toen wij samenwerkten aan *De Sliert op zoek* deden wij dat ieder van thuis uit.

Liever dan met medewerkers te werken, hebt u er de voorkeur aan gegeven om de reeks stop te zetten …
Ik moest wel. Het ontbrak me steeds meer aan tijd omdat ik zoveel andere dingen om handen had. Ik heb nog geprobeerd om een verhaal te tekenen waarbij ik Will vroeg om me te helpen met de decors, maar dat is niet gelukt. Het heette *La Ribambelle entre dans le réseau*[5], maar ik was niet tevreden over het scenario. Het deed teveel denken aan *Robbedoes en de miniatuurtjes* van Franquin. Daarna zijn er jaren voorbij gegaan waarin al mijn tijd opgeslorpt werd door honderd en één andere dingen. Maar er liggen nog altijd wat oude projecten in mijn lade. Zo heeft Cauvin me eens een scenario voor *De Sliert* voorgesteld. Mocht ik vandaag een tekenaar vinden die ik in staat acht om *De Sliert* over te nemen, zou ik zeggen waarom niet? Het zou mooi zijn, mochten ze nieuwe avonturen beleven. Ik houd niet van dingen die in en lade liggen te verkommeren. Niets zo triest als een museum.

Wat vond u het moeilijkste: lange verhalen van *De Sliert* tekenen of gags van *Bollie en Billie*?
De Sliert tekenen was beduidend moeilijker. Het aantal hoofd- en nevenpersonages is groter en het speelde zich af in een complexer, meer stedelijk, decor. Ik was ook best tevreden van mijn idee van de oude Parijse stadsbus als schuilhol van mijn kleine vrienden. Het betekende wel dat ik hem daarna tientallen keren heb mogen tekenen!

Hoe kijkt u nu terug op de *De Sliert*?
Ik heb laatst met veel plezier nog eens een album opengeslagen. Ik ben helemaal niet nostalgisch, maar ik hoef niet te blozen wanneer ik mijn oude tekeningen terugzie. Het gebeurt wel eens dat ik kippenvel krijg wanneer ik een fout ontdek. Vaak vraag ik me af hoe de redactie destijds bepaalde tekeningen aanvaardde. Maar ook Hergé zei dat vandaag geen enkele redactie zijn eerste tekeningen van *Kuifje* nog zou aanvaarden. Het waren andere tijden. Vandaag hebben de tekenaars een enorme vooruitgang geboekt en zijn de lezers verwend.

Veruit het belangrijkste deel van uw professionele carrière hebt u besteed aan *Bollie en Billie*. Vond u het belangrijk om op dit pad door te gaan, om zo een spoor na te laten in het hedendaagse beeldverhaal?
Daar valt wel iets voor te zeggen. Ik heb altijd versteld gestaan van het gebrek aan succes in de carrière van Joseph Gillain (*Jijé*) – in zekere zin ons aller peetvader - zeker ten opzichte van zijn talent. Hij was een immens artiest met een buitengewoon absorptievermogen. Hij beheerste de tekenkunst, de ijzersmeedkunst, de schilderkunst, de beeldhouwkunst. Zonder hem zou er van Giraud, Franquin, Morris, Peyo of Will geen sprake geweest zijn. Maar Gillain had de gewoonte om een nieuwe serie te op te starten en die vervolgens vrij snel op te geven. Door met teveel dingen tegelijk bezig te zijn, heeft hij zijn eigen carrière ernstig geschaad. Zijn woorden zijn mij altijd bijgebleven. Meermaals heeft hij mij aangeraden om mijn activiteiten niet teveel te versnipperen en altijd mijn personages trouw te blijven.

Noten

1. Kortverhaal van 4 pagina's, verschenen in *Robbedoes* 1041 van 27 maart 1958, getekend door Joël, toenmalig pseudoniem van Joseph Loeckx, later bekend als Jo-El Azara, tekenaar van o.a. *Taka Takata*. Uit Thierry Martens' editoriale pagina's van *Tout Roba (enkel in het Frans verschenen integrale uitgave van Rombaldi)* blijkt dat Franquin al aan de basis lag van dit eerste verhaal. De jonge Loeckx had hem opgezocht om hem enkele ontwerpen voor te leggen. Franquin stelde hem met veel overtuiging voor om een reeks avonturen op te zetten rond een groepje individueel sterk getypeerde jongeren, onder hen de jonge, zwarte jazz-fanaat *Dizzy*. In het oorspronkelijke *Opération ciseaux* betrof het al de avonturen van *La Ribambelle*, in *Robbedoes* werd dit het behoorlijk flauwe *De Rekels*. Door Loeckx's verhuis naar *Kuifje* bleef het toen bij dit ene kortverhaal.
2. Een reeks kortfilms van de legendarische Hal Roach, producer van o.a. Laurel en Hardy en Harold Lloyd. Meer info op de onvolprezen Internet Movie Database, www.imdb.com.
3. Op het ogenblik dat dit interview werd afgenomen, omtrent 2004, leefde Yvan Delporte (1928-2007) nog.
4. Frans filmregisseur en scenarioschrijver. Meer info : www.imdb.com.
5. Dit onafgewerkte verhaal had *De Sliert op het spoor* kunnen heten. Het ging immers over het tot op miniatuurschaal reduceren van echte treinen en hun passagiers, die vervolgens in het spoornet van een verzamelaar terecht kwamen. Volkomen terecht vond Roba het verhaal teveel lijken op *Robbedoes en de miniatuurtjes*, een verhaal dat hij overigens op de hoofdpersonages na zelf getekend had.

Dit interview is een fragment uit het boek Roba, Editions Toth, april 2005.
Met dank aan auteur Philippe Cauvin en uitgever Bernard Mahé voor de toelating.

(Met dank aan Roger Philippot en Jean Smits)

Hausman

de elf van de Ardennen

Begin dit jaar trotseerden we weer, wind en vooral heel veel sneeuw om op bezoek te gaan bij René Hausman. Hij is een groot illustrator, schilder, tekenaar, beeldhouwer, muzikant, maar wordt het liefst een verhalenverteller genoemd. Zijn indrukwekkende oeuvre bestaat uit ontelbare illustraties van dieren en sprookjesfiguren. Hij is ook de geestelijke vader van wulpse stripheldinnen als Zunie, Laïyna en Vaïva. Dit jaar is Hausman 75 jaar geworden. Het ideale moment voor een overzichtsinterview.

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **GERT BUSSENS**

Een breed glimlachende Hausman staat ons op te wachten in de deuropening. We banen ons een weg door de kniehoge sneeuwmassa. Het winterse decor en de *looks* zijn er al. Nog een rode muts en je zou bijna denken dat je bij de Kerstman in hoogsteigen persoon bent uitgenodigd. "Hopelijk hebben jullie aan winterbanden gedacht om naar hier te komen", grapt hij. De vrolijke toon is hiermee gezet. Hausman loodst ons naar zijn knus ingerichte woonkamer. Prullaria, kadertjes en schilderijen sieren de muren, vitrinekastjes puilen uit met piepkleine figuurtjes, boekenkasten zijn overvol en er liggen hoge stapels strips, elpees en cd's op de grond. De gezelligheid en de sfeer passen perfect bij het beeld dat we hebben van Hausman. Ogen kwamen tekort maar vragen gelukkig niet.

INVLOEDEN EN INTERESSES

Heb je je tekenpassie van je ouders geërfd?
Nee hoor. Ik ben zowat de enige die van tekenen zijn beroep heeft gemaakt. Heel mijn kindertijd heb ik niets anders gedaan dan tekenen. Ik was een eenzaat die niet graag met zijn leeftijdsgenoten speelde. Ik zat liever rustig thuis op mijn kamer te tekenen of slenterde rond in de velden van de Hoge Venen vlak tegen de Duitse grens. Door het verzamelen van chromoprenten, die bij allerlei voedingsproducten zaten, ben ik beginnen tekenen. Merken als Kwatta, De Beukelaer, Liebig en Victoria brachten mooie prentenreeksen uit over fauna, flora, de wereldgeschiedenis, sprookjesfiguren,... . Vooral de plaatjes die in de verpakkingen van Victoria zaten, boeiden me enorm. Ze beeldden de sprookjes af van Perrault. Tientallen keren heb ik ze zitten natekenen. Ik bewaar nog steeds veel van die prenten en als ik op rommelmarkten of in antiekwinkels dergelijke chromo's zie liggen, dan koop ik ze.

Die fantasiewereld van sprookjes als *Doornroosje*, *De gelaarsde kat* en vooral *Roodkapje* boeide me enorm. Vooral de oorspronkelijke versies spreken nog steeds tot mijn verbeelding. Heel veel sprookjes hebben een heel dramatisch, bloederig einde. Wij vertellen een romantische versie aan onze kinderen. In het originele verhaal van *Roodkapje* bijvoorbeeld, eet de wolf Roodkapje op en is het ermee gedaan. Niks jager, opensnijden van de buik en verlossen van Roodkapje en grootmoeder.

***Roodkapje* is duidelijk één van je favoriete sprookjes.**
Absoluut, samen met *Repelsteeltje*. Vooral de symboliek die achter het verhaal zit. Roodkapje symboliseert de zon, het licht in de duisternis. Het donkere bos staat dan weer voor de nacht, het gevaar. De donkere nacht, de duisternis is een oerangst. In de prehistorie was de grootste angst van de mens dat de nacht eeuwig zou blijven duren, dat de zon nooit meer zou terugkeren. Voor een tekenaar vormt die symboliek een onuitputtelijke bron aan inspiratie en mogelijkheden. Je kan er veel gevoelens in kwijt: tederheid, liefde, vreugde, vriendschap, poëzie maar evenzeer angst, geweld, oorlog, lijden en zelfs dood. Ik kreeg sprookjes met de paplepel ingegoten. Terwijl mijn vader klaroen speelde in de kazerne van Verviers, vertelden mijn moeder en grootmoeder verhalen, legenden, fabels en sprookjes. Vooral mijn grootmoeder kon dat heel goed. Ze liet ook niet na om haar verhalen te voorzien van soms wel héél realistische details. *(lacht)* Jaja, mijn grootmoeder heeft écht heel veel betekend voor mij.

Welke schrijvers, schilders of tekenaars hebben je het meest beïnvloed?
Mijn grootste voorbeeld is Edmond-François Calvo. Zijn meesterwerk *Het beest is dood* uit 1944 blijft mijn favoriete album. Calvo tekende in een soort Walt Disney-achtige stijl. De Duitsers werden als wolven voorgesteld, de Fransen als konijnen en de Engelsen als bulldogs. Ik leerde zijn werk kennen in het tijdschrift *Bravo*.
Ik herinner me ook nog de verhalen van *Max und Moritz* van Wilhelm Busch. Ook Benjamin Rabier is in mijn kinderjaren een heel groot voorbeeld geweest. Nog steeds eigenlijk. Zijn bekendste werk is een schitterend geïllustreerd boek over de fabels van La Fontaine en hij is de bedenker van het oorspronkelijke logo van de bekende lachende koe *La vache qui rit*.

Heb je ooit tekenlessen gevolgd?
Nee, nooit. Ik heb enkel een facultatieve cursus artistiek tekenen gevolgd. Ik kreeg er les van meneer Maréchal, de vader van Maurice Maréchal, de geestelijke vader van *Tante Zenobie*. Maurice was een buur en goede vriend van Raymond Macherot.

Wat herinner je je van je samenwerking met Macherot?
Op mijn 18de verjaardag bracht Maréchal mij in contact met Macherot, die toen bezig was aan de eerste platen van het album *Chlorophyl tegen de Zwarte Ratten*. De voorpublicatie

OEIOE! SINDS HU DIE VOOL GEBOUND HEEFT WEET 'IE VAN GEEN OPHOUDEN!
HIER IS 'T TENMINSTE RUSTIG EN STIL... IDEAAL OM 'N DUTJE TE DOEN...
... MAAR...
KRRRRR
TJONGE! IK KAN DAT DOORDRINGENDE GEBENDP NIET KNUTTAKEN...'T KOMT ME GEWOON ACHTERNA...
KRRRRR
MAAR DAT IS 'T!
KRRRRR
'N GROTE KREKEL! 'N SURPENDE KREKEL!
... EN ZUNIE ONTDEKT HOE DE KREKEL MUZIEK MAAKT: DOOR MET ZIJN POTEN LANGS DE DEKSCHILDEN TE SCHUREN...
KRRRRRR KRRRRR
... ZO ROEPT 'T MANNETJESDIER ZIJN WIJFJE (DAT OVERIGENS GEEN MUZIKANTE IS)
'K ZAL MAAR DE WIJSTE PARTIJ KIEZEN: VANDAAG ZAL ER NIET VEEL VAN SLAPEN KOMEN!
VLEUGELRIBBEN
VLANKBORD
DE KREKEL MAG DAN AL "VOOL SPELEN" MET ZIJN POTEN, DE SPRINKHAAN - MET WAR ACHTERGEBLEVEN GEKNIKTE ANTENNES - MUSICEERT OOK ZIJN DEKSCHILDEN TEGEN ELKAAR TE WRIJVEN, DAARBIJ KOMEN VLEUGELRIBBEN VAN LINKS IN AANRAKING MET ZIJN VLANKBORD IN DE RECHTERHAND.

37

Fragment Saki, Zunie en de natuur

het weekblad *Kuifje* startte pas als de tekenaar zijn veertiende plaat had aangeleverd. Dat was de vaste manier van werken. Dus nog voor het verschijnen van de allereerste plaat van *Chlorophyl* leerde ik van Macherot allerlei tekentechnieken kennen. Zijn vloeiende manier van tekenen en vooral de snelheid waarmee hij lieflijke taferelen tevoorschijn kon toveren, vergeet ik nooit meer. Hij was ook een enorme perfectionist. Ik zag vaak volledige uitgetekende strippagina's in zijn prullenmand liggen die perfect publiceerbaar waren. Hij is veel te vroeg gestopt met strips maken, vind ik.

Wanneer voelde je dat je van tekenen je beroep kon maken?
Toen ik zeventien was, gaf ik mijn studies op en trok voor 18 maanden naar het leger. Ik maakte toen vooral didactische tekeningen van schedels, planten, dieren,... om te gebruiken in scholen. Superboeiend was het niet, maar wel een uitstekende leerschool. Ik heb er even aan gedacht om er mijn beroep van te maken maar ontdekte al snel dat er niet voldoende wetenschappelijk bloed door mijn aderen stroomde om mij erop toe te spitsen. Vergeet niet dat ik een totale leek was. Ik had altijd alleen getekend en nooit tips of advies gekregen. Alles was compleet nieuw voor mij. Dat in tegenstelling tot mijn goeie vriend René Follet, die zoveel talent had dat hij al alle kneepjes van het vak kende en alle tekentechnieken beheerste op zijn achttiende. Dat kon van mij niet gezegd worden. *(lacht luidop)* Tijdens mijn legerdienst bleef ik tekenen. Zo tekende ik een viertal gags rond cowboys en indianen die in *Le Moustique*, toen een bekend blad van uitgeverij Dupuis, werden gepubliceerd. Toen ik bij het leger afzwaaide, was het evident dat ik op de redactie van het weekblad *Robbedoes* belandde. Dat was de verdienste van Roger Forthomme, een lokale uitgever uit de streek van Verviers die nauwe contacten had met World Press en een gesprek regelde bij de grote bazen van Dupuis.

DELPORTE EN ROBBEDOES (1958)

Na het tekenen van die didactische prenten debuteerde je in de lente van 1958 in het weekblad Robbedoes.
Het magische jaar 1958. Het jaar van de Wereldtentoonstelling. Eigenlijk stonden mijn allereerste publicaties in het weekblad *Kuifje*. Op voorspraak van Macherot bij de redactie van *Kuifje* mocht ik twee dierenillustraties, een zeehond en een wezel, publiceren. Mijn echte debuut maakte ik dus in het concurrerende blad *(lacht)*. Nadien heb ik nog maar een keer voor het weekblad *Kuifje* gewerkt. Ik schilderde in 1979 de cover voor een speciaal nummer rond wolven. Voor het overige ben ik decennialang trouw gebleven aan het weekblad *Robbedoes*.

Uit die periode stammen ook je eerste echte strippersonages Saki en Zunie.
Dat klopt. Yvan Delporte en ik bedachten knotsgekke verhaaltjes in de Prehistorie met twee kinderen in de hoofdrol. Saki, het jongetje met zijn strooien rokje en de vrouwelijke tegenpool met het paardenstaartje, Zunie.

Hoe verliep je aanpassing als jonge tekenaar op een redactie die bulkte van grote namen met veel ervaring?
Dat ging verrassend vlot. Het klikte meteen met hoofdredacteur Yvan Delporte. Ik herinner me nog hoe in de lente van 1958 een vergadering plaatsvond met de voltallige redactie. Ik zat er aan tafel met Franquin, Gotlib, Comès, Roba, Peyo en Will. De sfeer op de *Robbedoes*-redactie was puur genieten. Elke keer opnieuw grappen en grollen. Zonder die sfeer was Franquin wellicht nooit op *Guust Flater* gekomen. Daar ben ik van overtuigd. We waren allemaal kameraden, die ontzettend veel van elkaar hebben geleerd. Tijdens die bewuste vergadering, op de vooravond van de opening van de Wereldtentoonstelling in Brussel, stelde

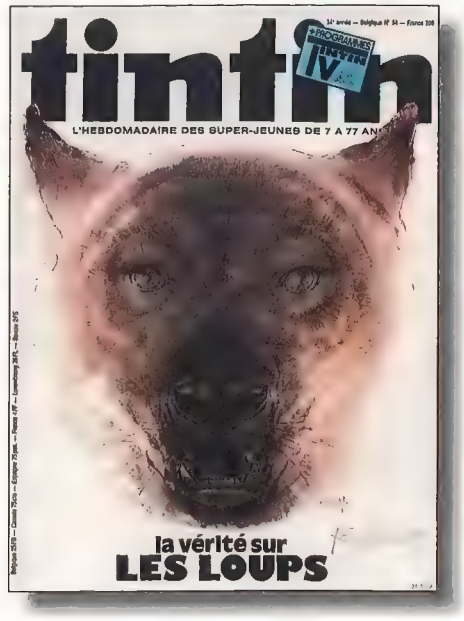

Cover weekblad Tintin (21 augustus 1979)

Fragment uit Les fables de La Fontaine

Delporte voor om een lentenummer te maken. Hij wilde de cover laten drukken met speciale inkt, die een soort van lenteparfum moest produceren. Een knotsgek maar leuk idee, vond de voltallige redactie. De vraag was wat er op die cover moest komen. Franquin vroeg plots aan mij, jonge snotter, welk beeld ik associeerde met de lente. Ik antwoordde dat de lente mij aan de ontluikende natuur deed denken. Planten en dieren die opnieuw lijken tot leven te komen. Jonge veulens in de wei. Het prille leven. Voor Franquin was dit antwoord voldoende. Ik kreeg de kans om mijn talent te bewijzen en maakte de cover. Delporte had toen al door dat het tekenen van dieren in mijn bloed zat. Hij had een goed beeld van de specifieke talenten van elke tekenaar. Ik denk nog vaak aan hem.

Zo was je carrière als illustrator gestart.
Ja. Wekelijks mocht ik een dierenpagina vullen. Honderden heb

ik er gemaakt en allemaal met veel plezier. Toen Maurice Rosy met het idee kwam een reeks geïllustreerde boeken te maken onder de titel *Terre Entière*, kon mijn geluk niet op. Met René Follet kreeg ik de kans om alle registers open te trekken. Ik maakte een zestal albums in deze reeks over dieren, maar ook over de fabels van La Fontaine en de sprookjes van Perrault. Later volgden nog vier albums in de reeks *Dierenkomedies* en twee delen in de reeks *Le Grand Bestiaire*. Ik zorgde voor zowel de illustraties als de bijhorende weetjes. Ik kreeg carte blanche en mocht zelf kiezen welke dieren ik in het boek aan bod liet komen. Een prachtige tijd!

Veel van deze geïllustreerde boeken zijn inmiddels uitgeput en kosten heel wat euro's.
Dat besef ik. Ik ben dan ook blij dat uitgeverij Dupuis in 2010 begonnen is met het heruitgeven van deze albums. Ze hebben scans gemaakt van de oorspronkelijke prenten en hier en daar de kleuren licht aangepast. Ik ben er heel tevreden over.

Jammer voor de Nederlandstalige lezers alleen maar in het Frans...
Dat heb ik gehoord. Ik wist trouwens niet dat er zo weinig van mijn geïllustreerde boeken vertaald zijn in de jaren zeventig. Als tekenaar heb je daar jammer genoeg niet veel over te zeggen. Maar de tekeningen spreken ook voor zich, je hoeft de Franse tekst niet helemaal te begrijpen om de boeken te kunnen smaken. Dus... *(lacht heel luid)*

Welke dieren teken je het liefst ?
(heel snel) Vossen en uilen. Ook heel kleine dieren vind ik fijn om te tekenen: muizen, insecten, kikkers,... En nu ik er zo over nadenk houd ik ook van heel grote dieren zoals olifanten, neushoorns en walvissen. De twee uitersten teken ik dus het liefst.

Zijn er dieren die je minder graag op papier zet ?
Niet echt. Al vind ik vissen in het algemeen het minst boeiend. Bij vissen kan je heel moeilijk emoties tonen. Expressief een vis tekenen is niet makkelijk. Toch vind ik ze door hun aerodynamische vorm wel heel mooi om naar te kijken.

FLUÏDE GLACIAL EN LE TROMBONE ILLUSTRÉ (1976-77)

Op het einde van de jaren zeventig keert Zunie terug, maar in een verleidelijker jasje.
Toen *Le Trombone Illustré* (legendarische bijlage van het weekblad *Spirou*, nvdr.) in maart 1977 startte, kreeg ik de kans om nieuwe avonturen van Zunie te bedenken. Zunie kreeg een volwassener en gewaagder uiterlijk. Zo kwam ik ook terecht bij het maandblad *Fluïde Glacial* van Gotlib. Ik mocht op de achterflap licht aangebrande fabels publiceren en gebruikte hiervoor directe inkleuring. (In 1993 door uitgeverij Gibraltar gebundeld in het album *In bed of niet in bed*, nvdr.)

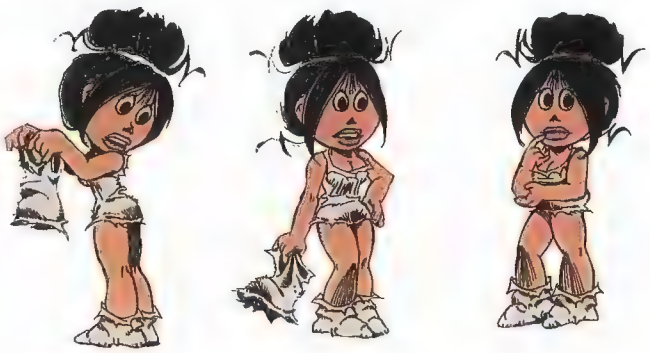

PIERRE DUBOIS EN 'LAÏYNA' (1985 - 1988)

In 1985 kwam je grote doorbraak met *De Stenen Burcht*, het eerste deel van het tweeluik rond Laïyna. Hoe heb je scenarist Pierre Dubois leren kennen ?
Het gebeurde vaak dat ik brieven van lezers van het weekblad *Robbedoes* kreeg. Meestal antwoordde ik op elke brief. Op een dag kreeg ik echter een heel lange brief in de bus. Ik nam nooit de moeite om te antwoorden en lette zelfs niet op de afzender. Twee jaar later was ik uitgenodigd voor een radio-interview in het programma *La belle ouvrage*, over waarheden en onwaarheden van plaatselijke legenden en verhalen. De vragensteller van dienst was Pierre Dubois, de man die me de lange brief had gestuurd. *(lacht)* Tijdens het etentje achteraf raakten we uitgebreid aan de praat en merkten we dat we heel wat gemeenschap-

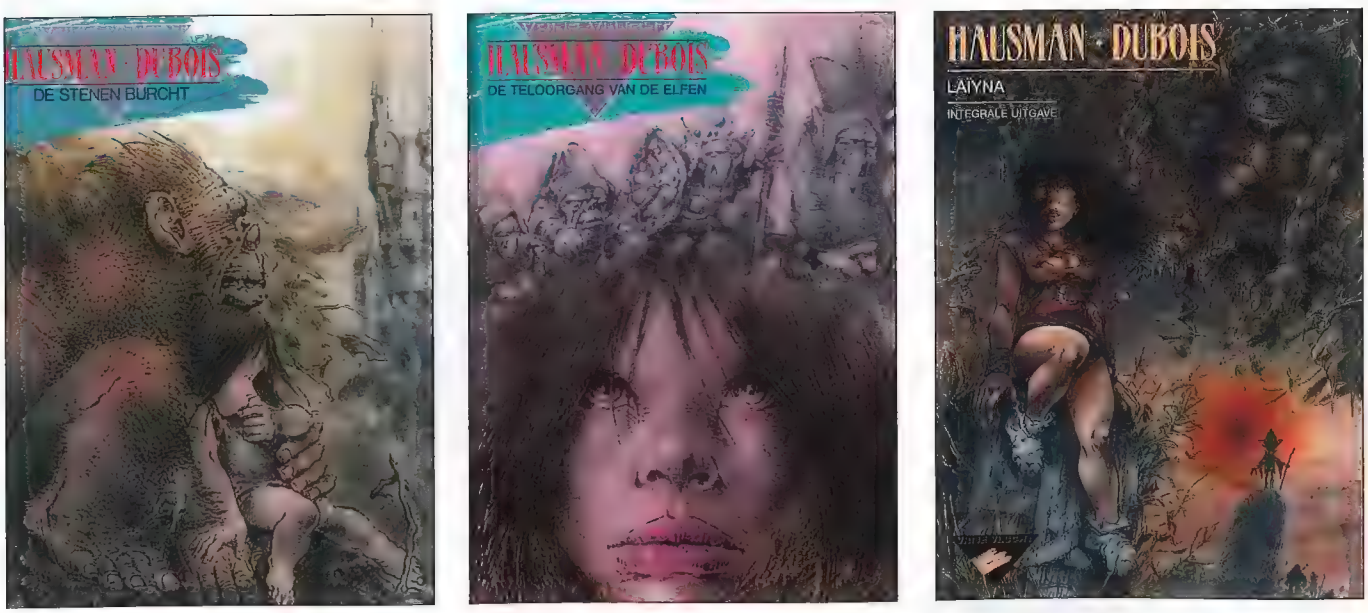

Van links naar echts: covers De stenen burcht, De teloorgang van de elfen, Laïyna integrale
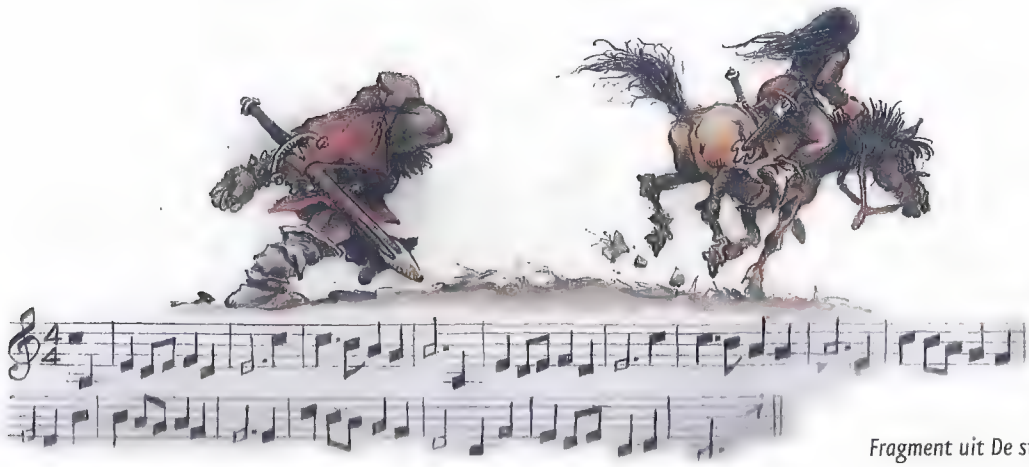
Fragment uit De stenen burcht

pelijke interesses hadden. We zetten al snel een aantal projecten op waarvan het belangrijkste het tweeluik rond Laïyna was. Het opende voor mij de deuren van de prestigieuze Dupuis-collectie *Vrije Vlucht*.

Hoe ging de samenwerking? Had je inspraak in het scenario?
Oh ja, absoluut. Het verhaal is rond tafel ontstaan. Dus we hebben allebei ons deel van het verhaal verzonnen. Het was een wisselwerking. Daar houd ik wel van.

We denken dat je deze keer jezelf een rolletje hebt gegeven in dit verhaal.
Inderdaad, ik heb mezelf als voorbeeld genomen voor het personage van Hausthar. Die naam alleen al maar ook de baard, de kleine gestalte en uiteraard het feit dat Hausthar op een doedelzak speelt, net als ik.

Opvallend is ook het afbeelden van een notenbalk in *De Stenen Burcht*. Het gaat om een liedje dat Aytha, de moeder van Laïyna, zingt en op het einde van het album zingt Laïyna op haar beurt dezelfde melodie. We kunnen zelf geen noten lezen maar dat het om dezelfde noten gaat, dan zien zelfs wij. Welke liedje is dit?
Een goeie vriend van mij heeft dit liedje gecomponeerd nadat ik hem mijn originele platen toonde en het hele verhaal van Laïyna vertelde. Het melodietje past perfect bij de sfeer van het verhaal. Wacht even, ik zal het even neuriën.

De 75-jarige tekenaar begint te zingen. Zijn pretoogjes glinsteren als nooit tevoren. Onze verwonderde blikken doen hem blijkbaar zo veel deugd dat hij besluit nog wat verder te zingen.

Als we je zo enthousiast bezig zien, dan is het vreemd dat het avontuur voor Laïyna na twee albums is gestopt. Nooit zin gehad in een derde album ?
Natuurlijk. Het viel me zwaar om afscheid van haar te nemen na amper twee albums. Het eerste verhaal, *De Stenen Burcht*, hadden we gerust over vier of vijf albums kunnen spreiden. We konden veel meer tijd besteed hebben aan de training die Laïyna krijgt van de dwergen. Haar kennismaking met de dieren in het woud en de manier waarop het dwergenvolkje zich om Laïyna bekommert, daar zat nog voldoende intrige in voor meerdere albums. Jammer, maar de uitgever wilde dat ik aan een nieuw album voor *Vrije Vlucht* zou beginnen.

Voor de integrale versie van de twee albums uit 2001 heb je een nieuwe cover geschilderd. Was het moeilijk om je na al die jaren terug in de sfeer van Laïyna te verplaatsen?
Nee, totaal niet. Ik heb dat met heel veel plezier gedaan. Laïyna is een stripfiguur die ik van binnen en buiten ken. Samen met Pierre heb ik haar geschapen. Laïyna is perfect. Je kan niets op haar aanmerken. Ze is voor mij een heel mooie vrouw. Ik heb het nogal voor donkerharige vrouwen. Het moeten niet allemaal blondines zijn, nietwaar? Al hebben die natuurlijk ook iets! *(lacht luid en knippert met zijn pretoogjes)*

Van links naar rechts: covers Drie grijze haren (1ste druk), Drie grijze haren (Herdruk), De Eekhoornprins

VRIJE VLUCHT MET YANN (1993 - 1998)

De uitgever wilde dus een nieuw avontuur van jouw hand voor hun *Vrije Vlucht*-reeks. Hoe ben je met scenarist Yann in contact gekomen ?

De ontmoeting met Yann heb ik te danken aan Philippe Vandooren, hoofdredacteur van het weekblad *Robbedoes* begin jaren negentig en toekomstig uitgever van Dupuis. Hij is trouwens de schoonbroer van Hermann. Ik ontmoette Yann voor het eerst in Brussel. Hoe anders zag Yann er toen uit met zijn baard en dikke wenkbrauwen. We deelden een passie voor het werk van Calvo. Toen ik met Yann in zee ging, had ik vooral de scenarist van *Samber* voor ogen. Het duurde een tijdje voor we wisten welke kant we wilden uitgaan. Yann kwam me meermaals opzoeken om te voelen wat ik het liefst teken, om me goed te leren kennen. Hij wilde een sprookje vertellen met zowel humoristische als wrede elementen. Er moest ook een parallel inzitten tussen mens en dier. Daarom koos hij voor twee vosjes die broer en zus zijn net als de prins en Vaïva. Een heel knap tweeluik, helemaal te danken aan Yann. Wat een talent!

Had je hier even veel vrijheid bij het tekenen als bij de samenwerking met Dubois ?

Nee, dat niet. Zeker niet bij het eerste deel, *Drie Grijze Haren*. Yann bezorgde me voor dit verhaal een heel gedetailleerd uitgeschreven, strak scenario. Hij had de plaatjes zelf uitgeschetst en de volledige paginaopbouw uitgewerkt. Voor onze tweede samenwerking in *De Eekhoornprins* had ik Yann gevraagd om wat meer ademruimte te laten in zijn scenario. En zo geschiedde. Opnieuw praatten we lang over de synopsis en nadien stuurde hij het scenario in stukjes op. Ik tekende die dan uit en stuurde ze op mijn beurt naar hem door. Zo ontstond een unieke wisselwerking waarbij Yann af en toe nog wat aan zijn scenario sleutelde op basis van wat ik had getekend. Zijn scenario was nu meer beschrijvend dan schetsend. Het bood me veel meer vrijheid. Ik vond het best wel spannend om telkens te wachten op het vervolg van het verhaal.

Ook nu denken we dat je jezelf een rolletje hebt gegeven...

(lacht hardop) Weeral juist, twee op twee. Prima, heren! *(lacht)* Ik heb inderdaad model gestaan voor het personage van Windhapper. Ik ben dan ook makkelijk te herkennen, hé! *(lacht opnieuw luidop)*

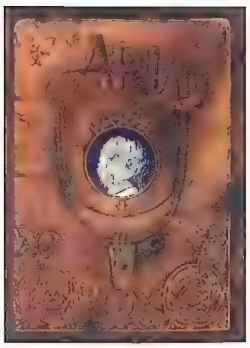

ARIA-COVER (1995)

In 1995 maakte je een bijzonder knappe cover voor de reeks *Aria*. Vanwaar kwam dit idee?

Van Philippe Vandooren. Hij wilde iets speciaals voor het zeventiende album van *Aria* en had aan mij gedacht om een soort oud, leerachtige boekcover te ontwerpen met een opening waardoor je Aria's hoofd op de tweede omslag kon zien.

Wat vind je van de reeks?

Ik houd wel van de fantasiewereld van Michel Weyland. We komen goed met elkaar overeen en hij was dan ook blij met deze unieke samenwerking.

Hoe lang heb je gewerkt aan die cover?

Vijf dagen. Toch langer dan ik had verwacht. Ik wilde een cover ontwerpen die de indruk van oud leder opwekt. Het geheel werkte ik af met Keltische motieven. Ik heb notenzwart gebruikt. Dat is een soort van olie waarmee je meubels kan cireren. Ik ben nog steeds heel tevreden over het eindresultaat.

EROTISCHE ZUNIE-GAGS (1998)

In 1998 verscheen een Nederlandstalige bundeling van alle erotische gags met Zunie in de hoofdrol bij Wonderland Productions. Waarom staat jouw naam twee keer op de cover vermeld?

Omdat ik voor de tekeningen heb gezorgd en mijn zoon Hugues voor de scenario's.

Euh... jouw zoon was scenarist ?

Dat wisten jullie blijkbaar niet. *(lacht)* Dan weten jullie waarschijnlijk ook niet dat mijn zoon een acteur is. Hij heeft ondermeer meegespeeld in de Franse film *Taxi 4*. Ook zijn eerste vrouw is actrice. Ze is Vlaamse en speelde mee in de soap *Thuis*. Ze heet Merel De Vilder en speelt de rol van Bianca. Dat zorgde soms voor grappige momenten. Toen ik op het einde van de jaren negentig in Vlaanderen ging signeren waren mijn zoon Hugues en zijn toenmalige vrouw Merel mee. Plots vroeg een voorbijganger om een handtekening. Ik haalde al mijn balpen boven, maar het bleek niet om mij te gaan. Ze wilde een handtekening van Bianca uit *Thuis*. Van mij had ze duidelijk nog niet gehoord. *(lacht)*

Tevreden over de HC-uitvoering in het Nederlands?

Niet echt. Bovenaan elke gag was een Franse filmtitel voorzien. Het was een ideetje van mijn vrouw en zoon om elke gag te linken aan een Franse film. Dat idee ontstond als alle gags klaar waren. Degene die voor de Nederlandse vertaling heeft gezorgd, heeft dat duidelijk niet begrepen en elke filmtitel letterlijk vertaald.

(vervolg op pagina 28)

We lazen dat je ook muzikaal talent hebt.
Talent is veelgezegd. Dat blijft allemaal vrij amateuristisch. Maar ik heb altijd veel van muziek gehouden. Ik speel doedelzak en schalmei. Begin jaren zeventig was er een revival van folkmuziek. Ik speelde toen mee in het folkgroepje *Les Pêletêus*. In die tijd was het de gewoonte om bij een tweede huwelijk op potten en pannen helse muziek te maken, om te spotten met het hele gebeuren. Het Frans voor een pan is *poêle*, dat verbasterd werd tot *pêletêus*.

Op de kast staat een maquette van de Stenen Burcht uit het eerste avontuur van *Laïyna*. Beeldhouwen zit dus ook in je bloed.
Ik houd ervan om personages of gebouwen, die ik voor mijn verhalen nodig heb, te boetseren. In feite is er weinig verschil tussen beeldhouwen en tekenen. Enige bijkomende moeilijkheid is dat het driedimensionaal is.

Als je niet aan het tekenen, schilderen, musiceren of beeldhouwen bent, waar houd je je dan nog mee bezig?
Ik hou van koken en dan is er uiteraard nog mijn zoontje van 9 jaar, die heel wat aandacht opeist. Zo ga ik nu volop mee in zijn fascinatie voor *Star Wars*. Ik was niet vertrouwd met het universum van Han Solo en aanverwanten. Ik kende vaag de allereerste films, maar van de recente films wist ik zo goed als niets.

Ik houd veel van het werk van de Nederlander Rien Poortvliet *(vooral beroemd omwille van zijn twee geïllustreerde boeken rond kabouters en trollen, nvdr.)*, van Carl Brenders *(Antwerps illustrator van wilde dieren, nvdr.)* en uiteraard van mijn goede vriend Frank Pé. Het deed me veel plezier te zien hoe hij me een rol had gegeven als oom van zijn personage *Ragebol*. Wat heb ik gelachen toen ik dat voor het eerst zag. Ook François Walthéry heeft me ooit een rolletje gegeven, in het twaalfde album van *Natasja* en in een album van *Bizu* kreeg ik van collega Fournier een rolletje.

Is het maken van een illustratie een andere manier van werken dan het uitwerken van een strippagina ?
Eigenlijk ga ik op dezelfde manier te werk. Ik begin met mijn potloodschetsen, maak dan een pagina-indeling om de opbouw te structureren om daarna te inkten met penseel en Chinese inkt of aquarel. In het begin van mijn carrière heb ik ook nog met blauwdrukken gewerkt waarbij de instructies voor het inkleuren op de achterzijde werden gezet. Ik teken op een relatief klein formaat van 30 cm op 40 cm. Zo werk ik het liefst. Heel kleinschalig. Gelukkig laat mijn gezondheid het toe om zo klein te blijven werken.

Heb je een vaste dagindeling ?
Ik probeer elke dag zes uur te tekenen. Dat is niet evident. Soms werk ik 's nachts door en een andere keer heb ik meer zin om eens heel vroeg achter mijn tekentafel te kruipen. Maar strips en illustraties maken zoals ik het doe, op de ambachtelijke manier zeg maar, is en blijft een arbeidsintensief werk van heel lange adem.

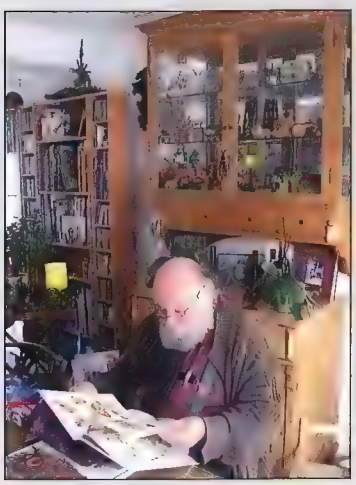

Lees je veel strips van je collega's ?
Ik bekijk er wel heel veel maar lees ze niet. Als ik toch een naam mag noemen van een tekenaar die ik altijd bewonderd heb... Vreselijk die verleden tijd... Ik was van bij het begin een grote fan van *Jojo* van de veel te vroeg gestorven André Geerts. *(ijzige stilte en diepe zucht)* Die onschuld, die poëtische kracht van zijn strips zijn onvergetelijk. Een onderschat pareltje. Heel jammer dat André ons zo snel heeft moeten verlaten. Misschien wel verrassend als je mijn eigen fantastische universum kent, waarin ik het liefst mijn verhalen laat afspelen, maar ik houd ook van intimistische verhalen, films en romans. Het leven van alledag, de kleine dingen des levens kunnen me enorm fascineren. Grootse epische verhalen of verfilmingen vol special effects, daar pas ik liever voor. Ook Tolkien is mijn ding niet. Ik ben zelf in slaap gevallen tijdens de film *The Fellowship of the Ring* en het boek In de ban van de ring heb ik nooit uitgelezen. Vreemd hé!? *(lacht hardop)*

Pffff... *Tous les matins du monde* wordt dan *Elke ochtend van de wereld* of zoiets. (*Hausman neemt het boek ter hand en schudt meewarig het hoofd*) Ook het voorwoord zat vol woordgrapjes en dubbelzinnigheden en daar is ook zo goed als niets meer van over in deze versie. Echt wel jammer. (*diepe zucht*)

'DE BOOM VAN DE TWEE LENTES' (2000)

Laten we het dan maar snel over iets ander hebben. In 2000 was je één van de negentien stripauteurs die ode bracht aan de overleden tekenaar Will door zijn oneshot *De Boom van de Twee Lentes* mee te helpen afronden.

Ik kijk met veel plezier terug op dit project. Toen scenarist Rudi Miel mij opbelde met de vraag of ik een samenwerking zag zitten, heb ik geen moment getwijfeld. Het eindresultaat mag best wel uniek genoemd worden.

Hoe goed heb je Will gekend?

Heel goed. Will leerde ik kennen bij het weekblad *Robbedoes*. Ik heb hem voor het eerst ontmoet eind jaren vijftig bij Macherot thuis. Hij was toen nog niet eens getrouwd met zijn lieve Claude. Macherot had toen het idee om grote stenen te beschilderen. In een mum van tijd toverde Will het ene vrouwelijke silhouet na het andere op de keien tevoorschijn. Ongelooflijk hoe mooi hij vrouwen kon tekenen! Ik vind hem nog altijd een van de absolute grootmeesters uit de gouden periode van het Belgische stripverhaal. Naast enkele sterke *Vrije Vlucht*-albums als *De 27ste letter* en meer dan veertig albums van *Baard en Kale* hield ik ook van de zwaar onderschatte reeks *Isabel*.

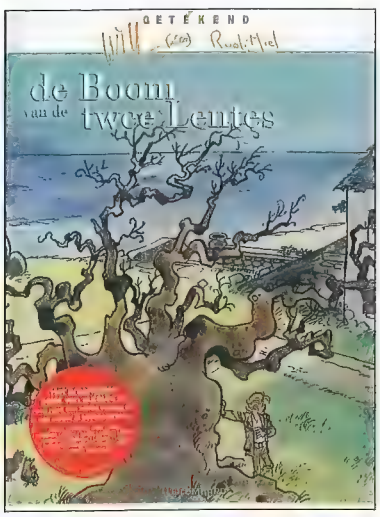

POSTZEGELONTWERPER

Je hebt sinds 1992 ook iets met postzegels. In dat jaar maakte je voor de eerste keer een reeks zegels voor de Belgische Post.

Ik was vereerd toen de directeur van de Belgische Post mij opbelde met de vraag of ik de culturele zegels voor 1992 wilde ontwerpen. Ik kreeg de opdracht om drie legendes in beeld te brengen. Op zich geen moeilijke opdracht zou je denken, maar ik moest opletten dat ik zowel voor Vlamingen als voor Walen goed deed. Dus kozen we ervoor om de typisch Waalse legende van de Toverkollen of zogenaamde Macrâlles (*Er bestaat zelfs een kortverhaal van Suske en Wiske over dit onderwerp, getiteld 'De Macabere Macralles', verschenen ter gelegenheid van deze culturele zegels, nvdr.*), en de bekende Vlaamse legende van de Fiere Margriet van Leuven te vereeuwigen. Op de derde zegel beeldde ik Van den Vos Reynaerde af. Zo was iedereen tevreden en ontstond er geen communautaire rel. (*lacht luidop*)

Vijf jaar later, in 1997, hetzelfde verhaal zeker?

Inderdaad. Ook toen werd me gevraagd om twee zegels te ontwerpen rond verhalen en legenden uit Wallonië en Vlaanderen. Toen koos ik voor de legende van de gevreesde Bokkenrijders en

het verhaal van Jean de Berneau, die het moest opnemen tegen een zevenkoppige hagedis. Opnieuw beide landsgedeelten dik tevreden.

In 2000 volgden dan nog natuurzegels voor het Wereld Natuur Fonds. In 2002 maakte je drie zegels rond paarden en verscheen ook de Philastrip *De Betoverende Paarden*. In 2004 maakte je vijf schattige zegels van babydieren. In 2006 bracht je vijf bekende vissen uit de Noordzee in beeld en in 2008 was het de beurt aan een speciaal postzegelvel met zes marterachtigen. Liggen er nog zegels in het verschiet ?

In september van dit jaar zal mijn volgende postzegelproject verschijnen. Ik ontwierp een zegelvel met twee zegels die erin verwerkt zitten. Een van een hertenjong en een van een Vlaamse gaai.

Is het niet moeilijk om een tekening te ontwerpen die voorzien is voor een klein formaat?

Nee hoor. Het is een uitdaging om op een kleine oppervlakte een duidelijke en krachtige illustratie te maken die overkomt bij de mensen. Ik hou enorm van dat kleinschalig kliederen en tekenen. Mijn stripplaten zijn ook niet veel groter dan A4-formaat, hoor.

Zijn de onderwerpen iedere keer opgelegd of krijg je ondertussen al wat meer vrijheid van de Belgische Post ?

Niks vrijheid. Ik krijg elke keer heel nauw omschreven hoe zij het zien. De drukkerij in Mechelen heeft iets van een versterkt fort. Als ik er aankom om mijn ontwerpen te bekijken, moet ik iedere keer mijn identiteitskaart afgeven, die ik pas terugkrijg als ik weer naar buiten rij. Vreemd sfeertje daar bij de Mechelse postgebouwen.

'JAGERS VAN DE DAGERAAD' (DUPUIS, 2003)

2003 was een scharnierpunt voor jou. Je maakte toen voor het eerst een stripalbum op eigen scenario. Een opluchting of een zware bevalling ?

Toch eerder het tweede. Ik vond het zeker niet evident om zowel voor het verhaal als de tekening helemaal alleen in te staan. Dat

was ik niet gewend. Ik had eerst een totaal ander verhaal voor ogen. Mijn eerste scenarioschrijfsels gingen in de richting van een Tarzan-achtig verhaal, al stapte ik al snel van dat idee af.

Mogen we *De Jagers van de dageraad* als een soort terugkeer beschouwen naar je passie voor het paleolithicum na *Saki en Zunie*?
Absoluut. De interesse in de prehistorie is altijd gebleven. Dit album gaf me trouwens de kans om mijn visie op de evolutie van de mens in beeld te brengen. Ik geloof namelijk dat de huidige, moderne mens afstamt van een samensmelting van de Cro-Magnonmens en de Neanderthaler. Bij het voorbereiden van dit album correspondeerde ik met wetenschappers en professoren en kreeg hier en daar een aanwijzing. Veel kritiek hadden ze niet. Enkelen vonden dat de speren die ik afbeeldde waarschijnlijk niet strookten met de werkelijkheid. Ik had namelijk stenen punten aan de speren getekend. De meeste geschiedkundigen beweren dat op dat moment van de ijstijd de mensen alleen maar houten speren gebruikten. Ze verhardden hun speerpunten boven het vuur maar meer ook niet. Tja, ik lig er zeker niet wakker van. Ik heb met deze strip nooit de pretentie gehad om een 100 % historisch correct album af te leveren. Het is en blijft een geromantiseerde versie van de geschiedenis.

Als we je zo passioneel bezig horen, hebben we het laatste nog niet gezien van jouw liefde voor de prehistorie.
Zeker niet. Dit jaar opent het museum van Spy haar deuren. Voor dit museum heb ik alle dieren die in ons land tijdens de ijstijd rondliepen, kropen of vlogen, gedetailleerd uitgetekend. Nu zijn ontwerpers en lay-outers bezig met het uitvergroten van al mijn tekeningen naar de ware dimensie van die dieren. Ik ben heel benieuwd om binnenkort het eindresultaat te bekijken.

'DE ZWERVER' (2007)

Ik denk dat we niet overdrijven als we zeggen dat *De Zwerver* een buitenbeentje is in je oeuvre.
Het is in ieder geval mijn meest autobiografische album. Mijn meest tragische en donkere album ook. De verhalen die mijn grootmoeder me vertelde als kind hebben rechtstreeks als inspiratiebron gediend. Verhalen van ridders die kinderen wegrukken bij hun moeder, dat zijn zaken die ik met heel veel griezelige details vaak door mijn grootmoeder heb horen vertellen. De manier waarop ze dat vertelde, kwam superrealistisch bij mij

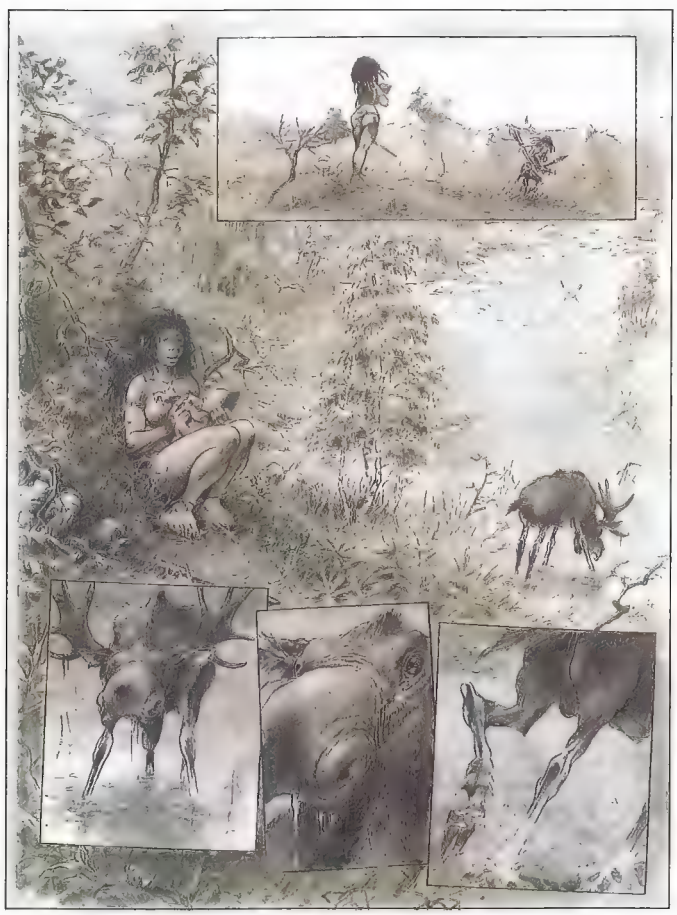

Links: Fragment uit De jagers van de dageraad. Rechts: Fragment uit De Zwerver

over en bleven sluimeren in mijn onderbewustzijn. Ik moest er ooit wel iets mee doen.

Het verhaal is vrij ingewikkeld. Als lezer moet je je aandacht erbij houden.
Dat begrijp ik. Het heeft natuurlijk alles te maken met de dubbele rol van de zwerver. De ene keer komt hij in beeld als de verteller, de andere keer is hij hoofdrolspeler. Niet zo simpel, ik besef het. Maar de lezer mag toch ook al eens aan het denken gezet worden tijdens het lezen of niet soms? *(lacht binnensmonds, terwijl hij aan de uiteinden van zijn snor draait)*

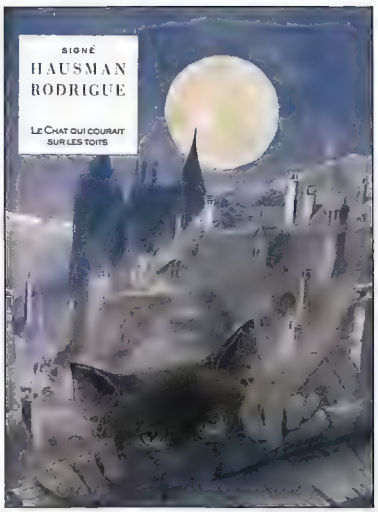

'LE CHAT QUI COURAIT SUR LES TOITS'

Vorig jaar verscheen je meest recente album, *Le Chat qui courait sur les toits* op scenario van Michel Rodrigue. Hoe is deze samenwerking ontstaan ?
Ik leerde Rodrigue kennen tijdens een stripfestival in Frankrijk. Hij vertelde me dat hij een verhaal in zijn hoofd had zitten dat op mijn lijf was geschreven. Ik zag een samenwerking met hem wel zitten. We zijn goede vrienden. Hij is zelfs de peter van mijn jongste zoon. Ik houd van zijn tekeningen van *Clifton* en *Dommel*. Nu woont hij in Schotland. 't Is toch een speciaal iemand. Hij doet nu aan rugby en vroeger is hij ook nog acteur en acrobaat geweest in een echt circus. Die man is echt van alle markten thuis. Op zijn 47ste nog aan rugby beginnen, stel je voor! *(bulderlach)*

Met dit verhaal krijgen we weer wat we van jou verwachten. Een sprookje met alle vertrouwde elementen en paginagrote illustraties.
Toch is het een van de eerste verhalen waar zo goed als geen wrede en lugubere scènes inzitten. Ik was meteen verkocht toen Rodrigue me vertelde wat hij in gedachten had. Je kan het verhaal als een soort prequel bekijken van het wereldberoemde verhaal van *De gelaarsde kat*. Een echte situering in de tijd hebben we vermeden. Zo kreeg ik meer vrijheid bij het tekenen van de kostuums.

Heb je het kasteel van het koningspaar zelf bedacht?
Nee, het is grotendeels gebaseerd op het kasteel van Gruyère in Zwitserland. Om het makkelijker te kunnen tekenen, heb ik er een maquette van gemaakt.

Je paste ook voor het eerst een nieuwe techniek toe.
Voor de eerste keer in mijn leven heb ik niets geïnkt. Ik werkte met een directe inkleuring van aquarel. Normaal zou dat tijdbesparend moeten zijn, maar het heeft me toch meer tijd gekost dan toen ik mijn platen nog inktte. Waarschijnlijk omdat ik deze nieuwe techniek nog onvoldoende beheers.

Waarom is dit album nog altijd niet vertaald naar het Nederlands?
(heel verrast) Dat meen je niet?! Dat is vreemd. Ik vond al dat het lang duurde vooraleer uitgever Lombard me een Nederlandstalig exemplaar opstuurde. Ik vraag dit zeker na bij Lombard. Heel bizar...

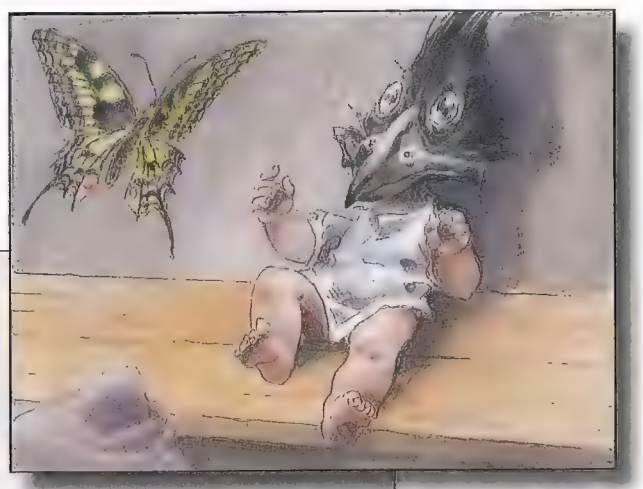

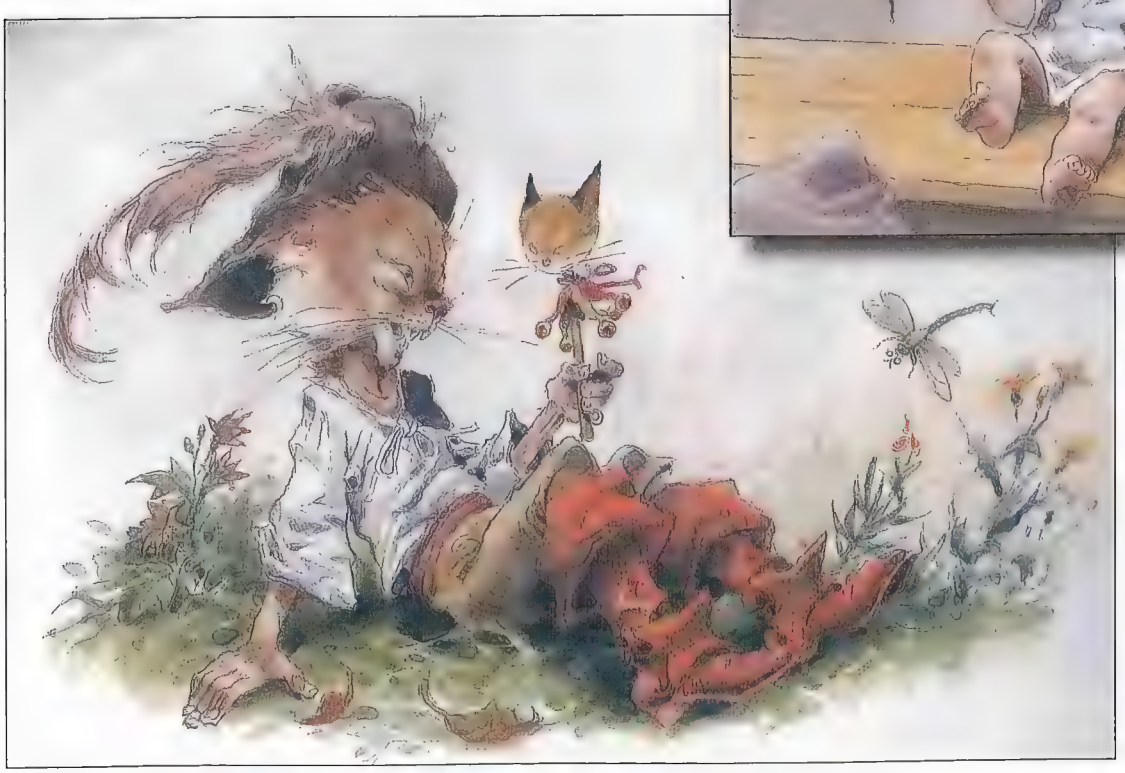

Boven en links: Fragment uit Le chat qui courait sur les toits

Waarom is dit album niet als een album in de collectie *Vrije Vlucht* verschenen?
Dat is vrij simpel. Michel is als tekenaar en scenarist verbonden aan Lombard. Dus toen ik met hem begon aan dit album was het snel duidelijk dat het een oneshot zou worden voor de Lombard-collectie *Getekend*.

TOEKOMSTPLANNEN

Fauna en flora tekenen, fantasiefiguren scheppen, het lijkt allemaal vanzelf te gaan. Zijn er eigenlijk dingen die je niet graag tekent ?
Moderne voertuigen of hedendaagse gebouwen kosten me veel moeite. Gelukkig moet ik dat niet al te veel doen. Maar ja, elk illustrator heeft zijn sterke en zijn zwakkere punten. Ik ken tekenaars die ongelooflijk sterk zijn in het gedetailleerd tekenen van wolkenkrabbers, realistische achtervolgingsscènes met vrachtwagens, raceauto's, helikopters,... maar als je hen zou vragen om een dier uit hun potlood te schudden, dan beginnen ze te zuchten.

Aan welk project ben je momenteel bezig?
Ik werk nu samen met Pierre (Dubois, nvdr.) aan een geïllustreerd boek voor de Parijse uitgever Hoëbeke. Een lijvig encyclopedisch werk waarbij alle maanden van het jaar worden overlopen en alle efemeriden in beeld en in tekst worden gegoten. Wij noemen ze *Elfémérides*. Week na week, maand na maand, beschrijft Pierre en teken ik de planten en dieren die op dat moment van het jaar te zien zijn. Ook bepaalde mythes, sagen en legenden die tijdsgebonden zijn worden vermeld. Ik geniet echt van dit werk. Dit wordt een heel mooi boek, dat voelen Pierre en ik nu al.

Wanneer mogen we een volgend stripalbum van jou verwachten?
Dat is mijn volgend project, na het encyclopedische werk. Ik zal een verhaal van Pierre (Dubois, nvdr.), *Capitaine Trèfle*, verstrippen. Het gaat over een kleine markies in de 18de eeuw die besluit op zeereis te gaan met zijn schip, de *Lolla*. Tijdens de lange reis ontmoet hij kabouters, stoere piraten en tal van vreemde creaturen. Het verhaal ademt de sfeer uit van het verhaal van baron van Münchhausen. Ik zie het zitten maar zal er pas eind 2011 aan kunnen beginnen. Het album zal vermoedelijk verschijnen bij Lombard in de collectie *Getekend*.

Dit jaar word je 75. Zijn er (behalve de geboorte van je kinderen uiteraard) bepaalde gebeurtenissen die je zijn bijgebleven ?
Ik ben niet zo'n reiziger maar voor mijn werk, heb ik toch een aantal verre verplaatsingen moeten doen. Twee van die reizen zal ik me altijd blijven herinneren. Zo ben ik in de jaren tachtig naar het toenmalige Tsjechoslowakije gereisd om een prijs af te halen die ik daar had gewonnen voor *Le Grand Bestiaire*. Een dolle rit van 1.300 km naar Bratislava met mijn kameraad, Ernst in een twee pk'tje. Ik logeerde er een veertiental dagen bij een pennenvriend in Praag. De rit heen en terug en het verblijf waren onvergetelijk. De tweede reis, die ik nooit zal vergeten, was mijn verblijf in Canada. Nu ja, verblijf kan je het niet echt noemen. Ik ben amper drie dagen weggeweest. Als je weet dat het meer dan zes uur vliegen is naar Québec, dan snap je wel dat het een heel kort verblijf was. Maar goed, ook hier had ik een prijs gewonnen. Deze keer voor *Le Bestiaire Insolite*. En ik vind dat ik die dan ook maar moest afhalen. Ik werd daar echter totaal aan mijn lot overgelaten. Ik moest alles zelf regelen. Gelukkig kende ik iemand die in Montréal een hotel heeft kunnen regelen op het laatste nippertje. Vreemde reis, maar wel iets wat je niet snel vergeet.

Allemaal verre reizen. Ga je nooit eens op vakantie dichter bij huis ?
Toch wel. Mijn vrouw, jongste zoon en ik gaan nogal graag naar Nederland. *(lacht)* Ik herinner me plots iets grappig. Toen we voor het eerst in Groningen waren, was ik heel sterk onder de indruk van de grootte van de lokale bevolking. Man, wat waren alle mensen daar groot. Blijkt dat statistisch gezien in Groningen inderdaad gemiddeld de grootse mensen rondlopen. Echt waar, ik heb mijn ogen daar echt uitgekeken en wat voelde ik me klein. *(lacht)*

Vind je het niet jammer dat ouders vandaag nog maar heel zelden verhalen voorlezen of vertellen aan hun kinderen? Die traditie is toch echt helemaal aan het verdwijnen...
Ik betreur dat inderdaad. Maar die traditie is nu gewoon overgenomen door televisie, films, computergames en alle andere ontspanningsmogelijkheden voor jongeren. Toch zou ik het niet zo negatief willen zien. Ik merk bij mijn eigen kinderen en kleinkinderen dat eens ik een verhaal begin te vertellen, ze toch snel de tv vergeten en aan mijn lippen hangen.

Dat kunnen wij alleen maar beamen. Na het interview nodigt Hausman ons uit in zijn kleine atelier waar geen pc of scanner te bekennen is maar wel papier, inkt, verfpotjes, penselen, potloden en mengbordjes. Daar toont hij ons met de nodige fierheid tientallen tekeningen voor zijn te verschijnen encyclopedisch boek. Zijn artisanale werkstijl en het kleine formaat waarop hij tekent, doet ons respect voor Hausman alleen maar groeien.

Bibliografie van René Hausman

I. Strips

A. Nederlandstalig

- Saki en Zuni in het bos
(scenario : Delporte), Het Volk, Ohee 105, 1965
- Saki en Zuni in het bos
(scenario : Delporte)
Het Volk, Ohee Club n° 4, 1975
- Laïyna
(scenario : Dubois), Den Gulden Engel, 1987
- De teloorgang van de elfen
(scenario : Dubois),
Dupuis, Collectie Vrije Vlucht, 1988
- De stenen burcht
(scenario : Dubois)
Dupuis, Collectie Vrije Vlucht, 1990
Herdruk van Laïyna met nieuwe voorplaat en 8 extra pagina's
- Drie grijze haren
(scenario : Yann)
Dupuis, Collectie Vrije Vlucht, 1993
- In bed of niet in bed
(scenario's van o.a. Gotlib, Yann, Franquin,...),
Gibraltar, 1993
- De Eekhoornprins
(scenario : Yann)
Dupuis, Collectie Vrije Vlucht, 1998

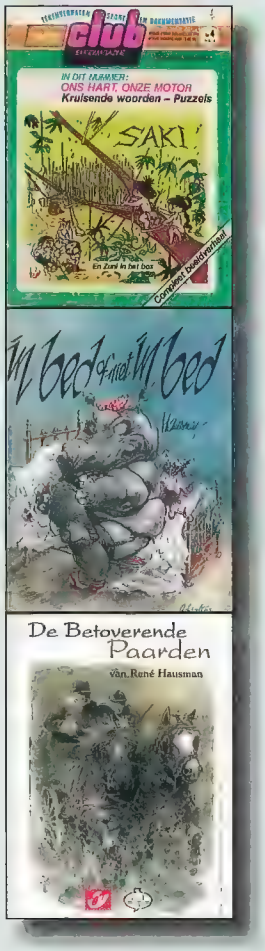

- De Betoverende Paarden,
Philastrips, 2002
De gewone versie op 1000 exemplaren en luxe op 175 exemplaren. Bevat de 40 pagina's van het verhaal 'Saki, Zunie en de Natuur' die in Robbedoes in 1968 verschenen, maar nooit in albumvorm.
- De Jagers van de Dageraad,
Dupuis, Collectie Vrije Vlucht, 2003
- De Zwerver,
Dupuis, Collectie Vrije Vlucht, 2007

B. Niet-vertaalde Franstalige strips

- Saki cherche un ami
(scenario : Delporte)
éditions Chlorophylle, 1980
- Saki et Zunie
(scenario : Delporte)
éditions Chlorophylle, 1980
- Zunie (30 gags uit *Le Trombone Illustré*),
CAP BD Mons, 1989
- Saki et Zunie
(scenario : Delporte) Noir Dessin,
750 gesigneerde exemplaren, 2008
- Le Chat qui courait sur les toits
(scenario : Rodrigue)
Lombard, Collection Signé, 2010

2. Geïllustreerde boeken in het Nederlands

- De Wijde Wereld, Dupuis, 1972 : 3 delen :
  1. Verborgen leven in het kreupelhout
  2. Grote en kleine zoogdieren
  3. Het vogelvolkje
- Dierenkomedies, Dupuis, 1972 – 1973 : vier delen :
  1. Krakers
  2. Foppers
  3. Pioniers
  4. Jagers

De lijst met Franstalige boeken waaraan Hausman meewerkte bestaat uit meer dan veertig titels. We beperken ons tot zijn belangrijkste werken, die tijdens het interview ter sprake kwamen :

- La Forêt Secrète, Collection Terre Entière, Dupuis, 1964
- Les Fables de la Fontaine 1, Collection Terre Entière, 1970
- Le Roman de Renart, Collection Terre Entière, 1970
- Bestiaire Insolite, Collection Terre Entière, 1972
- Les Fables de la Fontaine 2, Collection Terre Entière, 1977
- Les Contes de Perrault, Collection Terre Entière, 1979

KOFFIEKLETS

Vierde Paulus-uitgave

Begin maart 2011 verscheen bij Uitgeverij De Meulder *Paulus en het draakje*, de allernieuwste Paulus-uitgave, het vierde deel in de reeks Gouden Klassiekers. *Paulus en het draakje*, met vier gekleurde pagina's uit de oude druk van 1969, werd aangevuld met diverse aquarellen die niet eerder in een Nederlandse versie waren te zien. In de bijlage, die alle boeken in de reeks Gouden Klassiekers kenmerkt, vind je diverse Paulus-illustraties die schrijver/tekenaar Jean Dulieu in latere jaren met balpen heeft getekend.

Tijdens de Stripdagen in Gorinchem, verscheen een speciale beurseditie, geproduceerd in een beperkte oplage en voorzien van een alternatief, nooit eerder gepubliceerd omslag. Het boek heeft een bijlage met ander materiaal dan de reguliere versie. De beurseditie kost € 17,50 en zal niet in de boekhandel verkrijgbaar zijn. De speciale uitgave is – zolang de voorraad strekt – alleen te koop in de webwinkel van de uitgeverij. (http://www.demeulder.nl/winkel/). Ook de reguliere versie (€ 14,95) is daar te bestellen.

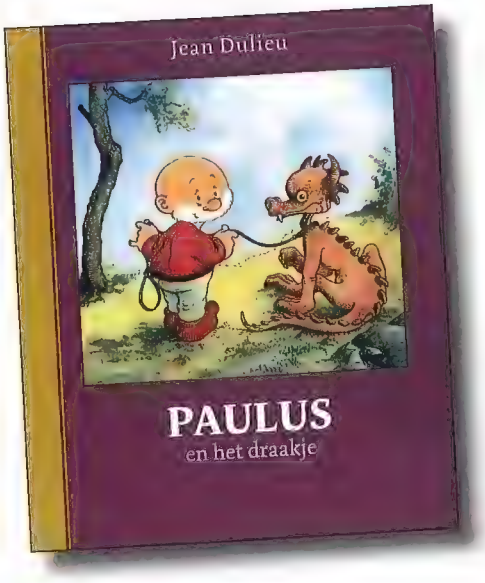

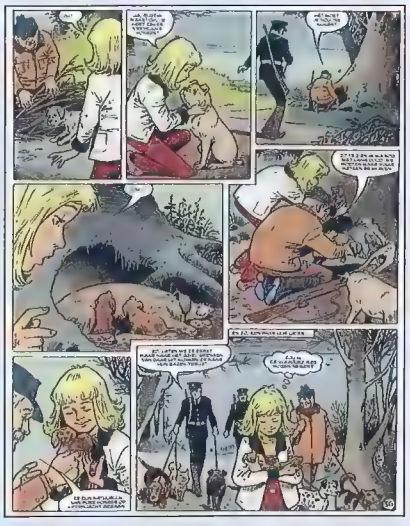

The Keij Position brengt laatste drie Maartje-verhalen van Piet Wijn uit

Na het succes van de boeken *Trollenverhaaltjes* en *De Wachter van Maartenshuys* door Piet Wijn, gaat uitgeverij The Keij Position dit jaar weer een van zijn stripverhalen uit de *TINA* brengen. Op dit moment wordt er hard gewerkt aan de reproductie van de laatste drie verhalen van Maartje die nog niet in boekvorm zijn verschenen.
Het gaat over de verhalen *Maartje op safari*, *Maartje en Gregorius* en *Maartje en de dassenburcht*. Alle drie zijn het bewijs van de hoge kwaliteit van Piet Wijn, de laatste twee op tekst van Marjolein Winkel. Ze worden gereproduceerd van de originele pagina's, waardoor het tekenwerk van Piet Wijn in detail kan worden bewonderd. Het is de bedoeling dat – net als in *De Wachter van Maartenshuys* – ook de fraai gekleurde afdrukken uit de *TINA* weer in het boek worden opgenomen. Het boek wordt verwacht in september 2011.
(info: www.thekeijposition.nl)

Speciale uitgave Jeremiah

Net als bij het voorgaande album zal Stripwinkel Alex, in samenwerking met Hermann en uitgeverij Dupuis, een speciale editie van het 30ste album van *Jeremiah* realiseren. Ook nu weer zullen er twee verschillende uitvoeringen beschikbaar zijn nl. een hardcover en een luxe editie beiden met extra katern. De belangrijkste details van de twee boeken zetten we graag op een rijtje.

De hardcoverversie krijgt een nieuwe exclusieve cover, een extra katern van 8 pagina's met onuitgegeven tekeningen en wordt uitgegeven op een gelimiteerde oplage van 400 genummerde exemplaren. De klanten van stripwinkel Alex krijgen er een ex-libris bovenop. De prijs voor deze uitvoering is € 21,95.Ook de luxe-editie krijgt een nieuwe exclusieve cover. Het album krijgt een linnen rug en een extra katern van 8 pagina's met

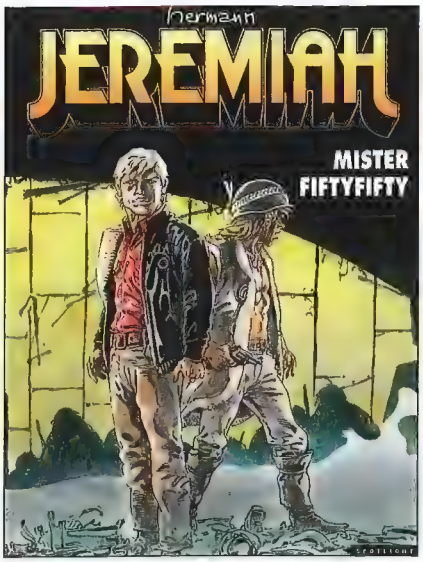

onuitgegeven tekeningen. U krijgt er twee ex-librissen bovenop. Het album wordt uitgegeven op een gelimiteerde oplage van 125 genummerde en gesigneerde exemplaren. De prijs voor al dat moois is € 59,95.
Indien u graag een exemplaar wil reserveren, geef dan een seintje aan stripwinkel Alex (stripwinkel.alex@belgacom.net). Zij houden dan een exemplaar voor u aan de kant! Op het ogenblik dat het album beschikbaar is zullen zij u terug contacteren.

14de stripdag in Kalmthout

De 14de Stripdag in Kalmthout, die dit jaar doorgaat op 21 juni 2011, staat in het teken van 100 jaar Station Heide. Traditiegetrouw staan ook striphelden Suske en Wiske in de kijker. Het album *Het Sprekende Testament* uit de *Suske en Wiske*-reeks wordt voor de gelegenheid heruitgebracht in sepia uitvoering en hertekende cover. De uitgave bezit 8 extra bladzijden over de geschiedenis van het station Heide en de meerwaarde van Suske en Wiske in het gebouw. De oplage bestaat uit 400 luxe en 2000 softcover uitgave
De prijs voor de luxeversie op de dag van uitgifte is € 55,00. Anders betaal je er € 60,00 voor. De reguliere versie kost € 10,00. (Reservatie: pakket 1 = 1 luxe en 1 soft = 65,00.
Verdere info is te vinden op: stripkalmthout@vvvkalmthout.be)
De NMBS zal voor de gelegenheid een spoorwegzegel uitbrengen van het station en Suske en Wiske in twee versies. De persvoorstelling gaat door op vrijdag 3 juni en gaat gepaard met een opening van een tentoonstelling in het station te Heide waar op 4 en 5 juni de *Suske en Wiske*-items met eerstedagstempel worden uitgereikt.
Tijdens de stripdag van 21 juni zal tevens de uitgave beschikbaar zijn.
Ook de tekenaars liggen vast. Paul Geerts signeert van 12.00 -14.00 uur en Luc Morjaeu; Peter Van Gucht en Eric De Rop signeren van 14.00 -16.00 uur. Er gaat ook een veiling door, ten voordele van Crescendo Kalmthout, op de Kalmthoutse stripdag. Die start om 13.00 uur. Verder nog een Bruynzeel Kleurwedstrijd voor alle kinderen met prachtige prijzen en een gratis gadget voor alle bezoekers. Er gaan ook activiteiten door in het Pro-

Onbekende stripstrook van Thé Tjong Khing opgedoken

Toevallig vond Robin Schouten op de striporiginelen-site Comicartfans (http://www.comicartfans.com/) onderstaande, onbekende stripstrook van Thé Tjong Khing. Eigenaar Arie Korbee vroeg zich af uit welk verhaal het afkomstig is.
Schouten zocht contact met stripkenner Rob van Eijck:

"Van welke strip de strook van Khing is, weet ik niet. Het ziet er uit als vroeg werk bij de Toonder Studio's, toen Khing o.a. met allerlei probeersels bezig was. Misschien is dit er een van."

Robin Schouten mailde dan Khing zelf , die prompt reageerde: "Het is inderdaad van mij, de eerste stappen op stripgebied. Je kan wel zien dat ik er duidelijk nog niet klaar voor was."
In ieder geval een prachtig voorbeeld van een van de vroegste strips van Thé Tjong Khing. Hij zal het rond 1956/57 gemaakt hebben, toen hij begon op de Toonder Studio's.
(Incognito-comics.blogspot.com/)

JA, HOOR EENS, HET WAS JOUW PLAN, JENNIFER! MAAR ALS JE HET TOCH NOG WILT UITVOEREN, MOETEN WE DE SCHUN VAN 'N INBRAAK WEKKEN, LUIRT ME....
28
WAT ER AAN TAFEL VOORVIEL, WAS IN ZIJN TOEVALLIGHEID VERSCHRIKKELIJK KOMISCH.... MAAR TANTE MATHILDE'S REACTIE BEVIEL ME ALLERMINST
HA, HA, MOET JE LUISTEREN MATHILDE! ER IS VANNACHT INGEBROKEN BIJ DE BUREN. ER ZIJN KOSTBAARHEDEN GESTOLEN EN... DE HOND, DIE HET HUIS MOEST BEWAKEN! HA, HA, HA! ZEG, IK WOU DAT ER HIER EENS IETS GEBEURDE.. IK ZOU JOU GEZICHT WEL EENS WILLEN ZIEN!
JE HEBT EEN MERKWAARDIG GEVOEL VOOR HUMOR, FERDINAND. IK VIND HET HELEMAAL NIET GRAPPIG. IK VIND TROUWENS, DAT JIJ EEN DIEFSTAL UITLOKT, ZOALS JE JE COLLECTIE BEHEERT... IK ZAL DAAR WERK VAN GAAN MAKEN!

vinciaal Suske en Wiske kindermuseum, Arboretum Kalmthout, Station Heide en Hoevefeesten. (Info: 0494/210134-03/6666783-011/726563)

Toonder vertelt

Bij de Nederlandse uitgeverij Synthese verscheen begin februari 2011 het boek *Een heer vertelt*. Daarin neemt filmmaker Robin Lutz u mee in de laatste levensjaren van de geestelijke vader van Tom Poes. Tussen 1993 en 2005 hadden zij meer dan vijfentwintig gesprekken, beginnend in Ierland (waar Marten Toonder sinds 1964 woonde), maar ook later in het Rosa Spier Huis in Laren, tot drie dagen voor zijn dood. Het resultaat is een openhartige Toonderiaanse monoloog over de dagelijkse beslommeringen, gevoel en verstand, leven en dood, zijn

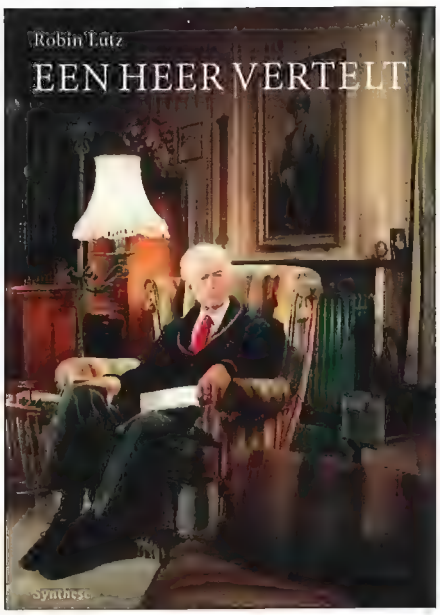

familie, en wat het betekende ruim 90 jaar oud te worden. Omdat veel privézaken aan bod komen, waren de nazaten van Toonder volgens Lutz niet blij met de komst van het boek. Het boek tegenhouden konden ze echter niet want Lutz had duidelijke afspraken gemaakt met Toonder zelf. Het boek telt 288 pagina's en kost €19,50.

Engeland te gast op Strip Turnhout

Op 9, 10 en 11 december is Groot-Brittannië gastland tijdens het Strip Turnhout-festival. In samenwerking met The British Council nodigt de organisatie tekenaars en uitgevers van over het kanaal uit om zich tijdens het festival aan het Vlaamse publiek voor te stellen. Paul Gravett treedt op als curator.

STRIPWINKEL – EVEN OF DEFINITIEF – UIT DE NOOD (Door Marc Van Lint)

In BS 184 pag. 36 konden we lezen dat financiële problemen het voortbestaan van de Brusselse stripwinkel Le Deuxième Souffle ernstig bedreigden. Buiten een heus stripantiquariaat was de bezieler van deze winkel, Michel Deligne, in de 70- en 80er jaren een niet onverdienstelijke uitgever van (Franstalige) al dan niet onuitgegeven strips (*Jan Kordaat, Baard en Kale, Flip Flink...*).

De spreekwoordelijke inkt van bovenvernoemd artikel was nog niet opgedroogd of er kwam al een zonnetje piepen door het zwarte wolkendek. Er was eerst sprake van onbetaalde huur en andere schulden ten belope van 80.000€. Deligne weet dit zelf aan een bedrag van 9.000.000BEF (225.000€) dat hem nooit werd terugbetaald. Alleszins was het zo dat er in januari overgegaan werd tot een inbeslagname van de inboedel van de winkel.

Honderden collectors items en curiosa werden door een deurwaarder in beslag genomen en meegevoerd. Een Franse ooggetuige die hiervan op de hoogte was, schatte het geheel van deze loten op minimaal 150.000€ dus meer dan genoeg om de schulden te betalen. Mede door het feit dat er opvallend weinig ruchtbaarheid gegeven werd rond deze openbare verkoop (4000 strips, 600 figuurtjes en posters en kaders) en ook het feit dat de echte waarde van bepaalde stukken niet of onvoldoende correct kon worden geschat door de deurwaarder, liep deze veiling met een sisser af. Deligne, zelf een notoir stripverzamelaar beweerde dat er ook privé stukken werden meegenomen zoals een gesigneerd z/w Kuifjesalbum...

Ondertussen werden er twee juridische vonnissen geveld. Het eerste betreft een uitspraak van de handelsrechtbank die akkoord gaat met een afbetalingsplan aan de RSZ. Ook het vredegerecht gaf Deligne 20 maanden uitstel om de huurachterstand a rato van 1.450€/maand weg te werken.
Philippe Capart – gekend van animatiefilms en strips – doet ook zijn duit in het zakje. Deze droomde al lang van een centraal punt waar (teken-)film en strips elkaar zouden ontmoeten.

In september 2011 zou het zo ver zijn. In het centrum van Brussel zou er in de Bortier Galerij een tentoonstellingsruimte annex verkoopplaats geopend worden. In deze laatste zou onder andere een deel van het patrimonium van Deligne's Deuxième Souffle te koop worden aangeboden. Capart zelf kocht tijdens de publieke verkoop alvast voor 22.000€ hebbedingetjes aan...

INTEGRALE UITGAVE VAN ERIC DE NOORMAN: UITSTEL IS GEEN AFSTEL?

In een mail, gericht naar de intekenaars en liefhebbers, geeft Hans Matla van uitgeverij Panda tekst en uitleg over het uitblijven van de verschijning van de laatste twee delen van de integrale uitgaven van *Eric de Noorman*. Wij delen deze mail graag met u.

"De productie van de eerste Integrale Uitgave van *Eric de Noorman* kostte Uitgeverij Panda 16 jaar arbeid (1976–1991). Voor de tweede reeks had ik gedacht dat zij hooguit 5 jaar zou kosten. Dit blijkt te optimistisch geweest; het worden 13 jaar (1998–2011). We hebben van een paar intekenaars terecht geprikkelde reacties ontvangen over het uitblijven van de verschijning van de laatste twee delen.

'Uitgeven is het vak van de lange adem'.

Omdat er mensen zijn die zich heel voorzichtig zullen afvragen of die laatste twee delen van *Eric de Noorman* echt nog wel zullen verschijnen, lijkt het me zinvol om u lieden genoemde brief te laten lezen, want mijn uitleg is eigenlijk bestemd voor alle intekenaars en liefhebbers. Deemoedig buig ik het hoofd en loop ik spitsroede, ondertussen zo hard mogelijk werkend aan de voltooiing van de Integrale Uitgave van *Eric de Noorman*. Ik houd goeden moed, want het einde is in zicht", aldus Matla in het eerste deel van zijn brief.

In het tweede deel krijgt u de brief te lezen die Matla naar de geprikkelde intekenaars heeft gestuurd:

"U heeft volkomen gelijk, dat u uw betaling voor de laatste twee *Eric de Noorman*-banden terugvraagt. U heeft de betaling op xx xxxx 2010 aan ons overgemaakt, in het vertrouwen dat u de boeken in september 2010 toegezonden zou krijgen. Zoals u heeft geconstateerd, is het nog steeds niet gelukt de beide delen te leveren.

Neemt u mij niet kwalijk, als ik u uitleg wat de redenen van deze te optimistische planning zijn ten opzichte van de werkelijkheid. Omdat ik de eindredacteur ben van alle Panda-uitgaven, gaat er geen boek naar de drukker, waar ik niet volkomen achter kan staan en waarvan ik niet elke punt, elke komma en elke illustratie heb gecontroleerd, beoordeeld en akkoord bevonden en waar nodig gecorrigeerd. Bij de gangbare boeken kost zoiets mij zo'n drie maanden per deel, maar bij deze twee afwijkende en zeer ingewikkelde boeken heb ik mij daar volkomen op verkeken. Alleen al met *De reizen*

van Eric de Noorman ben ik 50 uur bezig geweest, samen met de auteur ervan. Deze 50 uren zijn dan wel verdeeld over heel wat weken, want ook mijn dagelijkse uitgeverswerkzaamheden gaan steeds weer door: correspondentie, financiën, besprekingen, en zo voort.
Een extra zware druk ontstond door het feit dat ik, door een privégebeurtenis, viereneenhalf jaar geweldig depressief ben geweest, waardoor ik soms dagenlang op bed lag en letterlijk niets meer kon dan ademhalen. Toen ik begin vorig jaar weer opknapte en dacht dat het wel weer zou gaan, verwachtte ik, dat die laatste twee banden van *Eric de Noorman* in een half jaartje tijd wel afgerond zouden kunnen zijn, reden waarom wij in juli een brief naar de intekenaars zonden, met de verblijdende mededeling dat in september de boeken zouden gaan verschijnen. Dat was dom.
Ook nu ben ik nog elke dag (zeven dagen per week) elk uur dat ik kan bezig met deze boeken. Helaas was ik dit weekeinde te ziek om mijn bed uit te komen, maar nu, maandag, gaat het wel weer en ik ga zo weer verder aan band 21. Het grootste deel van het werk is inmiddels gedaan, maar ik zal maar niks beloven. Als de boeken naar de drukker zijn (ik hoop nog deze maand), dan kunnen we in alle redelijkheid een verwachting hebben voor de verschijningsdatum ervan.

U zult wel begrijpen dat het niet alleen voor onze geduldige en enthousiaste intekenaars een opluchting zal zijn als de reeks eindelijk compleet zal zijn uitgebracht, maar dat dat voor ons ook een geweldige last van de schouders doet vallen.
Ik vraag u geen begrip voor deze situatie, maar ik snap dat u het welletjes vindt. Ik heb dan ook zo even uw betaling plus 2% rente op uw rekening xxxxxxxxxx overgemaakt.
Als de boeken zijn verschenen, dan bent u natuurlijk altijd welkom om de exemplaren alsnog aan te schaffen, waarbij ik dan hoop, dat de herinnering aan de productietijd snel zal zijn verdwenen.
Het enige dat ik kan doen, is u opnieuw mijn verontschuldigingen aanbieden, maar wel met de wetenschap dat het soms blijkbaar niet mogelijk is (voor mij althans) om in de Toekomst te zien en op voorhand te melden wanneer iets zal plaats vinden. *In future none can see.*"

Als liefhebber gaan wij er gewoonweg keihard vanuit dat dit allemaal in orde komt. Die goede moed wensen wij Matla alvast toe.

Nero in het Engels

Het 134ste *Nero*-album *Het spook in de Zandstraat* is nu ook verkrijgbaar in het Engels. Met die Engelse vertaling *The ghost of Sand Street* tracht Standaard Uitgeverij in te spelen op de vraag naar vertaalde albums in het Belgisch Stripmuseum en in het Museum Marc Sleen in Brussel. Het album is uitsluitend te koop in voornoemde musea.

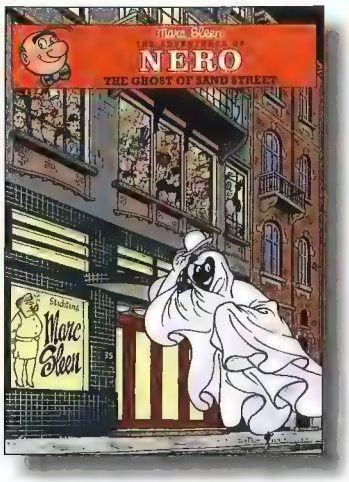

Stripprogramma op komst!

Op 30 oktober 2011 start op de Nederlandse omroep VPRO *Beeldverhaal*, een nieuw tv-programma over strips dat gepresenteerd wordt door Jean-Marc Van Tol, de tekenaar van *Fokke & Sukke*. Het programma wordt gemaakt door productiehuis Human Factor. Er staan acht afleveringen van telkens een halfuur gepland die een aspect van het beeldverhaal behandelen. De opnames zijn ondertussen al begonnen. Zo kreeg Michiel van de Pol de cameraploeg al over de vloer, wat meteen inspiratie opleverde voor een stripje. (www.cartoondiarree.nl)

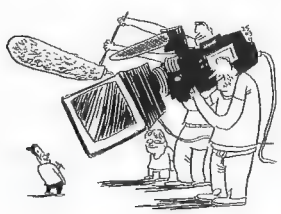

Stripspektakel blijft bestaan

Hoewel organisator Johan Gerlings in 2010 voor de laatste keer het Brabants Stripspektakel organiseerde beleeft de beurs een jaar later toch zijn 26e editie.
De organisatie is overgenomen door Patrick van Gelder, die de traditie voortzet om in het laatste weekend van augustus het stripfestijn in Valkenswaard te houden. Verwacht u aan 600 meter stands, speciale heruitgaven (zo brengt voormalig organisator Gerlings een speciale heruitgave van *De vliegende klomp* en Adhemar strips vijf heruitgaven van de Klassiekenreeks van *Robert en Bertrand* uit), signerende tekenaars (o.a. Paul Geerts, Guy Counhaye) en een kleine tentoonstelling over *Robert en Bertrand*. Op het Stripspektakel wordt ook de nieuwe stripfiguur *Tobkok* van Uco Egmond gelanceerd. Meer info op http://www.brabantsstripspektakel.nl/

Hommage aan Auclair

In het 413de nummer van *Stripschrift* staat een oproep van Johan Vanbuylen, die plannen heeft om de stripreeks *Simon van de rivier* integraal opnieuw uit te geven. Om nieuw publiek aan het werk van Claude Auclair te binden doet hij een oproep aan Nederlandse en Belgische striptekenaars om een hommagetekening of stripplaat te maken van *Simon van de rivier* voor de bundeling. Info: johan.vanbuylen@orange.fr

Dwayne McDuffie overleden

In de Verenigde Staten is Dwayne McDuffie is op 21 februari 2011 op 49-jarige leeftijd overleden Hij was de man achter de bekende series *Ben 10* en *Justice League* met de zwarte Green Lantern John Stewart. Hij won verschillende prijzen, ondermeer in 1996 de Golden Apple Award, in 2003 de Humanitas Prize in Children's Animation en twee jaar op een rij Emmy awards. In 2009 sleepte hij de Comic Con International's Inkpot Award in de wacht.

Kamagurka in actie

De iPad performance van Kamagurka in het Stedelijk Museum in Amsterdam, die startte op 31 maart om 12 uur en 24 uur later eindigde, kon op heel wat belangstelling rekenen. Kamagurka maakte non-stop schilderijen op een iPad, die vervolgens geprint werden op schilderslinnen van 1 meter hoog en 75 cm breed. De doeken werden dan 24 uur lang opgehangen. Daarna werden de doeken verzameld en met een hakselaar vermalen. De overblijfselen van de kunstwerken werden naar het Glasmuseum naar Leerdam gebracht voor verdere bewerking. Onze man was erbij en stuurde ons foto's en volgende deskundige commentaar: "Fascinerend al die koortsachtige bedrijvigheid: mannetjes in witte jassen die schilderijen inlijstten en ze korte tijd later met evenveel gemak weer kapotsneden, journalisten, publiek, museumhotemetoten en natuurlijk de master himself met zijn entourage."

Strip over sluiting fabriek

Een werknemer van Johnson Matthey in de Brusselse gemeente Evere maakt een stripverhaal over de nakende sluiting van de autokatalysatorenfabriek. De 33-jarige Louis Thellier maakt de strip deels thuis en deels op zijn werk. De titel van zijn strip is *Johnson m'a tuer*, een woordspeling op de bedrijfsnaam. U kan de strip lezen op: www.johnsonmatuer.blogspot.com

Met dank aan Wallie Hakkens, Willem Gay, Hans Matla, Patrick Vranken, Jean Smits, Robin Schouten, Etienne Hauwaerts, Jeroen Denters en Marc Van Lint.

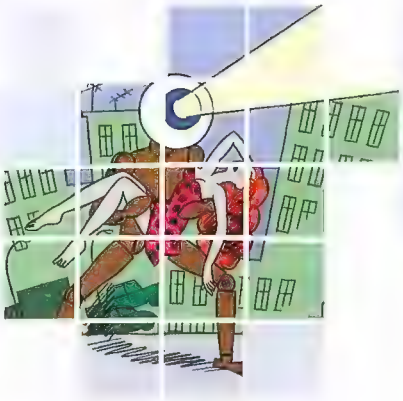

FILMNIEUWS

MET MEDEWERKING VAN **WILLEM GAY** EN **WALLIE HAKKENS**

Thor nu in de bioscoop

Thor, de nieuwste film uit de populaire *The Avenger* reeks van Marvel zal vanaf 27 april 2011 overal in de bioscoop te zien zijn. Thor vertelt het verhaal van de gelijknamige Noorse dondergod (Chris Hemsworth) - een sterke, arrogante en invloedrijke krijger. Maar door roekeloze acties heeft hij de vredige wereld van Asgard opnieuw blootsgesteld aan de gruwelen van een eeuwenoude oorlog en voor straf wordt hij door Odin (Anthony Hopkins) verbannen naar de aarde waar hij onder de mensen moet leven.
Dit is de kans voor Loki (Tom Hiddleston), een zeer gevaarlijke vijand, om de aarde te vernietigen. Samen met de bloedmooie Jane Foster (Natalie Portman), moet Thor de aarde beschermen van dit kwaad en zijn gedrochten en bewijzen dat hij een echte held is. Het lot van onze aarde lot ligt in zijn handen maar is hij wel een waardige Avenger – een van de meest machtige superhelden die we ooit hebben gekend? Zal hij de aarde kunnen redden van de ondergang? Wij zijn alvast zeer benieuwd!

Christophe Bec maakt kortfilm

Het moeten niet altijd strips zijn die worden verfilmd. Soms maken stripauteurs ook de overstap naar de zevende kunst. Zo ook Christophe Bec, bekend van o.a. *Carthago* en *Bunker*, die zich tegenwoordig bezighoudt met het maken van de kortfilm *Frenchboy*. De film, die ergens midden juni 2011 klaar zal zijn, gaat over een jonge, timide stripteaseuse, die haar ding (uit) doet op internet. Elke nacht praat hij, onder het pseudoniem Frenchboy 237, met haar. Op een dag besluit hij naar haar toe te gaan om haar in levende lijve de liefde te verklaren.

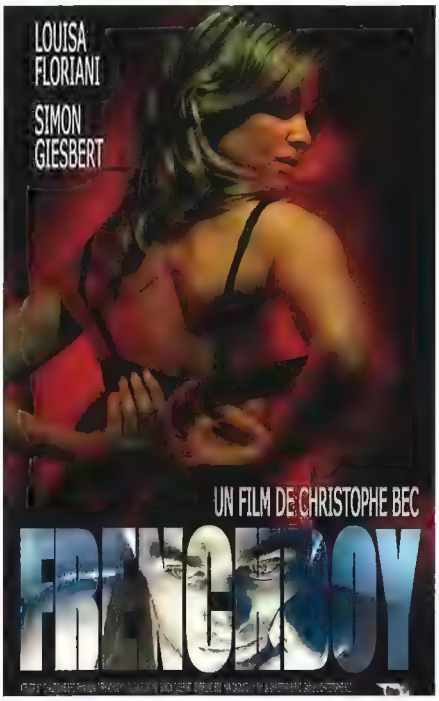

Acteurs Superman-film bekend

Kevin Costner, bekend van onder andere *Dances with wolves* en *The bodyguard*, zal in de komende *Superman*-film de vader van Clark Kent, alias Superman, spelen. Ook al bekend gemaakt, is dat de Amerikaanse actrice Diane Lane de rol van Supermans moeder zal opnemen. Superman zelf wordt gespeeld door de Britse acteur Henry Cavill, bekend door zijn rol als Charles Brandon in de historische BBC-reeks *The Tudors*. De rol van slechterik van dienst generaal Zod gaat naar Michael Shannon en Amy Adams

Shaun Tan wint Oscar

De Australische stripauteur en illustrator Shaun Tan heeft een Oscar gewonnen. De Oscar won hij in de categorie Beste korte animatiefilm voor *The Lost Thing*, een bewerking van zijn gelijknamige prentenboek uit 2004. Tan is vooral bekend van zijn tekstloze, bevreemdende strip *De aankomst*.

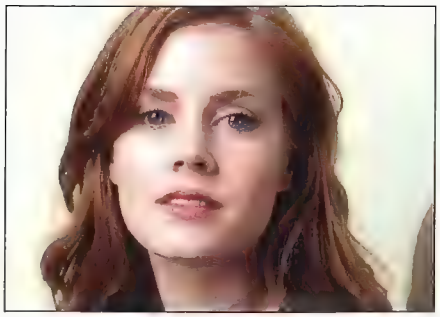

(*foto*) zal de rol van Lois Lane op zich nemen. Zack Snyder, bekend van stripverfilmingen *300* en *Watchmen*, regisseert de nieuwe *Superman*-film, die in 2012 in de zalen lopen.

Justice League-film in 2013

De heren en dames superhelden van *Justice League* maken zich op om in 2013 hun strapatsen op het grote scherm te tonen. Naar aanloop van die film kunnen we alvast genieten van films waarin

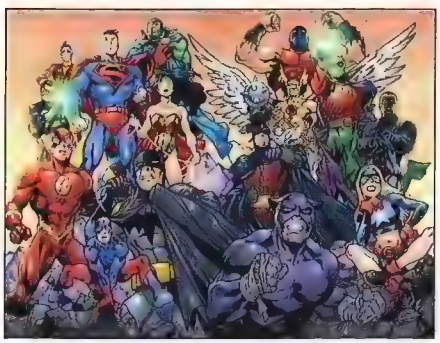

teamleden uit het bonte gezelschap de hoofdrol spelen. Deze zomer mogen we *Green Lantern* verwachten, in 2012 brengt de derde en laatste *Batman*-film, *The Dark Knight Rises*, en de reboot van *Superman*. Er is ook sprake van films met *Flash* en *Wonder Woman* in de hoofdrol. De *Justice League*-film wordt geproduceerd door Warner Bros. Het project zit momenteel in de scenariofase.

Conan op de schedelberg

Flauwe titel om de superknappe affiche aan te kondigen van *Conan the Barbarian*. De nieuwe *Conan*-film wordt in de Amerikaanse bioscopen op 19 augustus verwacht. Of wij kunnen genieten van de film is nog een mysterie. De releasedatum is nog niet bekend. Rollen in de film zijn er voor Jason Momoa (Conan), Rachel Nichols (Tamara), Stephen Lang (Khalar Zym), Ron Perlman (Corin) en Rose McGowan (Marique).
Conan is de laatste van zijn volk. Als hij zijn vader heeft zien sterven, gaat hij achter de moordenaars aan om wraak te nemen. Iedereen die te maken heeft gehad met het uitmoorden van zijn volk, zal hij doden. Uiteindelijk moet hij het opnemen tegen een sterke en gevaarlijke vijand: de almachtige Khalar Sing.

Alleen naar het grote scherm?

Het blijft vraagtekens regenen in de tussentitels! Komt er bijvoorbeeld een verfilming van de succesreeks *Alleen*? De auteurs, Fabien Vehlman en Bruno Gazzotti, krijgen volgens de website De Stripspeciaalzaak regelmatig de vraag voor een verfilming of omzetting naar een tv-reeks. Zo'n verfilming is echter makkelijker gezegd dan gedaan. Ten eerste zal er flink wat geld op tafel moeten komen om lege straten in een stad te kunnen filmen. En bijkomend luidt een gekende filmwet dat kinderen en dieren op een set de meeste problemen opleveren. In *Alleen* komen beide probleemgevallen voor. Tja...

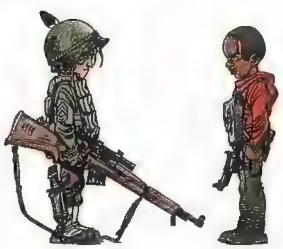

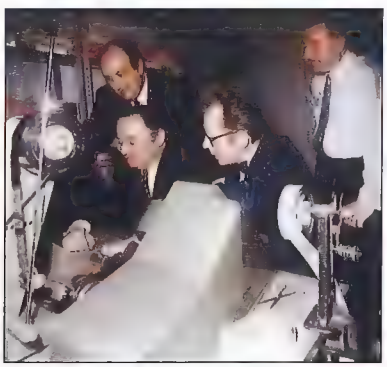

(Foto: Dutillieu, staand rechts, in het gezelschap van Pierre Tchernia, René Goscinny en Morris)

José Dutillieu overleden

In maart 2011 overleed José Dutilieu. De man werkte als producer bij de Belgische tekenfilmmaatschappij Belvision en werkte mee aan de eerste tekenfilms van *Kuifje*, *Asterix*, *Lucky Luke* en *De Smurfen*. In de jaren 1980 ging hij bij Dupuis aan de slag als conceptdirecteur, waar hij reeksen van de uitgeverij moest klaarstomen voor een eventuele tekenfilmadaptatie.

Blauwbloezen verfilmd?

Chesterfield en Blutch van *De Blauwbloezen*, de stripreeks van Willy Lambil en Raoul Cauvin, zijn binnenkort misschien te zien op het grote scherm. Cauvin werkt momenteel aan het filmscript. De bal werd aan het rollen gebracht door de Belgische acteur Bruno Taloche, een grote fan van de reeks, die sergeant Chesterfield en korporaal Blutch graag zou zien schitteren in de bioscoop. Taloche knoopt nu, samen met zijn broer, gesprekken aan met producenten en andere professionals uit de filmwereld.

Sfar wint César

Joann Sfar werd eind februari op de 36ste editie van de uitreiking van de Césars, de Franse Oscars, bekroond met een Cesar voor het beste debuut voor zijn film *Gainsbourg (Vie Héroïque)*. De film won ook nog Césars voor beste geluid en beste acteur. Het is nu wachten op het volgende filmproject van Sfar. De tekenfilm van *De Kat van de Rabbijn* loopt vanaf 1 juni in de zalen.

Mijnheer SABENA,

een verrassende creatie van André Franquin!

DOOR **PHILIPPE MOUVET**

Die hele vroege morgen was het toch echt wel berekoud op de parking van de Carrefour. Siberisch koud zelfs, maar goed. Voor je hobby moet je wat over hebben, dacht ik dan maar. Reden te meer dat de rommelmarkt, die daar elke zondagvoormiddag plaats vond, steevast de grot van Ali Baba bleek te zijn voor het legertje doorwinterde verzamelaars allerhande, die daar wekelijks vóór zonsopgang met hun zaklampen de standen in opbouw afschuimden.

Ik had mij er reeds bij neergelegd dat het die dag niets zou worden daar vóór mij enkele doorzetters de hele zone reeds in snelvaart enkele keren hadden doorkruist. Op het gemakje aan dus, genieten van de sfeer en daarna aan een warme Cécémel slurpen. Meer zat er die morgen waarschijnlijk voor mij niet in. Tot ik langs de stand van een chaotische rommelmarchant passeerde en daar in het schemerlicht een bijzonder leuke sleutelhanger zag liggen. Pal in het midden, boven op een oude 'piratenkoffer'. Informerend naar dat leuke gadget wist de man mij te vertellen

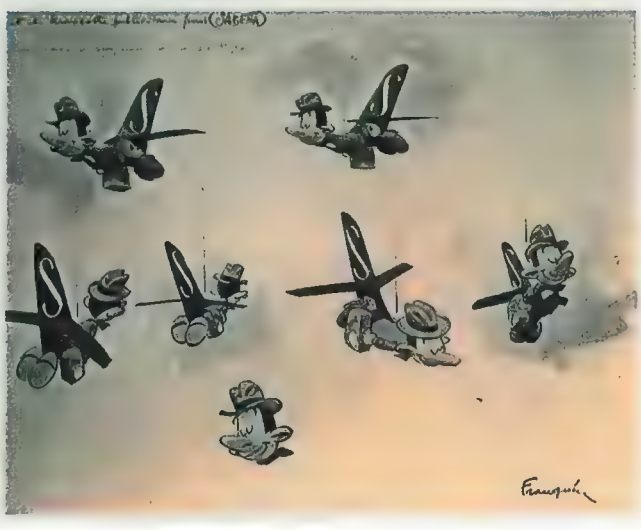

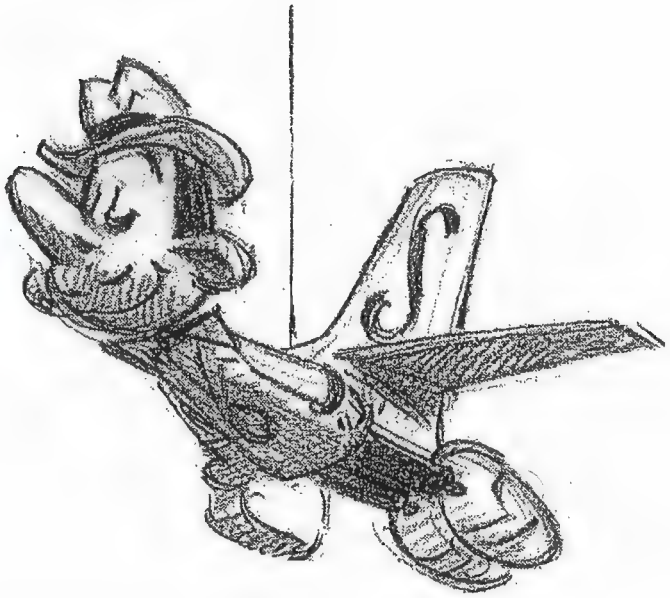

dat het Spaghetti was. Vast en zeker! Absoluut 100%. OK dan maar. Een euro? Deal!
De sleutelhanger zag er echt wel tof uit, en hoe meer ik er op keek, hoe meer ik er vooral iets van Franquin in zag. Het was een sleutelhanger in 3D van de prestigieuze Belgische vliegtuigmaatschappij SABENA: een keurig ventje met hoed en valies, door de Sabena-fee tot vliegtuigje omgetoverd. Thuis gekomen nam ik contact op met de ultieme Franquin-kenner Philippe Queveau. Philippe heeft Franquin heel goed gekend en had samen met de tekenaar aan een overzicht van diens oeuvre gewerkt. Queveau wist het zeker: de Sabena-sleutelhanger was inderdaad door Franquin ontworpen in de jaren '50 (of begin '60). Franquin zelf was het helemaal vergeten maar toen Philippe het hem in 1994 ter bevestiging liet zien (ook hij had eerder het gadget op een rommelmarkt gevonden) smolt Franquin ter plekke van vertedering en nostalgie. Plots wist hij het weer. Spijtig genoeg had hij de hanger zelf niet meer. Prompt maakte de tekenaar een schets van de hanger en liet het als zoekertje in *Le Journal du Collectioneur* plaatsen want die wou hij absoluut weer zelf terug.
Na de uitleg van Philippe heb ik de verantwoordelijke van de promotieafdeling van Sabena gebeld. Die viel uit de lucht (en bij Sabena is dat heel wat). Hij herinnerde zich nog wel vaag dat hij in zijn beginjaren op de afdeling dit gadget als hangertje aan de achteruitkijkspiegels van sommige Sabena-personeelsleden had zien bengelen. Toen werd het ook ervaren als een leuk, fris gadget dat afstak tegen de andere oerklassieke Sabena-sleutelhangers, -broches en -dasspelden die destijds gangbaar waren. Een ludieke verademing. Als sleutelhanger was het vliegende mannetje spijtig genoeg wat te groot en te fragiel waardoor de staartvleugels vrij snel zoek geraakte, maar als hangertje was het blijkbaar langer meegegaan. Buiten het gadget zelf kon de man zich geen promotiemateriaal herinneren waarbij Mijnheer Sabena was gebruikt. Ook in het personeelsblad van Sabena van de jaren '50 en '60 is daarover niets te vinden. Geen foto, geen verwijzing.
Franquin zelf herinnerde zich nog wel dat hij voor het maken van dit 3D-gadget een hele grote ontwerptekening had gemaakt, volledig in kleur, waarop M. Sabena vanuit alle mogelijke hoeken te bewonderen was. Aan de hand van deze tekening werd de (sleutel)hanger in 3D vervaardigd. Spijtig genoeg had Franquin hiervan enkel nog een kleine zwart-witte foto in zijn schuif liggen. Het origineel had hij nooit teruggekregen.

Onlangs stuurde Philippe Queveau mij een mailtje. Driedubbel hoera! Hij had de hand kunnen leggen op een afbeelding van een deel van de tekening. Blijkbaar had Rastapopoulos het origineel verknipt om er een hoop eurobriefjes van te kunnen maken. Handiger dan de eurobriefjes zelf te verknippen....
Je zou voor minder depressief worden, maar goed. Hoe dan ook: zeg nooit meer Spaghetti tegen Mijnheer Sabena!

Oude Sabena speld en sleutelhanger

UITGELEZEN

DOOR **TOM VERMEEREN** EN **WALLIE HAKKENS**

Door de ogen van een kind

Hoofdfiguur Jean is een jongetje van zes jaar. Hij woont bij zijn papa, zijn broertje Paul en het lieve kindermeisje Yvette. Waar zijn mama precies is, weet Jean niet. Het is Yvette die de rol van moederfiguur op zich neemt. Ze kookt voor het gezin, overhoort het huiswerk van Jean, wast de kinderen 's ochtends en kleedt ze aan... De papa van Jean vertelt dat mama op een lange wereldreis is. Met het buurmeisje Michelle heeft Jean ook een goeie band. Zij leest kaartjes voor die Jeans mama zogezegd vanuit de meest exotische plaatsen ter wereld schrijft. Als volwassen lezer snap je vrij snel dat Jeans mama gestorven is en dat papa het maar niet over zijn hart kan krijgen om deze harde waarheid te vertellen aan zijn kinderen.

Het gaat hier om een waargebeurd verhaal. Jean uit het verhaal is immers Jean Regnaud, scenarist van dit album. Het zware en ontroerende thema wordt op een bijzonder vlotte manier verteld en in beeld gebracht. Bravo hanteert een kinderlijke, speelse stijl. Het heeft iets van de klare lijn maar met net nog dat tikkeltje meer emotie. De cover doet vermoeden dat het hier om een kinderboek gaat maar niets is minder waar. Ook volwassenen (misschien zelfs nog meer dan kinderen) zullen dit pareltje weten te appreciëren.

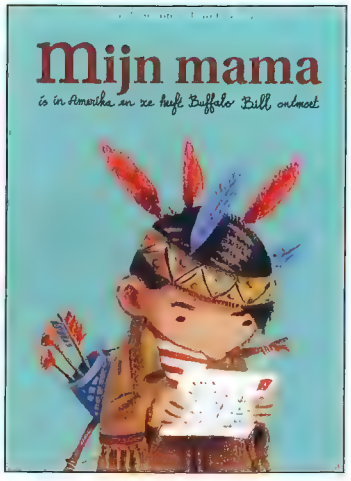

Op dit moment is men volop aan het werken aan een animatiefilm gebaseerd op dit verhaal. Het boek kreeg in 2008 ook al een prijs op het stripfestival van Angoulême. Tekenaar Emile Bravo had al voor een aangename verrassing gezorgd met zijn *Robbedoes*-verhaal, *Dagboek van een fantast* en met dit album bevestigt hij zijn grote tekentalent. Hopelijk zorgt dit album ervoor dat nog meer ouder werk van Bravo vertaald zal worden naar het Nederlands. (TV)

Mijn mama is in Amerika en ze heeft Buffalo Bill ontmoet
Tekst / tekeningen: Jean Regnaud/ Emile Bravo
Silvester, 118 blz., HC, 19,95 euro

Nieuwe planeet klaar voor kolonisatie

Twaalf personen zijn de enige overlevenden van ruimteschip Tycho Brahe onderweg naar Aldebaran. Aan boord van een kleine ruimtesloep wisten zij te ontkomen aan de vernietiging van het moederschip door de zogenaamde kwantumanomalieën. Dat is een theorie die beweert dat bij het overschrijden van de lichtsnelheid alle atomen vooruit worden gestuwd en uit elkaar kunnen vallen. Desintegratie heet zoiets. Tot zover de wetenschappelijke uitleg. De overlevenden landen op een onbekende planeet. Vrij snel merken ze dat het niet zo'n vredelievende plek is. Ze komen in aanraking met een primitief en vijandig insectenvolk waaraan ze ontkomen door de hulp van een ander meer ontwikkeld volk.

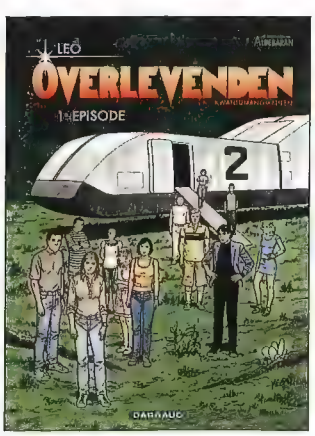

Leo serveert ons alle vertrouwde ingrediënten: aardse mensen komen terecht in een onbekende, exotische wereld vol bedreigende fauna en flora. Ook voel je dat opnieuw een vrouw de hoofdrol zal opeisen. In *Aldebaran*, *Betelgeuze* en *Antares* was dat de knappe Kim Keller. Nu kiest Leo voor de Française Manon Servoz. Zowel qua verhaal als tekeningen krijg je misschien een *déjà vu* gevoel maar schijn bedriegt. Leo is nu eenmaal een crack in het bedenken van een imaginaire wereld met de meest bizarre fauna en flora. Het verhaal grijpt je van bij het begin bij de keel. De oplopende spanningen tussen de verschillende groepsleden geven een menselijke kant aan het verhaal. De botsing tussen de verschillende karakters, leeftijden en nationaliteiten zorgen voor veel vuurwerk. Als lezer blijf je met heel veel onbeantwoorde vragen zitten. En dat zorgt ervoor dat ik nu al reikhalzend uitkijk naar het vervolg. Leo profileert zich de laatste jaren ook als scenarist (van *Namibia* en *Verre Werelden*) en zo krijgen we jaarlijks een drietal albums van hem voorgeschoteld. Als fan van het eerste uur kan ik dat alleen maar toejuichen. Van een overdosis Leo is bij mijn weten nog niemand gestorven. (TV)

De Overlevenden 1
Tekst / tekeningen: Leo
Dargaud, 48 blz., SC, 6,50 euro

Oplaaiende emoties van adolescenten

Wat was het lang wachten op de vertaling van het vervolg van dit tweeluik. Twee jaar geleden was ik al bijzonder onder de indruk van deel 1. En dat ben ik nog altijd na het lezen van het afsluitende deel. We volgen het opgroeien van de drie meisjes: Agnès, Chloé en Leila. Hun puber- en adolescentietijd is er een van wisselende emoties: van groot geluk, het ontdekken van de eerste liefde maar ook van tegenslagen, botsingen met ouderlijk gezag en depressieve buien. Chloé timmert verder aan haar carrière als balletdanseres. Dat loopt aardig, in de liefde daarentegen loopt het heel wat minder vlot. Leila droomt ervan om gynaecologe te worden. Nadat in het eerste deel haar moeder sterft, trekt een nieuwe vrouw, Soraya, in bij Leila en haar broer. Het klikt niet meteen tussen Soraya en Leila. Leila beschouwt Soraya als een indringster en ze zal nooit haar eigen moeder kunnen vervangen. Gelukkig kan Leila met haar vragen en problemen bij de vroegrijpe Agnès terecht. Toch loopt het voor Agnès ook niet van een leien dakje. Na de zoveelste ruzie met haar ambitieuze, veel te vaak afwezige, moeder loopt ze van huis weg. Ze trekt in bij Yann, haar liefje. Yann leeft op straat als een arme poppenspeler. In een soort van epiloog komen nog twee verrassende wendingen. Daarover iets meer verklappen zou doodzonde zijn.

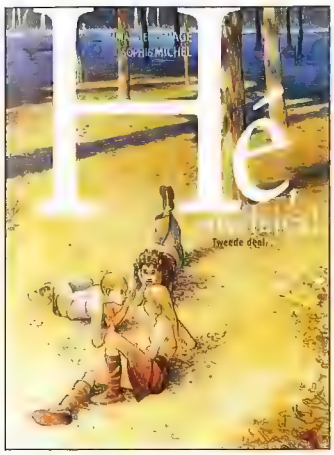

Je krijgt misschien het idee dat dit een soort stereotiep verhaal is van dertien in een dozijn. Toch vervalt het verhaal van scenariste Sophie Michel, die met dit tweeluik trouwens haar debuut maakt, nooit in een aaneenschakeling van clichés. Het feit dat Sophie Michel zelf als leerkracht dagdagelijks bezig is met jongeren, helpt zeker om hier een heel geloofwaardig en actueel verhaal te vertellen. De zachte aquareltechniek van tekenaar Emmanuel Lepage duwen dit verhaal naar een nog hoger niveau. Zijn aantrekkelijk kleurgebruik versterkt de sfeer van het verhaal. Donkerblauwe decors als de sfeer dreigend of negatief wordt en lichtere kleuren bij vrolijke momenten in het leven van de drie jongedames. Heel vaak kiest Lepage voor een egale kleur voor het decor en gaat hij enkel de personages op de voorgrond in detail inkleuren. Lepage beheerst ook als geen ander het subtiele spel van licht en donker.

Dit tweeluik verdient alle lof want het is een heel intimistisch verhaal geworden. Emotioneel worden tijdens het lezen van een stripalbum, dat overkomt me niet zo vaak. Toch ben ik zeker dat er veel lezers (en dat hoeven zeker niet alleen vrouwen te zijn) net als ik een krop in de keel zullen krijgen na het dichtslaan van dit album. Een superaanrader. Voor mij nu al een van de betere albums van 2011. (TV)

Hé, meisjes! 2
Tekst / tekeningen: Sophie Michel / Emmanuel Lepage
Silvester, 64 blz., HC, 16,95 euro + ook verkrijgbaar met box

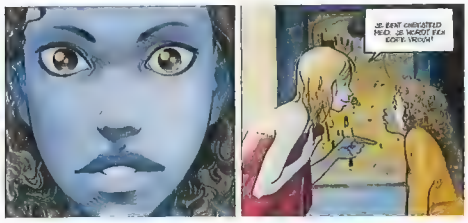

Meer van hetzelfde

Met Barbara Stok vormt Maaike Hartjes het bekendste Nederlandse duo van vrouwenstrips. Al negen jaar lang tekent ze kleine dagboekstripjes. Tussendoor maakte ze ook twee reisdagboeken met haar partner Mark Hendriks (naar Hong Kong en Zuid-Afrika). Met *Gruwelijk* is ze al aan haar vijfde bundeling toe van stripjes rond de dagdagelijkse beslommeringen van een vrouw van net boven de dertig. We krijgen opnieuw de vertrouwde banale situaties te zien: urenlang aan de telefoon hangen, de verkeerde trein nemen, gesprekken afluisteren aan de bushalte, de twijfel bij het uitblijven van een kinderwens, angst voor het ouder worden... Het blijft verbazingwekkend hoeveel emotie Maaike Hartjes kan leggen in haar kleuterachtig getekende figuurtjes. De herkenbaarheid van de stripstrookjes zijn dan ook de kracht van dit soort albums. Al miste ik hier toch wat scherpe vondsten die er wel waren bij haar vorige bundels. Voor de fans een absolute must. Voor mij mag het de volgende keer best wat spitsvondiger. (TV)

Gruwelijk!
Tekst/tekeningen: Maaike Hartjes
Oog & Blik/De Bezige Bij, 96 blz., SC, 12,90 euro

Meedogenloze thriller

De Sluipschutter van tekenaar Jacques Tardi en auteur Jean-Patrick Manchette is wat je noemt een graphic thriller. Het boek is getekend, maar het verhaal kan zich meten met de betere thrillers van dit moment. Ook nu levert hij weer een dijk van een hit af en gelukkig weer in zwart-wit. Toch zijn sterkste punt. Tardi is bekend van zijn verhalen over de Eerste Wereldoorlog; zijn boek *Loopgravenoorlog* wordt door velen gezien als de beste graphic novel ooit. Zijn andere succes *Isabelle Avondrood*, werd in 2010 verfilmd. Hij maakte stripversies van het werk van Céline en nu dus van de Franse thrillerschrijver Manchette.

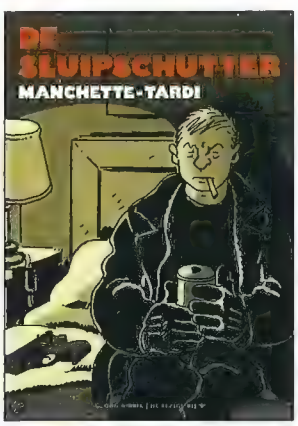

De Sluipschutter gaat over Martin die smoorverliefd is op de beeldschone Anna. Omdat haar ouders rijker zijn dan hij ooit denkt te kunnen worden, neemt hij een drastische beslissing: hij wordt huurling. Hij neemt zich voor om zo zijn fortuin te maken en over tien jaar steenrijk terug te komen, zodat hij zonder gêne om Anna's hand kan vragen. Maar in tien jaar tijd kan er veel gebeuren. Martin is inmiddels de beste en veel gevraagde sluipschutter van het huurlingenleger en een meedogenloze moordenaar. Anna lijkt hij helemaal te zijn vergeten, maar dan komt Anna weer op zijn pad. Een meedogenloze triller van de bovenste plank zoals alleen Tardi dat kan doen. Een juweeltje! (WH)

De sluipschutter
Tekst/tekeningen: Jacques Tardi/Jean-Patrick Manchette
Oog & Blik/De Bezige Bij, 104 blz., SC, 17,90 euro

LAURYSSENS & YURG

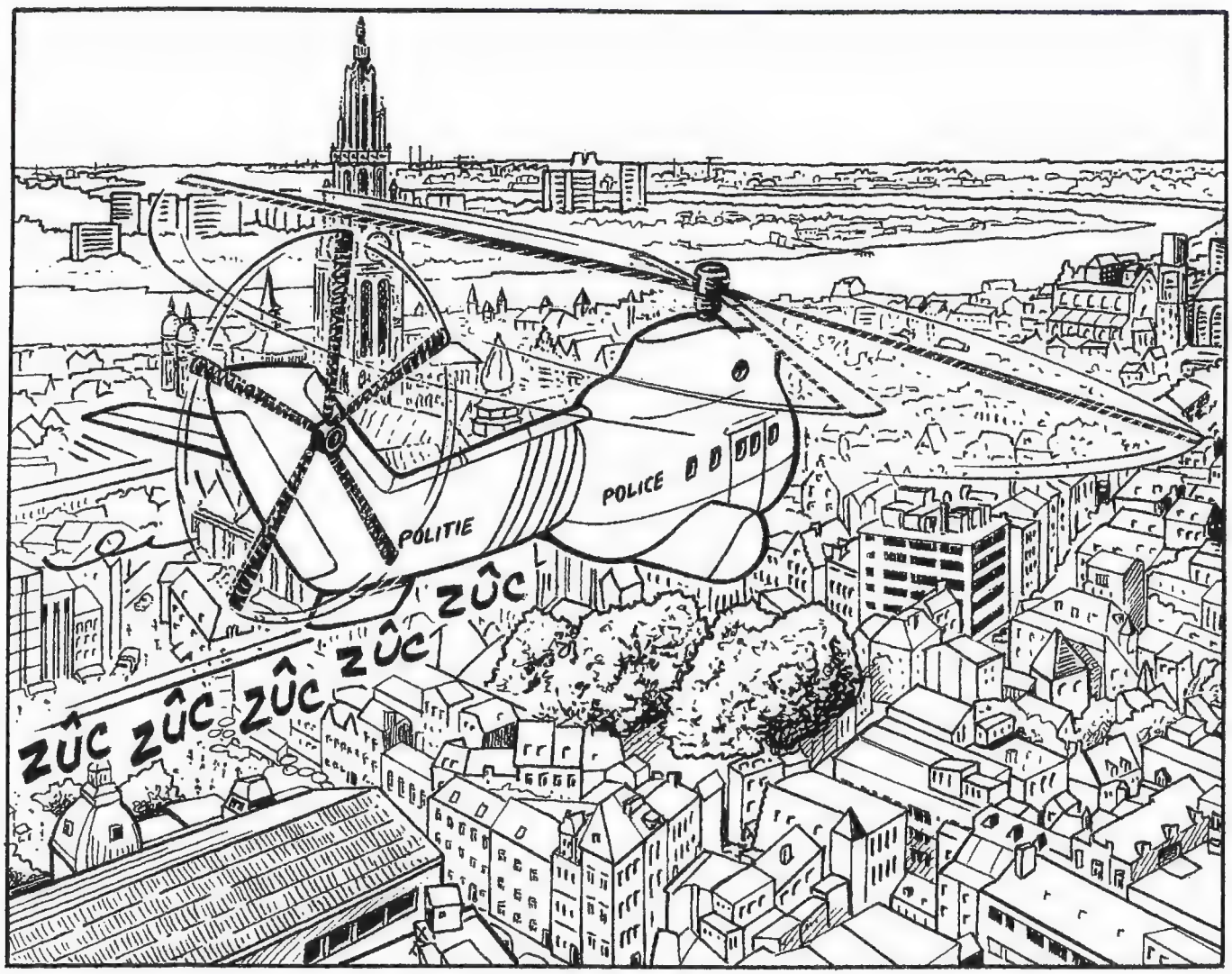

HOED U VOOR BRUXMAN, WANT HIER IS DE NIEUWE OLRIK!

DOOR **DANNY DE LAET**

Stan Lauryssens leerde ik kennen begin van de jaren zeventig. Ik had net een tentoonstelling over het beeldverhaal achter de rug en gooide m'n krachten nu in een nieuwe strijd voor science fiction[1] met het inrichten van het eerste Belgische SF-congres te Antwerpen. Stan die nog een jong beginnend journalist was had daar wel oren naar en schreef een aanmoedigend artikel in de toen nog dynamische *Nieuwe Gazet*. Stan had trouwens wel meer contacten met dat 'milieu' want kort daarop verscheen zijn eerste fictieverhaal in een fanzine van Julien Raasveld, een al even grote SF-zot als *dendeze*.

Blijkbaar waren Stan en ik gedoemd om nog menigmaal elkaars pad te kruisen; enkele jaren later ontmoette ik hem bij uitgeverij Manteau waar ik een korte passage deed, in navolging van Jotie T'Hooft. Jotie – ook al SF-zot – en ik mochten voor Julien Zeverdwerg SF-bundels samenstellen tot de dag dat Jotie op een brancard bij Manteau werd buitengedragen – zijn zoveelste zelfmoordpoging – en enkele maanden later mocht ik ook gaan – weliswaar zonder draagberrie. Stan was toen net terug uit Argentinië en pronkte in een veel te grote bontmantel (gekocht voor een spotprijs in

MAKEN HET BONT(E)

Buenos Aires) over zijn ontmoeting met Otto Skorzeny[2] bij wie hij trouwens ook was buitengegooid, toen Otto het op zijn heupen kreeg van die lastigaard.

Stan en ik hielden contact, zij het sporadisch want hij zat toen in de kunstwereld, zijn relatiekring deinde uit als een tsunami; wist hij veel dat hij ooit zelf zou worden verzwolgen in een milieu vol haaien en barracuda's die wel een oogje dichtknijpen en fijntjes monkelen voor wie er al eens eentje bij de neus neemt maar zich toch niet blindstaren op wie er een heuse 'commerce' van maakt. Stan viel van zijn eigengemaakte troon van *would be marchand*[3] maar liet geen traan om eigen miserie. Stan is een gevoelige jongen, maar hij is ook een harde.

Tegenslag maakt hem alleen maar weerbaarder dan men denkt en zijn aanpassingsvermogen heeft de soepelheid van kauwgum. Was het artistiek milieu te hoog gegrepen dan restte hem nog het uitgeverswereldje. Arm aan illusies en geld maar vindingrijk en noest arbeidend keerde hij weer tot de schrijfmachine en ontpopte zich als full time auteur, publiceerde non-fictie over de (Vlaamse) vrouw van Aldous Huxley , over zijn Dali-avontuur en bracht misdaadverhalen.

Schatrijk aan ervaring bracht hij in 2002 met *Zwarte sneeuw* (een titel niet ontbloot van enige ironie) een eerste politieverhaal dat hem meteen de Hercule Poirotprijs opleverde; Stans systeem was niet slecht gevonden. Hij imagineerde een 'slechterik', Bruxman, die als een rode draad door een aantal romans misdaad en terreur zaait. Zo ontstond een cyclus als een picaresk bekeken duel tussen het ironisch bekeken Antwerpse politiecorps en de niet van brutaliteit noch megalomanie vrij te pleiten Bruxman.

Dat was behoorlijk nieuw (al had Anton Van Casteren dat in de jaren veertig al voorgedaan toen hij zijn *bad guy*, de kleine haring, liet opdraven in enkele romans) en maakte van Stan Lauryssens een buitenbeentje in het Vlaamsch literair misdaadwereldje.
Stan heeft dat niet volgehouden. Gaandeweg zakte het peil van zijn romans die intrigearm en eerder potsierlijk de draak staken, maar met te veel flauwe humor gekruid, over het reilen en zeilen van het Antwerps recherchecorps. Omdat ik Stan steeds onder de neus wrijf dat hij wat moet doen aan die slappe kalendergrappen waarmee hij mij, de doorsnee lezer, irriteert, verweert hij zich door te volharden in dat systeem, "omdat zijn lezerspubliek dat van hem verlangt en verwacht", dixit Stanneman.

Kwatongen hebben gniffelend opgemerkt dat ik Stan niet spaar in mijn kritieken, maar deze fielte commentaar ketst af op het pantser van mijn onverschilligheid, waardoor hun

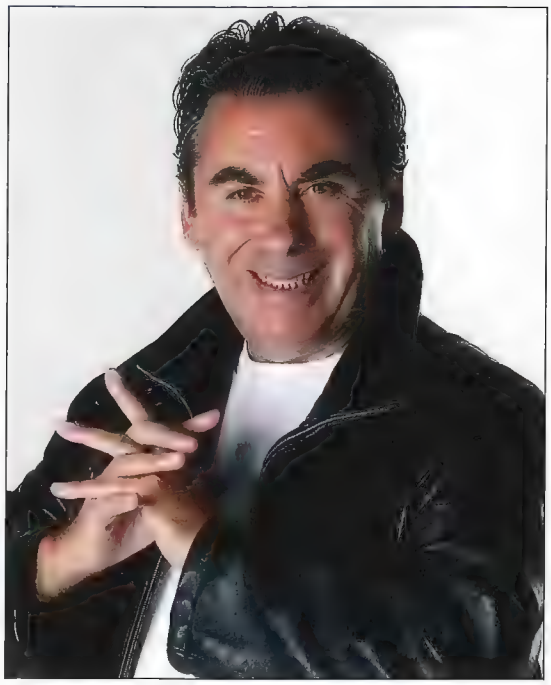

BRUXMAN
DE DIAMANTROOF VAN DE EEUW
door Stan Lauryssens en Yuma
GENOEG GEDACHT, CHEF. KOM WE VOLGEN DE WETSDOKTER NAAR HET LIJKENHUIS.
DE GRAAFPLAATS-SCHOONHEIDSHOF
WAAROM MISS DIAMANT?
WAT HEEFT DAT KIND MISDAAN?
EEN RAADSEL.
RAADSELS BESTAAN NIET, DOKTER.
IK DENK DAT WE DE OPLOSSING VAN HET RAADSEL MOETEN ZOEKEN IN DE DIAMANTBUURT, BIJ DE JODEN.

Boven: Stan Lauryssens (© Dirk Melkebeek)
Onder: Een pagina uit Bruxman,
uit AB Aankondigingsblad van 16 april 2009

hoop enige tweespalt tussen ons te creëren meteen de kale kop wordt ingedrukt; nee, Stan en ik kennen elkaar al te lang en te goed om niet te weten dat enige openhartigheid slechts baat kan brengen in een carrière die ons heus nog meer dan aangenaam kan verrassen.

Niet dat de melding van Stans zopas verschenen stripverhaal als een verrassing kwam. De nu bij Peter Bonte in album verschenen strip is al enkele jaren oud en moest oorspronkelijk bij De Standaard verschijnen. Gezien het succes van Lauryssens misdaadromans bij Manteau was het normaal dat een stripbewerking ervan bij De Standaard Uitgeverij (in joint venture met Manteau) zou verschijnen. Helaas, waarschijnlijk reeds koud gepakt door het – terechte – koele onthaal van de Aspe-strips hield de uitgever de vinger op de knip van de beurs zodat de nochtans ruim aangekondigde strip niet in album verscheen. Niet om een tegenslag dood te slaan zocht en vond Stan Lauryssens en zijn kompaan tekenaar Yurg toch een uitweg die hij vond in *AB Aankondigingsblad*, zeg maar een reclameblad voor Polder en Kempen, uitgegeven te Deurne en goed voor zo'n wekelijkse 55.000 exemplaren. Hier liep *Bruxman de diamantroof van de eeuw* van maart 2009 af, in een wekelijkse bijdrage en dan nog in kleur a.u.b! Het blad ging echter ter ziele voor de strip volledig verschenen was.

Over het ontstaan van het hele project liet Stan Lauryssens duidelijk begrijpen dat hij door de tekenaar zelf werd gecontacteerd. Stan maakte een synopsis van een intrige en liet **Yurg** enkele van zijn romans lezen. De tekenaar raakte geïntrigeerd door de sterke figuur van de gangster Bruxman en vroeg om daarrond een verhaal te verzinnen. Stan zelf was helemaal weg van een eerste proefplaat en werkte daarna een scenario af, plaat per plaat.

Daarmee was voor de tekenaar de kous niet af, die een half jaar lang aan de voorbereiding werkte; het verhaal speelt nl. in Antwerpen en dat heeft Yurg zeer getrouw weergegeven met herkenbare plaatsen en monumenten waarvoor hij, het fototoestel in de aanslag, de metropool overvloedig heeft gekiekt. Dan nog heeft Yurg maanden full time aan de strip getekend. En het resultaat mag er zijn, zodanig zelfs dat het voor de geroutineerde striplezer eerder onbegrijpelijk klinkt dat dit uitmuntend getekend verhaal niet eerder in album verscheen.
Zeer jammer want de strip is niet alleen plaatsgebonden maar ook enigszins tijdsgebonden, vermits, ergens in het begin van het verhaal, het nieuwe justitiepaleis nog in aanbouw is!
Maar dit slechts terzijde, want tenslotte is de albumeditie

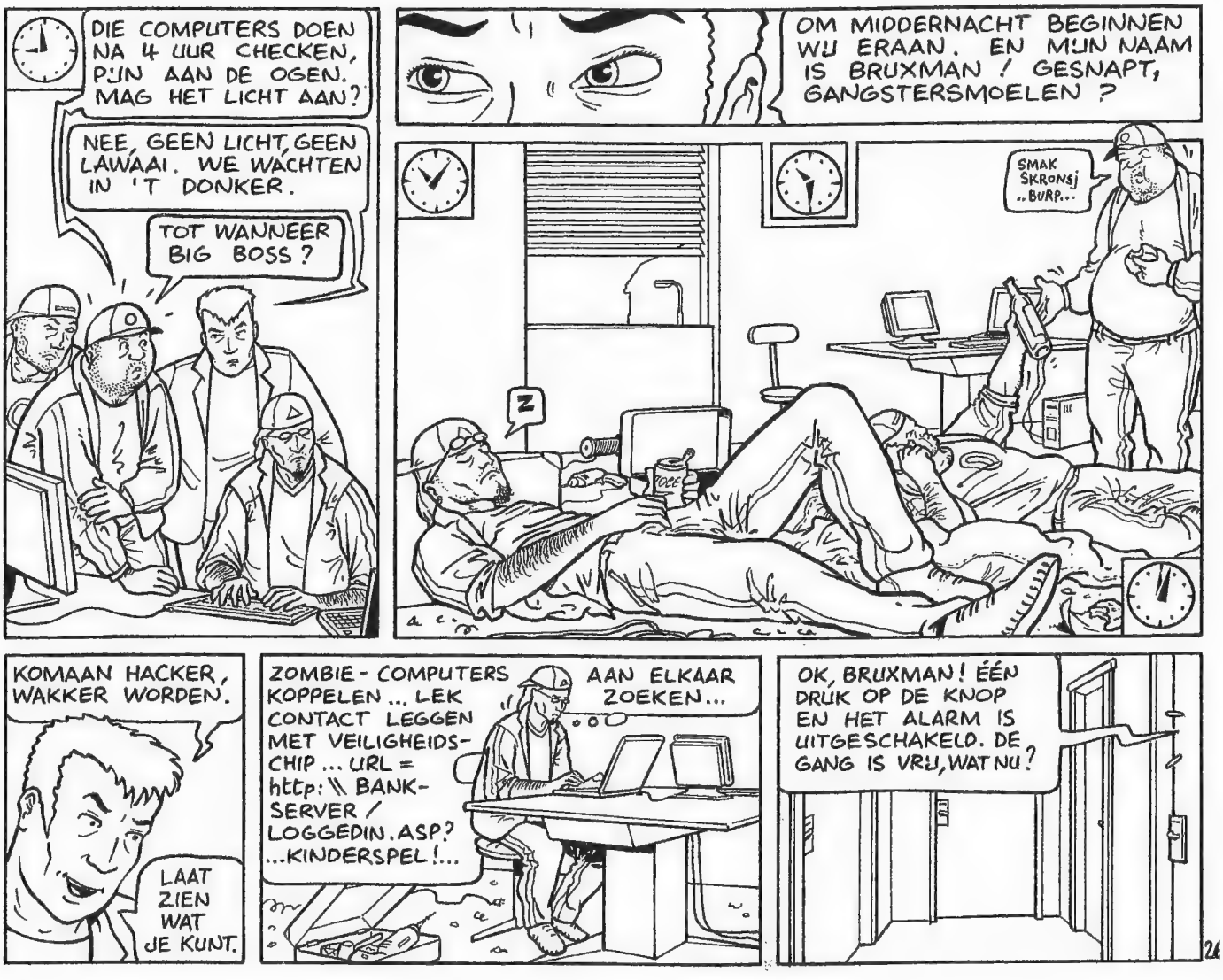
DIE COMPUTERS DOEN NA 4 UUR CHECKEN, PIJN AAN DE OGEN. MAG HET LICHT AAN?
NEE, GEEN LICHT, GEEN LAWAAI. WE WACHTEN IN 'T DONKER.
TOT WANNEER BIG BOSS?
OM MIDDERNACHT BEGINNEN WIJ ERAAN. EN MIJN NAAM IS BRUXMAN! GESNAPT, GANGSTERSMOELEN?
SMAK SKRONSJ ..BURP...
Z
KOMAAN HACKER, WAKKER WORDEN.
LAAT ZIEN WAT JE KUNT.
ZOMBIE-COMPUTERS KOPPELEN... LEK CONTACT LEGGEN MET VEILIGHEIDS-CHIP... URL = http:\\ BANK-SERVER / LOGGEDIN.ASP? ...KINDERSPEL!...
AAN ELKAAR ZOEKEN...
OK, BRUXMAN! ÉÉN DRUK OP DE KNOP EN HET ALARM IS UITGESCHAKELD. DE GANG IS VRIJ, WAT NU?
26

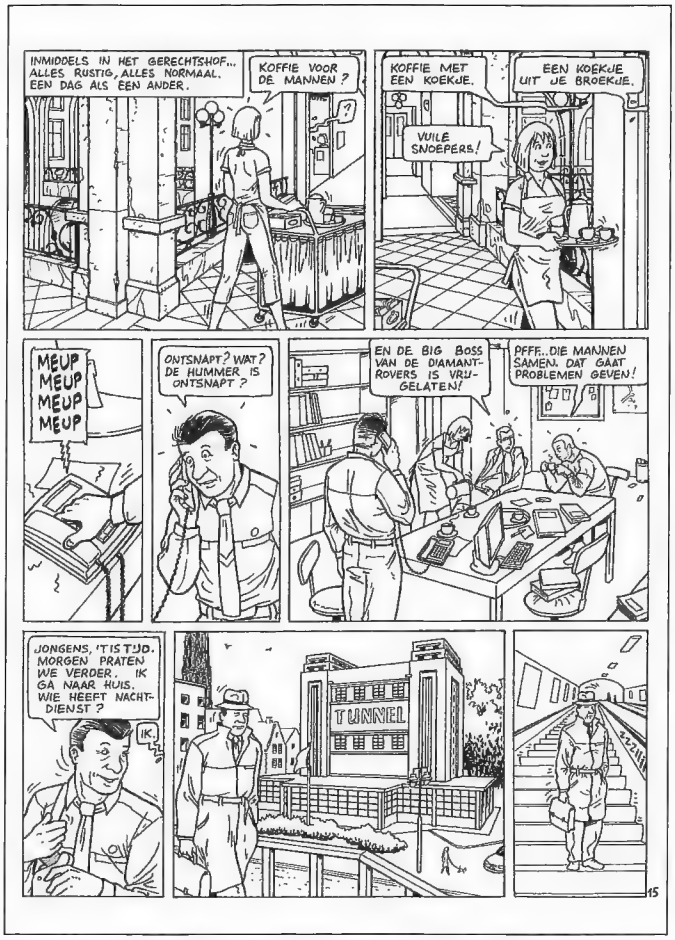
INMIDDELS IN HET GERECHTSHOF... ALLES RUSTIG, ALLES NORMAAL. EEN DAG ALS EEN ANDER.
KOFFIE VOOR DE MANNEN ?
KOFFIE MET EEN KOEKJE.
EEN KOEKJE UIT JE BROEKJE.
VUILE SNOEPERS!
MEUP MEUP MEUP MEUP
ONTSNAPT? WAT? DE HUMMER IS ONTSNAPT ?
EN DE BIG BOSS VAN DE DIAMANT-ROVERS IS VRIJ-GELATEN!
PFFF.. DIE MANNEN SAMEN. DAT GAAT PROBLEMEN GEVEN!
JONGENS, 'T IS TIJD. MORGEN PRATEN WE VERDER. IK GA NAAR HUIS. WIE HEEFT NACHT-DIENST ?
IK.
TUNNEL
15

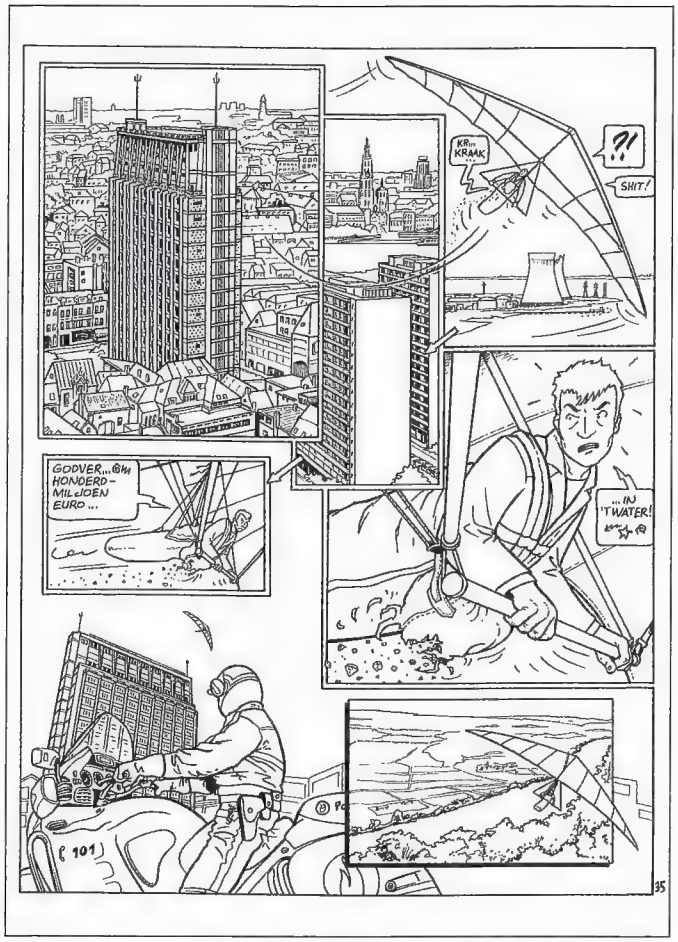

er toch gekomen, dank zij de nog kleine maar daarom niet minder bezeten noch minder ambitieuze Brugse uitgever P. Bonte, onlangs nog onderscheiden door het Vlaams Onafhankelijk Stripgild.

Men kan het betreuren dat *Bruxman: De diamantroof van de eeuw* slechts in een zwart/witte versie verschijnt, want wie tot de gelukkigen hoort die het verhaal in AB mocht volgen weet hoe overtuigend Yurg ook aan het inkleuren heeft gewerkt.

De lezer zal overigens deze publicatie moeten sanctioneren. Komt er een vervolg? Zullen we Bruxman nog terugzien? Zal hij nogmaals het Antwerps politiecorps voor schut zetten en ontsnapt hij nogmaals uit de klauwen van het gerecht? Wordt onze Bruxman de nieuwe *bad guy* daarbij denkend aan illustere voorgangers als Olrik, Axel Borg, Rastapopoulos of zelfs Krimson? Als geprivilegieerde lezer van deze strip antwoord ik volmondig ja! Van alle Vlaamse stripcreaties van de laatste jaren is Bruxman ongetwijfeld het meest originele en boeiende personage van wie we hopen nog vele avonturen te mogen volgen. Grafisch en inhoudelijk is dit een voltreffer zoals we in lange tijd niet meer mochten meemaken. *See you, Bruxman!*

Noten

1. Ik weiger pertinent de Nederlandse schrijfwijze te gebruiken; welke idioot schrijft dit 'buitenlands' woord nu aaneen wijl de rest van de wereld het in twee woorden spelt ?!
2. Duitse SS-er bekend o.m. om de commandoraid die Mussolini bevrijdde. Zie het boek van Lauryssens: *Het vierde rijk*, uitg. Manteau
3. zie daarover zijn boek *Dali en ik*

Bruxman: De diamantroof van de eeuw

Samen met Yurg maakt Stan Lauryssens een thrillerstrip die zich afspeelt in 'de stad aan de stroom' (Antwerpen, dus). De vaste speurders, die de lezer kent uit zijn thrillers, trachten bij nacht en ontij de ene misdaad na de andere op te lossen.

Sofie Simoens in haar strakke jeans en cowboylaarsjes van slangenleer, Peeters, Tony Bambino, Vindevogel met zijn jarenzeventigbril (een nieuwe speurder) en natuurlijk 'de commissaris' en Flora van de kuisploeg, met haar roodgelakte teennagels en slaapkamerslippers met pomponnetjes.

Stan Lauryssens schrijft het scenario en schetst het verhaal, Yurg tekent.

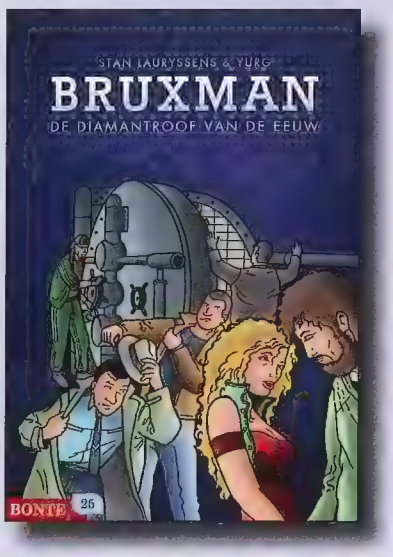

Uitgeverij Bonte
10,00 euro

8e STRIPFESTIVAL VAN KNOKKE-HEIST

zondag 8 mei

NIEUWE LOCATIE
Casino
Knokke-Heist,
Zeedijk-Albertstrand

Tijd
10.00 - 17.00 uur

Thema
Oud van Goud

Kinderanimatie

Speciale attractie
Furries
Star Wars

Speciale gasten
Ridder Marc Sleen
en Nesten

Toegang Gratis

met o.a. Dino Attanasio, Jan Bosschaert, Jeff Broeckx, Charel Cambré, Francis Carin, D'Auwe, Willy Degryse, Ersel, Hachel, Dick Heins, Eric Heuvel, Jarry, Jean-Pol, Daan Jippes, Krings, Hec Leemans, Georges Van Linthout, Malik, Luc Morjaeu, Olivier Paques, Bruno di Sano, Claus Scholz, Christian Verhaeghe, Marc Verhaegen

Meer info: www.stripfestivalknokkeheist.be

ACTE DE PRÉSENCE

STRIPPROGRAMMA MEI/JUNI 2011

Ralph Azham 1: Lieg je tegen de mensen van wie je houdt? (Lewis Trondheim) (verschijnt bij Dupuis in juni 2011)

Lijst 66 2
Missouri
(Stalner)
(verschijnt in
juni 2011 bij
Medusa)

Dubbelmasker 5
De hanen
(Jamar &Dufaux)
(verschijnt in juni 2011 bij Dargaud/Le Lombard)

Aanvullingen en wijzigingen op het programma kunnen altijd bekeken worden op www.stripspeciaalzaak.be.

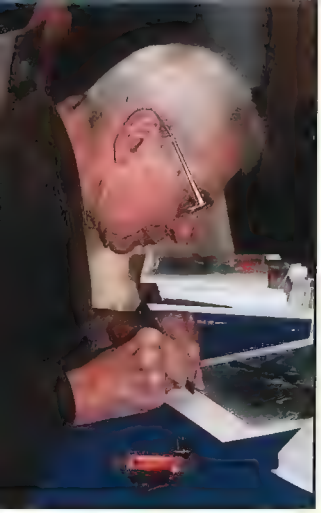

RENÉ FOLLET 80

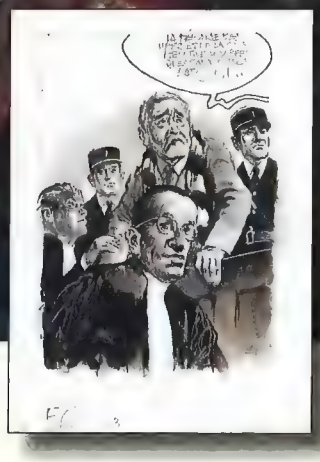

Fragment uit De zaak Dominici (2010)

René Follet werd geboren op 10 april 1931 te Sint-Lambrechts-Woluwe. In 1945 – ondertussen zijn er meer dan 65 jaar verstreken – debuteerde hij als tekenaar met chromo's voor *L'Aiglon* en met tekeningen voor oorlogsverhalen gepubliceerd in het tijdschrift *O.K. magazine*. Een hommage aan Follet, 80 en nog steeds onvermoeibaar strevend naar perfectie.

DOOR **JEF PEETERS**

Na zijn debuut kwam de tekenaar terecht bij Studio Troisfontaines en ontmoette er Octave Joly – Oncle Paul van Spirou – en Jean Doisy. Follet vond zijn plaats als illustrator en striptekenaar in *Spirou* (1949 – vandaag) en *Tintin* (1948-1960). Nooit ervoer hij spijt na zijn afwijzing van het aanbod van Edgar P. Jacobs om diens studio te vervoegen. Resoluut koos Follet voor een eigen levensweg als tekenaar.
De bekendheid van Follet situeert zich hoofdzakelijk bij zijn collega's en bij een kleine kring van onvoorwaardelijke liefhebbers. Hij werkt al meer dan zes decennia aan een even omvangrijk als imposant oeuvre. Hij is een begenadigd kunstenaar die meesterlijk sfeer, beweging en uitstraling in zijn tekeningen legt.

Follet tekende om den brode stripverhalen. Steeds gaf hij de voorkeur aan het illustreren van verhalen, romans en historische werken. Hij tekende duizenden illustraties voor boeken en tijdschriften. Ook aanzienlijk is het vrije werk dat hij in opdracht van particulieren tekende. De monografie *René Follet, un rêveur sédentaire* (Charleroi, L'Age d'Or, 2007) ontsloot gedeeltelijk dit oeuvre.

Een (hernieuwde) kennismaking met sommige stripverhalen van René Follet kan aanbevolen worden. Tot zijn beste werk rekenen we *Daddy* (2 delen, Lefrancq, 1991-1992), *Terreur* (2 delen, Le Lombard, 2002 en 2004), Shelena (Casterman, 2005) en *L'Etoile du Soldat* (Casterman, 2007). Ook de *Avonturen van Edmund Bell* (Lefrancq, 1987-1990), naar scenario van Jacques Stoquart, zijn spannende verhalen met een sterke grafische uitwerking.

De kunstenaar is een boeiende persoonlijkheid, een humanist ook, nieuwsgierig naar meningen en nieuwe ontwikkelingen en sterk bewogen door onrecht en onwaarheid.

In Nederland groeide er een generatie op met de *Avonturen van Steven Severijn*, gepubliceerd in *Eppo* tussen 1975 en 1982. De slordige inkleuring van de verhalen deed onrecht aan deze strips. Uitgeverij de 9de Kunst (1984) en Silhouet (2000, 2002-2003) brachten gelukkig enkele verhalen uit in zwart-wit.

In Vlaanderen was de belangstelling voor zijn werk gering. Baanbrekend was de monografie over Follet, gepubliceerd door de 9de Kunst (1993). En tenslotte was er uitgeverij Arcadia die enkele vergeten parels aan de Nederlandstalige stripliefhebbers presenteerde: *De Ilias* (2003-2004) en de verhalen van *De Zingari* (2007 en 2010). Ook *Brabant Strip magazine* vroeg aandacht voor het werk van de kunstenaar, ondermeer in nummer 87 (2001).

Om den brode stapt de tachtigjarige tekenaar iedere dag kwiek naar zijn studio gelegen op het Dapperenplein in Linkebeek. Een erg toepasselijke naam... Acht decennia wegen op de frêle gestalte die hij ondertussen heeft. Vervelende lichamelijke kwalen storen hem soms bij zijn onvermoeibaar streven naar perfectie, naar de juiste toets. Zijn meest recente stripverhaal *De zaak Dominici* (2010) getuigt van zijn werkkracht. Het verhaal vergt vrij veel tekst maar de tekeningen dwingen tot lectuur.
Nieuwsgierig kijken we uit naar het nieuwe stripverhaal dat hij momenteel voor Dupuis tekent en in de reeks *De vrije vlucht* zal gepubliceerd worden: een levensbeschrijving van R. L. Stevenson.

Sinds 10 april is er een website beschikbaar met een overzicht van de bibliografie van René Follet: www.folletbibliografie.be en www.folletbibliografie.nl Deze website is rijk aan illustratiemateriaal en publicaties worden ondermeer ontsloten op auteur, uitgever, reeks, titel, datum.

12 BIS

De laatste der Katharen 2 (Lambert & Delalande)
Serie van 23 delen
XIIIe eeuw. De troubadour Escatrille is getuige van een bloedbad dat de paus liever geheim had gehouden.

Een lange bloedige nacht 2 **Tweede bedrijf (Bedouel & Bollée)**
Thriller
Parijs 1918. Een Duitse obus komt terecht op een plaats waar 8 mensen zijn. Eén van hen komt daarbij om. Maar was de bom wel de oorzaak van dat sterfgeval?

Horacio van Alba 1 **De republiek van de erekwesties (Legris & Siner)**

Noord-Italië, 16de eeuw. Na meer dan een eeuw van oorlogen worden conflicten niet langer uitgevochten op het slagveld, maar door twee scholen van duellisten. Horacio van Alba is een van hun beroemdste vertegenwoordigers...

Ze waren met 10 3 (Stalner)
Historische strip
Jean-Baptiste Grassien, ex-arts van het leger van Napoleon I, keert na zeven jaren in Russische krijgsgevangenschap met wraakgevoelens terug naar Frankrijk.

ARCADIA

Arcadia archief nr. 14 **Johnny Paraguay : Het meisje met het witte haar (Malik)**
Johnny Paraguay belandt in het broeierige Vietnam, waar de kustlijn geteisterd wordt door niets ontziende Chinese piraten.

ATLAS

Gaza 1956

In de marge van de geschiedenis (Sacco)
In 1956 schoten Israëlische soldaten in Rafah, een stad in de Gazastrook 111 Palestijnen dood. Een meedogenloze massamoord of een vreselijke vergissing?

BALLON

Jommeke 254 **Paradijseiland in gevaar (Studio Jef Nys)**
Paradijseiland wordt bedreigd door een rijke man die de apen opsluit en als slaven behandelt. Jommeke en co komen helpen!

Dance Academy 4 (Crip & Béka)
Beste vriendinnen Julia, Lucy en Laila zijn hard aan het repeteren voor een nationale danswedstrijd.

Garfield 1 **Katvis (Jim Davis)**
Drie kortverhalen met Garfield in de hoofdrol.

Sisters 3 **Zij is begonnen (William & Cazenove)**
De avonturen van twee zussen.

BRIES

Binnenskamers Eerste beeldroman van Tim Enthoven.

CASTERMAN

Julia & Roem Tweede deel van nieuwe trilogie van Enki Bilal.

Kuifje in Tibet **(Hergé)**
Laatste album dat uitgegeven werd op "traditionele wijze" (met linnen rug).

Het Gebroken Oor
De Zwarte Rotsen Heruitgaven van de albums in hun oorspronkelijke vorm (niet-geverniste omslag, linnen rug, dik papier).

Lefranc 22 **De kinderen van de bunker (Martin & Maury & Jacquemart)**

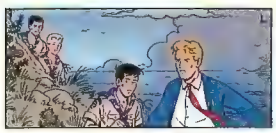

Lefranc droomt in zijn coma van zijn dode vader, die hem gelast om naar Frankrijk terug te keren om Jeanjean te redden

Reizen van Lefranc **De Atlantische muur (Martin & Weinberg)**
Geschiedenis van de atlantische muur, het verdedigingssysteem dat nazi-Duitsland had ontworpen om een invasie op de westkust van Frankrijk te voorkomen.

Reizen van Tristan **Brugge (Ferry & Martin)**
Brugge in de 15de eeuw in woord en beeld.

Scarface **Collectie Kaliber (Trail & De Metter)**
Gebaseerd op het leven van Capone
Tony Guarino maakt snel carrière in de onderwereld van Chicago, tot wanhoop zijn oudere broer Ben, een politie-inspecteur.

Sluiers **(Renot & Ersel)**
Exotisme, erotiek en actie staan centraal in dit historische avontuur, waarin we het pad kruisen van Oscar Wilde, Toulouse-Lautrec, Aleister Crowley en Howard Carter.

DAEDALUS

Arawn 2 **Bran de Vervloekte (Grenier & Le Betron)**
Koning Gresholm is gestorven. Arawn heeft zich van zijn troon, zijn kroon en zijn echtgenote Deirdre meester gemaakt.

Aspis 1 **De dwerg van het ongewone (Gloris & Lamontagne)**
19e eeuwse detectivereeks

Van een beroemd medium blijven nog twee bloederige oogballen over te midden van gebroken porseleinen poppen. Dupin moet onderzoekt deze affaire.

Carmen McCallum 6 **Het geval E.M.G.: De zesde vinger van de Pendjab (Gess & Duval)**
Begin van de derde cyclus

Carmens metgezel Russel is verdwenen toen zijn boot getorpedeerd werd en zijn lichaam werd niet teruggevonden.

CHRIS EVENHUIS : 'Wat een luxe!'

Chris Evenhuis is voor velen een nobele onbekende al werkte hij de afgelopen jaren als striptekenaar voor de Franstalige markt. De reden waarom hij in het Nederlandstalig stripgebied al jarenlang als aankomend striptalent wordt aanzien. Daar komt hopelijk snel verandering in, om te beginnen door zijn nieuwste stripworp *Notorius Circus*.

DOOR **WALLIE HAKKENS** EN **WILLEM GAY**

Chris Evenhuis: *Notorious Circus* speelt zich af in het Amerika van de jaren 20, en vertelt over een reizend circus, dat tegelijkertijd op de vlucht lijkt te zijn. Daarnaast speelt er een moordmysterie dat wordt onderzocht door de legendarische opsporingsambtenaar Eliot Ness. De strip biedt me de gelegenheid om mijn stijl eens grondig om te ploegen. Het is een beetje een ode aan de Amerikaanse strip van vóór de Tweede Wereldoorlog geworden, met een scheutje klassieke horror en wat zwarte humor. Ik voel me er prima thuis. Of deze strip in het Nederlands zal verschijnen (al dan niet bij *Eppo*) is nog niet duidelijk, maar Editions Joker/HZ heeft toegezegd dat er een Nederlandstalige versie komt.

Met Ivan Claeys werk je aan een nieuwe strip voor *Eppo*?
Ivan en ik hebben inmiddels al geruime tijd een erg leuk project in voorbereiding. Het verkeert nog steeds in een relatief pril stadium, maar Ivan laat zich nu al keer op keer van z'n meest flexibele en veelzijdige kant zien. Bijna alles wat mij leuk lijkt om te tekenen komt erin. Hij past overal een mouw aan. Wat een luxe!

Met Kid Toussaint maakte je *Snooze*, een strip waarvan twee albums verschenen bij het Franse Editions Claire de Lune. Verschijnen die ooit in het Nederlands?
Ik zie het somber in, maar dat ligt niet aan de Nederlandstalige stripwereld. Hier werd door uitgevers juist erg enthousiast gereageerd maar het lukte geen van hen om tot een overeenkomst te komen met de Franse uitgeverij Claire de Lune.

Hoe verliep de samenwerking met Toussaint?
Uitstekend. We merkten al snel dat we elkaar steeds aanvulden en onze ideeën kwamen meestal overeen. Zeker voor herhaling vatbaar. Er volgen geen nieuwe delen meer van *Snooze*, de verhaallijn is afgerond.

Hoe ben je in het stripvak gerold?
Dat ging min of meer vanzelf. Rond mijn zestiende raakte ik verslaafd aan tekenen en verhalen verzinnen. Als schrijver kon ik zelf kiezen wát ik allemaal te tekenen kreeg. Gaandeweg ontstond er interesse voor mijn korte strips, waarna het publiceren kon beginnen. Aanvankelijk naast mijn studie Milieuwetenschappen/Biologie, inmiddels voor de kost.

Waarom realistische strips?
Voor de uitdaging, maar voor een groot deel ook door een gebrek aan zelfvertrouwen. Realistisch getekend werk blijkt telkens makkelijk te verkopen aan een breed publiek, omdat het waarschijnlijk als 'knap' wordt aanzien. En tekenaars die goed realistisch werk leveren blijken zeldzaam, ook op de Franstalige markt. Het vergt meer uren, documentatie en voorstudie dan andere strips. Tegen dezelfde vergoeding, uiteraard. Ik verdenk realistische tekenaars daarom ook van een masochistisch trekje.

Bedenk je het liefst scenario's of teken je liever?
Schrijven is erg leuk, maar ik vind dat er nog te schaven valt aan de kwaliteit ervan. Daarom focus ik me voorlopig op tekenwerk. Maar in de toekomst, als ik wat meer voet tussen de deur krijg op de Franse markt, ben ik van plan om de pen weer op te pakken voor een soloproject.

Kunnen we in de toekomst van jou nog ander stripwerk verwachten?
Als het aan mij ligt wel! Ik zou daarnaast ook wel wat meer illustratiewerk willen doen voor tijdschriften maar ik kom er nog even niet toe om daarvoor geschikt portfoliomateriaal te maken.

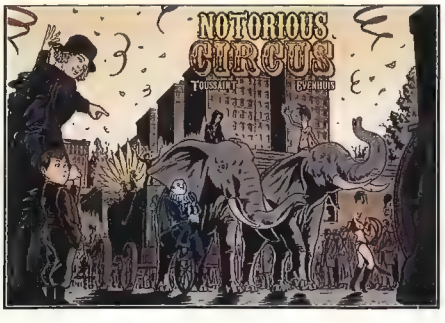

DAEDALUS
(VERVOLG)

Druïden 5

De steen van het lot
(Istin & Jigourel & Lamontagne)
Taran komt terug op kracht. Ze vertrekken naar IJsland. Bij een tussenstop lopen ze een Picten-clan tegen het lijf die hun vraagt om de Steen van het Lot mee te brengen.

Kruisvaart 2

Het portaal van Hermes
(Izu & Nikolavitch & Xiaoyu)
Tijdens een missie om de redenen van de mislukking van de Vijfde Kruistocht te achterhalen, stuitten de Tempeliers op een grote verrassing.

Ouden 1
Avonturenroman gebaseerd op Moby Dick van Melville

De witte walvis (Collectie 1800)
(Lainé / Vukic)
De jonge Ishmaël ontdekt het meest angstaanjagende zeemansverhaal.

Travis 6

Vitruvia: Het gehucht van de eiken
(Duval & Quet)
Juni 2053. Om de uitbreiding van particuliere astroport van het Parijse Ooste te verwezenlijken, moet Vituvria zich van één inwoner ontdoen: de vader van de beste vriend van Travis.

Zang van de vampiers 11

Cellen (Corbeyran & Guérineau)
In een poging om het kostbare toverboek van Venoncius uit het laboratorium van Synthylab te ontvreemden, dringt Nivek, zonder het te weten, binnen in het H.Q. van Sandor G. Weltman.

DARGAUD/ LE LOMBARD

Aantekeningen van Darwin 2

Een beest sterft (Ocaña & Runberg)
Het beest dat de spoorwegarbeiders terroriseerde is afgemaakt maar roept bij Darwin vragen op waar de moderne wetenschap het antwoord schuldig op moet blijven.

Dantès 4
Financiële thrillerreeks

De afrekening
(Juszezak, Guillaume & Boisserie)
Nu Dantès de verantwoordelijken van zijn neergang lik op stuk heeft gegeven, zou hij eindelijk zielenrust moeten vinden. Niets is minder waar!

Grand Prix 2

Rosemeyer! (Marvano)
In Duitland zijn de joden meer dan ooit kop van jut. Ook het Grand Prix-circuit ontsnapt niet aan de politiek.

I.R.$. - All Watchers 6

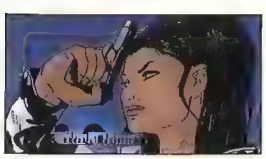

De financiële snaartheorie
(Köller & Desberg)
Tussen de mazen van het net gaat het All Watcher nu al jaren voor de wind. Larry B. Max en Mia Mai maken jacht op All Watcher, de rijkste man van de wereld.

Legende van het Wisselkind 4

Schaduwranden (Fourquemin & Dubois)
Springheeled Jack, de killer van de Londense East End, blijft paniek zaaien.

Philip en Francis 2

De duivelse valstrik (Barral & Veys)
Dé stripparodie op Blake & Mortimer.

Cisco 3

Gin Fizz (Legrain & Benec)
Sisco wordt lijfwacht van de dochter van de president, die met de nodige egards behandeld wil worden.

DARK DRAGON BOOKS

Graphic Novel Collection

Luxley integraal (Ruizgé & Mangin)
De volledige vijfdelige reeks in een integrale editie.

Heroic Fantasy Collection

Conan 8
(Cary Nord/Thomas Yeats + Kurt Busiek)

Red Sonja 5 (Michael Avon Oeming / Mike Carey + Mel Ruby)

DUPUIS

Cédric 25

Wat heeft hij toch? (Laudec & Cauvin)
De grappige avonturen van de kleine jongen Cédric.

G. Raf Zerk 27

Tussen leven en dood
(Hardy & Cauvin)
Alsof het niet voldoende dat hij elke dag oog in oog staat met Pietje de Dood, krijgt G. Raf Zerk nu ook te maken met het Leven.

Lady S. 7

Een lange seconde
(Aymond & Van Hamme)
Lady S moet van een mysterieuze kolonel de rol spelen van Lioeba Dobrovna, een killer van de Russische onderwereld die met diamanten onderweg is naar een Corsicaanse maffialeider.

Pad van Jessica 3

Geweld en verlangen (Renaud & Dufaux)
Jessica, opgejaagd door Soldier Sun en zijn dochter, vindt samen met Rafaele onderdak in een religieuze gemeenschap die ooit door Jessica's vader is geholpen.

Prinses van het bloed 2

(Cabanes & Manchete)
Terwijl Ivy probeert zo snel mogelijk met Alba in Havana te raken, tracht Victor de huurmoordenaars op te houden die het groepje op de hielen zitten.

Vrouwen in 't wit 33

Bloedlegerig (Bercovici & Cauvin)
Afspraak in de gangen van het ziekenhuis.

GEBRONSDE KARI LENTE

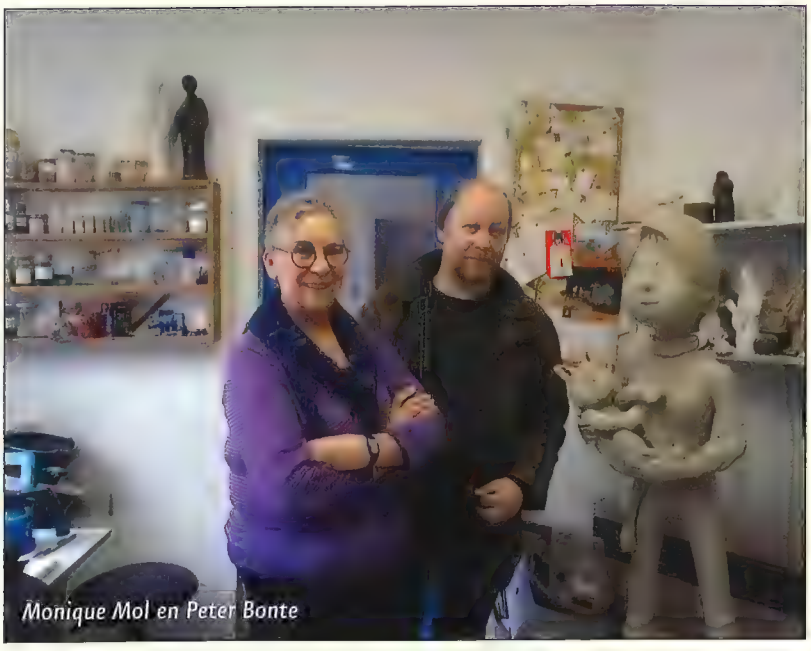
Monique Mol en Peter Bonte

Simone Mau

Simone Mau en Monique Mol

Op 3 juni 2011 zal in Brasschaat een bronzen beeld geplaatst worden van Kari Lente. Peter Bonte ging alvast met Simone Mau en haar zoon Jan een kijkje nemen in het atelier waar de stripheldin van Bob Mau tot beeld wordt gekneed.

DOOR **PETER BONTE**

Het bronzen beeld wordt gemaakt door Monique Mol, die een atelier heeft in het pittoreske dorpje Beauvoorde. Monique is met Kari Lente niet aan haar proefstuk toe. Ze heeft al verschillende stripbeelden gemaakt voor Middelkerke en andere stripdorpen. Geen epoxy-plastiek of geverfde papier-maché maar degelijke bronzen beelden. Ook als je je kinderen of kleinkinderen in brons gegoten wil zien moet je bij Monique zijn. Volgens haar is de leeftijd van 10 jaar perfect om te vereeuwigen. Toevallig net de leeftijd van mijn dochtertje, nu alleen nog mijn wederhelft overtuigen en plaats maken.

Het bezoek aan het atelier startte om 11u in het aangename gezelschap van Simone en haar zoon Jan. Ik ben al blij dat ik niets vernield heb in het kleine atelier met al dat gedrum. We kwamen kijken naar het standbeeld van Kari Lente in wording, een versie in keramiek waar nog wat aanpassingen aan kunnen gebeuren. Kari Lente zelf werd direct goedgekeurd door Simone maar de poes had nog wat aanpassingen nodig. Kleine stripdieren blijken heel moeilijk in een standbeeld te krijgen. Kari Lente zelf draagt in de strips bolvormige oorbellen maar dit blijkt een probleem voor het beeld. De oorbellen kunnen niet hol gemaakt worden en zijn vol te zwaar, daarom werd gekozen voor platte ronde oorbellen die hetzelfde effect hebben. Zeker geen slechte keuze, de sfeer van de strip blijft zeker behouden.

De keramische versie die je ziet op de foto's dient als basis voor een beeld in was waar nog eens kleine aanpassingen aan kunnen gebeuren. Dan worden de snorharen en andere fijne details toegevoegd die voordien niet mogelijk waren. Hiervan wordt weeral een gietvorm gemaakt waarbij het was weggesmolten wordt om plaats te maken voor het brons. Dat is toch wat ik onthouden heb van de korte uitleg door de man van Monique.

Beauvoorde blijkt niet alleen een mooi dorpje nabij Veurne maar is ook culinair een aanrader. Kleine restaurants met streekgerechten zijn er gezellig vertoeven, lekker eten, Bourgondisch en betaalbaar. Allemaal zaken die ik zeker kan waarderen, al helemaal voor een gezellige afsluiter van ons bezoek.

De eerste verzamelbox van Kari Lente is een feit, deze bevat de eerste 10 delen van de oude Standaard reeks die nu voor het eerst is herdrukt. Dat betekent dus ook dat er nog een tweede verzamelbox volgt van zodra de resterende tien delen een feit zijn. Daarna herneemt Bonte de heruitgaven van de door Born in bundels uitgegeven verhalen.

GLENAT

Berserk 14 (Kentaro Miura)

Terwijl de wereld onverbiddelijk in chaos ten onder gaat, vereffent Guts zijn rekening met de demonische krachten die hun greep op het lot van de mensheid versterken.

Dragonball - Ultimate edition 12 (Akira Toriyama)
De grootste manga bestseller is terug in een ultieme uitgave.

Gals 9 (Mihona Fujii)
Welkom in de wereld van de Kogals, de trendy jonge grieten van Tokyo.

Hoshin Engi 9 (Ryu Fujisaki)
Een traditioneel Chinees verhaal verwerkt door een talentvolle mangaka.

Kenshin 9 (Nabuhiro Watsuki)

Rurouni Kenshin is geïnspireerd op het leven van een beroemde samoerai en combineert op een scherpzinnige wijze indrukwekkende actiescènes met een beschouwing omtrent de overgang naar het industriële tijdperk.

One piece 13 (Eiichiro Oda)
De piratenwereld vanuit een mallotige standpunt.

Reiziger 12 Verleden 4 (Boisserie & Stalner & Liberge)
We vinden Fish terug in het Lutetia van de klassieke oudheid. Hij is gladiator en wacht op de komst van Vedder uit de toekomst.

Wachters van het bloed 3 (Convard & Falque & Juillard)
In het Palais Rohan te Straatsburg wordt het dagboek van Cagliostro gestolen.

KANA

Bleach 15 (Tite Kubo)

Shaman King 25 (Hiroyuki Takei)

Yu-Gi-Oh! 23 (Kazuki Takahashi)

NONA ARTE

Thor Vikingen (Fabry & Ennis)
De dondergod tegen de ondode Vikingen!

SAGA UITGAVEN

Groom Lake 4 Monoloog (Dzialowski & Richez)

Messenger 5 Het Geheim van de Lans (Mig + Richez)

Stille Helden 1 + 2 (Tefenkgi & Merle)

The Village 2 Rockstar (Marchal + Rodolphe)

SILVESTER

Arctica 4 Onthullingen (Pecqueur & Kovacevic)
Nog steeds op de vlucht probeert Dakota het meisje te vinden dat de Doge ontvoerde.

Bijbel 3 Het evangelie volgens Matteüs (Dufranne & Camus & Talajic)
Een van de vier evangelies van het Nieuwe Testament.

Casus 4
De grote zwendel (Duval & Quet)
Het vierde verhaal uit een reeks over zes wandaden waar je verstand bij stilstaat.

Criminal 2 Lawless (Brubaker & Philips)
Losstaande crime-noir verhalen.

Oorlog van Alan 3 (Emmanuel Guibert)
Als de oorlog voor Amerika begint met de aanval op Pearl Harbor wordt Alan opgeroepen. Op zijn 20ste raast hij met zijn eenheid door Duitsland.

Verborgen geschiedenis 18 Het einde van Camelot (Pecau & Kordey)

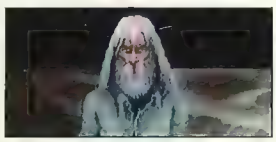

1960, Californië. De steenrijke Howard Hughes roept de Cosa Nostra bijeen om hun een contract voor de moord op president Kennedy aan te bieden.

Walking Dead 7 Stilte voor de storm
Walking Dead 8 Lijden in last
(Kirkman & Adlard)
Bekroonde zombiereeks.

STANDAARD UITGEVERIJ

Betty & Dodge 5 Vermist in Madrid (Van Rijckeghem & Van Beirs & Du Caju)
Max Burgess, de neef van Betty is vermist. Ze is vastbesloten haar neef terug te vinden.

F.C. De Kampioenen 67 Supermarkske is weer fit (Leemans)
Markske werkt in een fitnesszaak, die bezocht wordt door bodybuilders die alles aan doen om hun spierbundels te ontwikkelen

Figaro 6 De vloek van Myra (Van Bael)

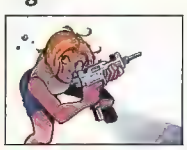

Brunetti krijgt telefoon van zijn vriend professor Darson, die nog net 'De vloek van Myra!' schreeuwt. De volgende dag wordt Darson vermoord teruggevonden.

Junior Suske en Wiske 2 Speurneuzen (van Oudheusden & Heins & Broeckx)

Urbanus vertelt 7 (Stallaert / Urbanus)
Gags van Plankgas en Plastronneke en van Mieleke Melleke Mol.

W817 25 Speurneus & co (Swerts, Vanas & Leemans)
Omdat de politie geen resultaat haalt bij een zakkenrollersplaag, besluiten Akke en Carlo een detectivebureau te starten.

IVANNEN MAKEN STRIPPLANNEN

Ivan Claeys, bekend als hoofdredacteur van P@per, is ook gekend als een enthousiast stripscenarist met tal van lopende projecten. Omdat wij nogal nieuwsgierig van aard zijn, vroegen we hem die projecten even op een rij te zetten. En dat deed hij.

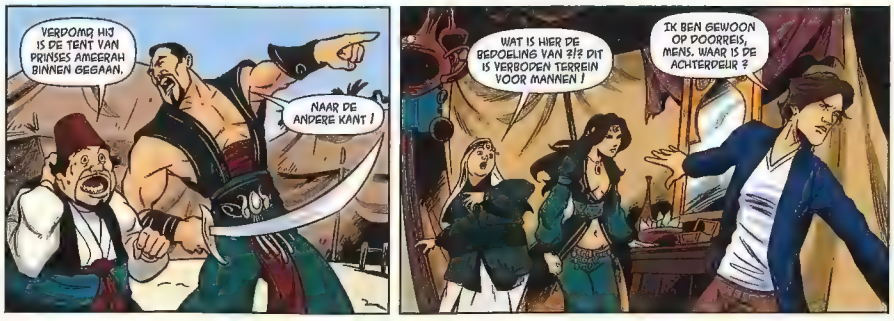
VERDOMME HIJ IS DE TENT VAN PRINSES AMEERAH BINNEN GEGAAN.
NAAR DE ANDERE KANT !
WAT IS HIER DE BEDOELING VAN ?!? DIT IS VERBODEN TERREIN VOOR MANNEN !
IK BEN GEWOON OP DOORREIS, MENS. WAAR IS DE ACHTERDEUR ?

De geschiedenis van Aalst
"De strip, die wordt uitgegeven door de stad Aalst, was een project van tekenaar Tom Houtman, die er lang aan gewerkt heeft. De strip voldeed echter niet aan de verwachtingen van de opdrachtgevers. Een vervelende situatie. Ze gingen op zoek naar iemand die het project naar hun hand kon zetten en kwamen bij mij terecht. Ik herschreef de strip zo dat Tom het grootste stuk van zijn tekeningen kon behouden. Als geschiedenisliefhebber, was het best plezant om te doen. Aalst heeft een rijke geschiedenis."

Vervolg op Rick Turpin
"Met Daniel Vanden Broek deel ik de interesse voor Dick Turpin en *Rick Turpin* liet niet lang op zich wachten. Na de publicatie van de strip, en de enthousiaste reacties erop, wilden we een publicatie in Nederland. Al gauw sprong *Eppo* op de kar. Ook daar werden we met blijdschap onthaald, en vroegen ze om meer verhalen. Rick Turpin blijft dus leven. We zijn op dit moment het concept aan het vastleggen en de ideeën stromen binnen."

Een vervolg op City Trip
"*City Trip* maakte ik een tweetal jaar geleden. Tom Metdepenningen heeft een vijftal afleveringen getekend. Daarna zijn we gestopt omdat Tom iets anders wilde doen. Nu ze verschijnen in P@per begint het te kriebelen om verder te doen. Ook Tom ziet het zitten om terug afleveringen te tekenen."

De Wijze van de Driedubbele Tempel
"De samenwerking met Ivo De Wispelaere begon met *Countdown*, een strip die ik startte met de Nederlander Bonaventura. Bedoeling was een strip te maken met 5 hoofdfiguren, die elk hun eigen hoofdstuk zouden vertellen getekend door verschillende tekenaars waaronder Ivo. Maar het project viel uit elkaar en ik zette het 'on hold'. Een vervelende situatie voor Ivo omdat hij geen alternatief had. Ik besloot iets voor hem uit te werken. Zo werd de Wijze geboren, een figuur waarrond we een reeks kortverhalen willen brengen. De eerste verscheen in *P@per*, en anderen zullen volgen."

Op rust
"Nu en dan probeer ik een gagstrip 'in gang' te steken. Mijn laatste poging heet *Op rust*, een strip over gepensioneerden die Thierry De Wolf aan het uitwerken is. Op dit moment gaat het nog wat traag, vandaar dat we nog niet publiceren. Van zodra hij z'n productie omhoog krijgt proberen we een vaste plek voor de strip te voorzien."

Mr Nobody
"Patrick Van Oppen en ikzelf zitten nu een negental jaar met Mr Nobody opgescheept. De strip is ontworpen voor de Vlaamse Stripgilde. Na het verdwijnen van het blad nam *P@per* het stripje over en staat er nog steeds in. We zijn niet van plan om te stoppen. Eind 2011 volgt trouwens het eerste album. Dat zal tijdens Strip Turnhout gebeuren."

MIJN VADER ZAL JE LATEN CASTREREN VOOR DEZE ONBESCHAAMDHEID !
DAN ZAL JE OOK NIET GEMAKKELIJK AAN EEN VENT GERAKEN, VERONDERSTEL IK.

De Conquistadores en Neandrië
"Met *Neandrië* ben ik al heel lang bezig. Na het eerste verhaal wilden Thijs Hannaert en ikzelf eerst iets anders doen, en dan hervatten. Dat heeft iets langer geduurd dan gepland. Onze eerste poging 'plakte' namelijk niet. Het was een soort parodie op fantasyverhalen maar werkte niet zoals ik wilde. Daarom schakelden we na een aantal maanden over op *De Conquistadores* met een kortverhaal dat als inleiding moest dienen voor een humorreeks met afleveringen van één pagina. Nu dit concept af is, hernemen we *Neandrië*. We willen nu genoeg materiaal voor een album, dat moet klaar zijn tegen 2012."

Roestje/Bulskampveld
"Na Ben Hur gingen de wegen van Luc De Maeyer en ikzelf even uiteen. Maar als het klikt probeer je toch verder dingen samen te doen. Zo werd *Roestje* geboren, een strip over een eekhoorn voor het infoblad van Bulskampveld (Beernem). De reacties waren positief en we zijn nu bezig met een album te maken. De 40 pagina's tellende strip wordt voorzien voor 2012."

Zinédine (zie illustraties)
"Het project is samen met de Nederlander Chris Evenhuis uitgewerkt en gaat over een jonge kerel die in de wereld van '1001 nacht' terecht komt. De strip werd gemaakt met een publicatie in *Eppo* in het achterhoofd, en beloofd heel boeiend te worden omdat het onderwerpen bevat die we allebei al heel lang eens wilden uitwerken. Dan ga je je natuurlijk als auteur nog eens dubbel inspannen om het gewenste resultaat te krijgen."

BALLON

Game over 5
Walking Blork
(Midam & gameoverforever)
De terugkeer van 'Game Over'!

CASTERMAN

Dagboek van mijn vader
(Jirô Taniguchi)
Yoichi Yamashita verneemt dat zijn vader gestorven is en keert na een lange afwezigheid terug naar Tottori.

Duistere Steden
De gids van de Duistere Steden
(Peeters & Schuiten)
Heruitgave, geactualiseerd door de auteurs.

His Majesty's Ship (H.M.S.) 6
Het bloed van Caroline (Seiter & Roussel)
Op Saint Vincent hebben opstandige kleurlingen zich meester gemaakt van een schip en maken aanstalten om ervandoor te gaan.

Isabelle Avondrood
Vaarwel Morgendauw (Tardi)
Bevat ook *Het gebroken geweertje*.

Killer 9
Oneerlijke concurrentie
(Matz & Jacamon)
Een nieuwe aflevering van deze koelbloedige moordenaar.

Kuifje
De juwelen van Bianca Castafiore (Monegaskisch) (Hergé)
Kuifje in het Monegaskisch.

Meisje(s)
(Bastien Vivès)
Alice en Charlotte zijn 19 en het belangrijkste in hun leven is de liefde.

Quick & Flupke
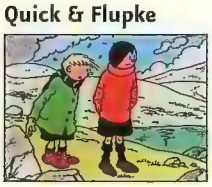
Integraal 1 (Hergé)
Bevat de 6 eerste delen en kwam tot stand door het overnemen van de oorspronkelijke Franse gekartonneerde uitgaves (1949 - 1954) voor de illustraties en van de Nederlandstalige bundels (1975) voor de teksten.

DAEDALUS

Allan Quatermain en de mijnen van koning Salomon 1
Strip gebaseerd op de romans van Henri Rider Hagard
Het wilde avontuur (Dobb's & Dim D.)
Een expeditie onder leiding van Quatermain ontdekt een onbekend gebied.

Drie Christussen
De nieuwe van UW1-auteur Bajram!
Pasen 1353. De gelovigen van Lirey, aanbidden de lijkwade.

Mattéo 2
(Gibrat)
1917. Sinds zijn desertie is Mattéo ondergedoken in Spanje. Wanneer hij zijn moeder een bezoek brengt ziet hij ook Juliette terug.

Onthoofde arenden 11
De wolf van Cuzion (Kraehn & Pierret)
Een wolf maakt de regio onveilig. Hugo trekt met zijn schildknaap op onderzoek.

Tempelier 2
Een historisch fresco over de geheimen van de Tempeliers
De geheimen van de tempel
(Falba & Bono)
Parijs, 1314. Voor hij op het schavot stapt, vertelt de laatste grote Tempelier bij de inquisiteur van Frankrijk, zijn geheimen, zonden en mislukkingen.

Universal War One

BOX 1 - Delen 1+2+3 (Bajram)
De grote terugkeer van het grootse sciencefictionepos.

Verschrikkelijke paus 2
Julius II (Jodorowsky & Theo)
In het geheim trouwde Julius II met Aldosi die hem nu onder druk zet deze verbintenis publiek te maken.

DARGAUD/ LE LOMBARD

Dommeltje 1
Woesj! (Rodrigue / Aucaigne)
Een nieuwe reeks rond Dommels neefje.

Donkere kamer
Integrale uitgave van een tweeluik
Integraal (Cyril Bonin)
Whodunit in de sfeer van de politieromans van het begin van de 20ste eeuw.

Dubbelmasker 5
De hanen (Jamar &Dufaux)
Napoleon maakt zich op voor zijn kroning tot keizer als hij oog in oog komt te staan met de Mier, zijn duistere dubbelganger.

Geo
Eerste album van een conceptreeks i.s.m. het Franse natuurmagazine Geo
Wolkenhaak (Marko & Béka & Roque)
In Mali heerst een verschrikkelijke droogte. De inwoners roepen alle middelen in om het te laten regenen.

Lena
Integraal (Juillard & Christin)
Ze heet Lena. Een knappe en elegante jongedame, gehuld in mysterie.

Malafide 1

Het bal (Minguez & Pona)
De fee Malafide in het hedendaagse Londen, weg van de gladde sprookjesversie.

Onnoembaren
Integraal: De nul-cyclus (Conrad & Yann)
Na de Hongkong-, Korea- en USA-cyclus terug naar de roots van de Onnoembaren.

Verhalenverteller
Na het prachtige Lydie een nieuweverrassende one-shot van Dokus-scenarist Zidrou.
(Beuchot / Zidrou)
'Er was eens', de verhalenverteller, komt aan in een Afrikaans dorp. Omdat hij geen handen heeft, bespeelt hij zijn marionetten met zijn voeten.

W.E.S.T. 6
Einde van het derde tweeluik
Seth (Rossi & Dorison & Nury)
De demon Seth nam bezit van het lichaam van de dochter van Morton Chapel. Om de demon te doden moet hij zijn dochter opofferen.

GEHEUGENVERLIES

Dan staat juist heel de planning van de te verschijnen strips schoon op een rijtje en dan merk je plots dat het nieuwste *Boerke*-**album** niet in de lijst voorkomt.

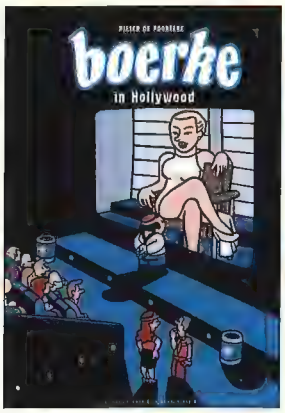

Geen nood, dan kondigen we bij deze met veel tromgeroffel *Boerke in Hollywood* aan. Te verschijnen in juni 2011! Op de Franstalige versie neemt Marilyn Monroe en haar bekende pose de cover voor haar rekening. Op de Nederlandstalige kan je dan weer Sharon Stone ontdekken. Tiens? Willen ze de verzamelaars op kosten jagen? Neuh! *Boerke 5* had al een Marilyn Monroe-pose op de cover en in herhaling vallen daar doet Pieter De Poortere niet aan mee. En Facebookgewijs voegt hij er aan toe: "Het zijn

de pagina's die het afgelopen jaar in *Focus Knack* stonden. Elke pagina gaat over een andere film.".

Nog goed nieuws dat we Facebookgewijs zijn te weten gekomen. Het derde ***Apostata*-album**, dat dit najaar verschijnt is af. Ken Broeders schoot een lekkere foto van alle afgewerkte pagina's en plaatste die op zijn Facebook. Wij drukken ze nog klein af. Groter krijg je te zien als je Facebook-vriendje wordt met de Antwerpse tekenaar. Go for it!

In mei 2011 verschijnt met *De Vloek van Myra* het zesde album uit de ***Figaro*-reeks** van Steve Van Bael. Meteen het laatste album uit de reeks want het contract met Standaard Uitgeverij werd (door de uitgeverij) niet verlengd. Of Steve nog wat strips in petto heeft voor ons zal de toekomst moeten uitwijzen. Al hopen wij van wel. Niet dat de *Figaro*-tekenaar ondertussen alleen maar zijn tenen heeft uitgekuist. Neen, fans van de VTM-serie *Zone Stad* zullen hem al zeker hebben opgemerkt en het lijkt wel of Steve helemaal in de *schauwbuziness* verzeilt is geraakt. De uitnodiging van het Belgisch Stripcentrum voor het bijwonen van de nieuwe CD van de Vlaamse charmezanger Bart Kael doet dat wel vermoeden. De bijgaande tekening van Steve Van Bael stelt uiteraard Bart Kael voor.

Wat nu allemaal de bedoeling is, weten we niet. Maar in het volgende nummer mag u dat wel degelijk verwachten.

Ralf van der Hoeven heeft maar liefst 4 prachtig uitgewerkte tekeningen van ***Red Sonja*** gemaakt. "Voor het 5e deel uit de reeks: *De wraak van Karena* kwamen de beelden spontaan in mij op" aldus Ralf. De combinatie van een ruige maar toch kwetsbare Red Sonja is dan ook uitstekend gelukt. Dat Dark Dragon Books actief omgaat met tekenaars van eigen bodem getuige het *Strijders van Dark Dragon Books* project en de covers van Romano & Jorg voor de *Conan* reeks. Volgens uitgever Amin Gemei paste Ralfs bijdrage aan *Strijders* zo perfect bij de verhalen van Red Sonja dat een match snel gemaakt was. "Daarnaast verdient Ralfs werk het om gezien te worden door een groter publiek. We zijn ervan overtuigd dat met zijn bijdragen aan Red Sonja 5 zijn tekenwerk opgepakt zal worden door nieuwe fans en opdrachtgevers." En ons is het gelukt om een persbericht zomaar over te nemen. We geven nog graag mee dat het album in mei 2011 verwacht wordt.

Nog in verwachting is de Italiaanse uitgeverij Nona Arte. Die plannen een heruitgave van de avonturen van de Nederlandse os **Boes**. In 2011 verschijnen er drie albums, in juni, september en december. Om te eindigen weer eentje die we er nog snel en graag

willen bijproppen. De eerste Nederlandstalige strip van de populaire game ***World of Warcraft*** verschijnt in juni 2011 bij uitgeverij Dark Dragon Books. De nieuwe reeks zal drie delen tellen die samen een afgerond verhaal vormen. Zijn we nog wat vergeten? Uiteraard! Maar dat maken we de volgende keer zeker goed! Tot dan, hou je goed en vergeet niet te veel.

DUPUIS

Alter ego 1

Camille (Lapière & Renders & Reynès & Benéteau)
6 mensen worden geconfronteerd met een uitvinding die verregaande gevolgen zal hebben voor de mensheid.

Aria 33
Ontsnapt aan de herinnering (Michel Weyland)
Nieuwe kijk op het verleden van de heldin.

Ralph Azham 1
Lieg je tegen de mensen van wie je houdt? (Lewis Trondheim)
Ralph Azham is voorbestemd om de Uitverkorene te worden van zijn dorp, maar zijn roeping werd niet bevestigd door het orakel.

GLÉNAT

Bankgeheimen USA 2
Norman brothers (Richelle & Hé)
Na het witwassen van geld, belicht de reeks nu het internationale bankwezen van binnenuit.

Berserk 15
(Kentaro Miura)
Guts vereffent zijn rekening met de demonische krachten.

Black Cat 9
(Kentaro Yabuki)
Train heeft zijn leven als de huurmoordenaar Black Cat achter zich gelaten.

Katamarom 41
Laureaat K22 (Gos & Walt)
Mekweger K22, is een beetje anders dan zijn vrienden en wordt daarmee gepest.

Levenslijnen 10 + 11
De muur - De voorouder (Giroud & Germaine & Goethals)
2 delen van de door Frank Giroud bedachte reeks parallelle verhalen.

One piece 14
(Eiichiro Oda)
Luffy tracht Sanji te overtuigen om deel te maken van zijn bemanning.

JUNGLE

Girlz 1
Vlinders in je buik (Goupil & Douyé & Dentiblu)
Nieuwe reeks gericht op meisjes en hun dagelijkse beslommeringen.

MARSU PRODUCTIONS

Marsupilami 24
Operatie Attila (Colman & Batem)
De Marsupilami trakteert ons op een waterfeest in de Palombiaanse jungle.

Guust
Flaters liefde (Franquin)
Guust, juffrouw Jannie en de liefde..

MEDUSA

Feul 1
Valnes (Gaudin & Peynet)
De Feul, een geheimzinnige ziekte, doodt mensen van elk ras. De Oldi's rouwen zonder de oorzaak van de ziekte te begrijpen.

Keuken van de duivel 1
Het reuzenmaal (Damien & Karl T.)
Jongen tracht te overleven in het Amerika van de Drooglegging.

Lijst 66 2
Missouri (Stalner)
Alex en zijn zoon zijn ondergedoken in het stadje Newton waar ze een nieuwe identiteit hebben aangenomen.

Samaritaan 1
Gij zult niet doden (Le Berre & Rouge)
In Jeruzalem vindt men na een aardbeving bij het opruimen van het puin een lijk.

SILVESTER

Amulet 2
De vloek (Kazu Kibuishi)
De moeder van Emily en Navin ligt in coma. Hulp is alleen te vinden in de stad Kanalis.

Hemel in puin 1
Horride (Pinard & Dauger)
1945: het verwoeste Duitsland offert zijn laatste piloten op aan vluchten met de eerste straaljager in de geschiedenis.

Orde van de Drakenridders 8
Het koor van de duisternis (Ange & Meddour)
Fantasy met krijgsters die draken bestrijden.

Prins Valiant 9
Jaargang 1945 (Hal Foster)
Prins Valiant - Case editie 10
Jaargang 1955-1956 (Hal Foster)
Prins Valiant - Luxe editie 10
10de deel van de in totaal 18 delen.

Snoopy Peanuts compleet 2
1952 - 1954 (Charles M. Schulz)
2 jaargangen met alle dagstrips.

Uur U 3
Eerste deel van een tweeluik.
Rode september (Duval/Pécau/Séjourné)
Reeks waarin historische gebeurtenissen in het voordeel van de Russen uitpakken.

STANDAARD UITGEVERIJ

de Kiekeboes 128
Nood in Macadamia (Merho)
Wanneer Charlotte en haar nicht Margot op vakantie zijn in Macadamia, wordt het land getroffen door een zware aardbeving.

Jump 13
Boek 13! (Charel Cambré)
De droeve achtergrond van de vriendschapsband van de 3 tieners.

Rode Ridder 230

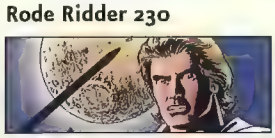

Het koekoeksjong (Lodewijk & Claus)
Wanneer Johan een vrouw en haar zoon redt uit de klauwen van een groep soldeniers, krijgt hij een ongelofelijk verhaal te horen.

Suske en Wiske 313
De kwakende queen (Van Gucht & Morjaeu)
Barabas ontdekt dat zijn voorvader Jabbertalk beschuldigd werd van een misdaad. Zijn vrienden moeten de zaak ophelderen.

Urbanus 144
De spacevarkens (Linthout & Urbanus)
Urbanus is verslaafd aan het televisieprogramma: DE SPACEVARKENS!

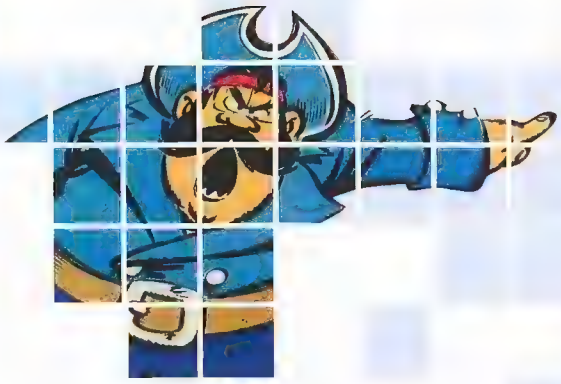

SCHEEPSJOURNAAL

DOOR **JEAN-PIERRE LEGEIN**

Nieuws vanuit het hoofdkwartier van de Reclamestripclub aan de Vlaamse Westkust, waar voorzitter Jean-Pierre Legein een oogje in het zeil houdt.

Speciale beurseditie van De Watersater

Begin februari 2011 ging de Grafische Vakbeurs in Gorinchem door. Op die beurs werd een speciale editie van het 309de *Suske en Wiske*-album *De watersater* uitgegeven. Aan de stand van Canon en Océ werden tijdens demonstraties de albums meteen gedrukt op de nieuwste drukmachine.

Op de cover van het album, met dezelfde inhoud als de reguliere versie, staat een blauwe hoek met de tekst "exclusieve beurseditie Grafische Vakbeurs 2011 Mogelijk gemaakt door Standaard Uitgeverij & Canon - Océ". Het album is in plaats van gebonden nu geniet.

Ook op de Grafische Vakbeurs te vinden: twee verschillende folders (waarvan één met een advertentie achterop de folder over het speciale boek, en één met de informatie in de folder) en een speciaal fotolijstje gemaakt voor de beurs.

Hyves, Suske en Wiske

En we blijven nog even bij de populaire helden van Studio Vandersteen. In het album *Suske en Wiske De Sinistere Site* staat veilig internetten centraal. Naast het reguliere *Suske en Wiske* verhaal staan in de speciale uitgave meer dan tien pagina's aan tips voor veilig internetten waaronder twee pagina's met een exclusieve strip over Hyves. Suske en Wiske komen er achter dat er een nepprofiel van Schanulleke is aangemaakt op Hyves. Ze worden vervolgens uitgenodigd op het kantoor van Hyves waar het duo tips krijgt over veilig hyven.

Het speciale *Suske en Wiske* album is een initiatief van Prima Onderwijs en bevat content over mediawijsheid van Mediawijs, ECP-EPN, Digiwijs, Openbare Bibliotheken, Beeld en Geluid, Kennisnet, NTR, Mediawijzer.net én Hyves. De eerste 150.000 exemplaren werden uitgeleverd aan voornamelijk het onderwijs en ouders en zijn niet in de winkel verkrijgbaar. Het album is in een tweede druk op bestelling beschikbaar via Prima-online.nl/suskeenwiske.

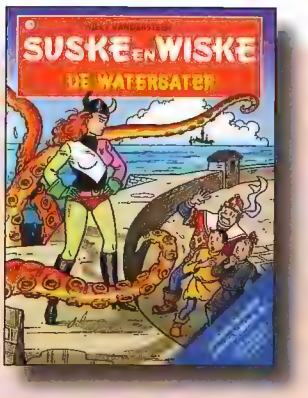

Leiden en lijden

Hebben we het al gehad over *Suske en Wiske*? Eind september 2011 verschijnt bij Standaard Uitgeverij het album *Het lijdende Leiden*.

Naast de uitgave in de reguliere reeks zal dit verhaal ook worden uitgebracht in een speciale editie voor de stad Leiden. In deze uitgave, die in eerste instantie exclusief via de 3 October Vereeniging zal kunnen worden besteld, worden 8 extra pagina's met informatie over het Leids Ontzet opgenomen.

Julia ... en haar stoma

Julia en haar stoma is het gloednieuwe stripboek van de Nederlandse Stomavereniging.

Het stripboek gaat over een meisje (Julia) dat een stoma krijgt: 'Na overleg met haar arts besluit Julia dat ze een stoma wil. Nadat de stoma is aangelegd begint haar lichamelijke herstel in het ziekenhuis. Ze krijgt advies van stomaverpleegkundige Loes die haar leert de stoma te verschonen en antwoord geeft op al haar vragen. Eenmaal thuis kan haar 'nieuwe' leven beginnen. Julia kan nog steeds alle dingen doen die ze eerst ook kon. Maar hoe doet ze dat nu mét een stoma? Én Julia ontmoet in het ziekenhuis lotgenoot Tijl die zijn leven met een stoma volkomen heeft geaccepteerd. Tijl kan heel goed relativeren, heeft humor en vooral: heel veel goede tips!'

Julia en haar stoma werd in nauwe samenwerking met stomaverpleegkundigen en kinderchirurgen geschreven door Clinty Thuijls. Oirik (Erik Nieuwenhuis) is de tekenaar van dit stripboek.

Het albums is gratis te bestellen. Surf naar www.stomavereniging.nl of bel (0346) 26 22 86.

DE WEKKER LOOPT AF EN ZOALS ALTIJD TREUZELT ZOE NOG WAT VOOR HET EINDELIJK UIT BED KOMT.
DRRRRRRING
ZOE, KOM JE TOCH ONTBEIJEN JE GAAT NOOIT TE LAAT KOMEN!
OH, MAMA, IK WIL ZO GRAAG HAAR EEN TEKENFILM KIJKEN!
IK HEB JE AL GEZEGD DAT DE 'S OCHTENDS GEEN TELEVISIE WORDT GEKEKEN!
PFFF, DAAS HIER ALTIJD NERGELEN!!!
ZOE VERTREKT.
OHHH, MAMA HEEFT GELIJK. JOE ANNA ZAL ME EEN SOORTJE GEVEN, EN IK HEB IE NOG NIJN HELM VERGETEN OOK! JAMMER, IE VERREET DAN HAAR ZONDER.
STOP
NEE!
DE HULPDIENSTEN! SNEL !!! BEL EEN ZIEKENWAGEN!
REVEERS HAAR NIET... GEEN TWIJFEL ZE IS ZWAAR GEWOND! DE ZIEKENWAGEN IS OP WEG!
IK HEB GEBELD!. DE ZIEKENWAGEN KOMT ERAAN!

Flipje in dierenland

Op woensdag 30 maart 2011 werd het eerste boekje van *Flipje in Dierenland* persoonlijk aangeboden aan de schrijver en bioloog Midas Dekkers. Midas Dekkers, jarenlang de buurman van schrijfster Alexandra van Steen was aangenaam verrast door het boekje en voorspelde een succesvolle toekomst voor Flipje. Schrijfster en illustrator hebben eerder al samengewerkt aan de stripboeken van Flipje. Beiden debuteren nu met een leesboek voor kinderen vanaf 4 jaar.

Het boekje bevat 12 dierenverhalen die zich afspelen in een fictief land. Alle verhaaltjes kunnen precies voor het slapen gaan worden voorgelezen in een vijftal minuten. Behalve de vaste dierenvriendjes Jasper Aap, Flapoor Olifant, Kroesje Beer, Mauw Mauw Poes en surrogaatmoeder Juffrouw Schaap komen er tal van nieuwe vriendjes langs, zoals bijvoorbeeld Simon Sluipwesp die hopeloos verdwaald is en zijn ouders mist.

Het boek is te koop bij de betere boekhandel, het Flipje en Streekmuseum, De Zaak van de Stad, maar ook via www.bol.com.

Orgaandonatie

Mocht je ooit van plan zijn om een van je organen te doneren dan vinden wij dat al heel knap van je. Via beldonor.be kom je al heel wat te weten over orgaandonatie. In een folder vonden wij twee stripjes. Geen idee wie de auteur is maar misschien kan u ons wel helpen?

Carrefour en Walibi

Uit *Het Nieuwsblad* plukten we volgend bericht:
Na de zware herstructurering van 2010 timmert Carrefour weer volop aan de weg. En hoe kun je dat beter doen dan door team te vormen met een pretpark dat ook al een vernieuwing van formaat doormaakt en uitpakt met een hele rits nieuwe mascottes: Walibi. Precies die mascottes staan centraal in de nieuwste spaaractie die van 6 april tot en met 28 juni loopt in alle hypermarkten Carrefour, alle supermarkten Carrefour Market/GB en alle buurtwinkels Carrefour Express. Per aankoopschijf van 25 euro ontvangt de klant één zakje met

Eric Heuvel en Vindus Vinex

Het Vindus Vinex kunstproject heeft als doel de bewoners met elkaar in contact te brengen en de sociale samenhang in de wijk te stimuleren. Het eindresultaat werd een stripboek, dat een stukje van de identiteit van de wijk en haar bewoners weerspiegelt en de Landstrekers met elkaar verbindt. Het album van Hein Walter en Eric Heuvel werd op 30 maart 2011 onthuld.

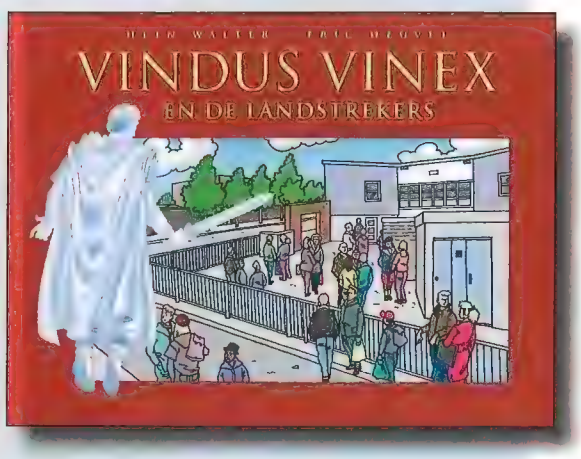

Hoe kan je het boek bestellen?
Hein Walter en Eric Heuvel: Vindus Vinex en de Landstrekers uitgegeven door Orgacom (in opdracht van de cultuurscout). Het stripboek is verkrijgbaar bij de stripboekhandel. De verkoopprijs is € 4,95. U kunt het stripboek ook via het onderstaande email adres bestellen. De verzendkosten bedragen € 4,-. Na ontvangst van uw betaling wordt het boek u zo spoedig mogelijk toegezonden. vindus@orgacom.nl

telkens 3 speelkaarten en 2 stickers. Daarnaast kun je extra zakjes sparen door deelnemende producten te kopen (aangeduid in de winkel). Alles samen zijn er 101 'kwartet'-spelkaarten te verzamelen en 100 zelfklevers die samen een spannend stripverhaal opleveren waarin de Walibi-mascottes de hoofdrol spelen.

Een volgekleefd stickeralbum levert de eerste 50.000 verzamelaars een gratis dagticket op (en indien gewenst 4 extra dagtickets tegen voordeeltarief) voor Walibi, Aqualibi of Bellewaerde Park. En opdat iedereen de kans zou krijgen om het stripverhaal volledig te krijgen, voorziet Carrefour ook in ruilbeurzen.

Catawiki Dossier Giroblauw

Tijdens De Stripdagen in Gorinchem startte Catawiki een actie waarbij hun klanten een gratis stripgeschenk van *Agent 327* ontvangen zodra ze bij Catawiki shops voor minimaal 100 euro aan strips hebben gekocht. Het betrof een heruitgave van de reclamestrip *Dossier Giroblauw* die de Postgiro in 1984 weg gaf als je een rekening opende. Al vele jaren is dit nooit herdrukte avontuur van *Agent 327* - de beroemdste geheimagent van Nederland - één van de meest gezochte en meest onvindbare Nederlandse stripverhalen. Catawiki heeft *Dossier Giroblauw* nu met toestemming van auteur Martin Lodewijk herdrukt in een genummerde oplage van 1000 exemplaren en gaf het als stripgeschenk weg. De actie liep tot eind maart.

Het stripgeschenk werd ook cadeau gedaan aan bestellers van een full colour gedrukt boek van de eigen verzameling of van een deel van de Catawiki-catalogus.

Het stripgeschenk is beschikbaar zolang de voorraad strekt. De verwachting is echter dat deze gelimiteerde uitgave zelf ook snel een collector's item wordt. Als dank voor hun inzet kregen de meest actieve beheerders van de striprubriek van Catawiki een speciale door Martin Lodewijk gesigneerde versie van *Dossier Giroblauw*

Catawiki is van plan dit soort acties in de toekomst ook voor andere rubrieken te gaan houden.

Martin Lodewijk

Gelimiteerde heruitgave door Catawiki
U/Z

GROTE ZOMERACTIE!

Gratis album met kortverhaal en spelletjes bij aankoop van een Jommeke stripverhaal. Keuze uit 36 titels.

Grote zomeractie Jommeke

Deze mooie zomeractie hebben we geplukt uit de folder van Ballon Media. Waarschijnlijk zijn er geen 36 gratis boeken maar 36 titels van *Jommeke* die een gratis boekje zullen hebben, en 4 gratis boekjes in totaal. Het kunnen ook 36 verschillende gratis boekjes zijn maar dat lijkt ons veel. De covers zijn nog niet beschikbaar, deze zijn voorlopig. De zomer mag alvast beginnen.

Met dank aan Peter Bonte, Christian van Lint, Marc Van Lint, Wallie Hakkens, Marc Lezy, Ine en Martin van Meenen, Willem Gay, Stefaan Lezy, Hendrik Neyts

Hulp en tips zijn welkom op reclamestripclub@telenet.be!

STRIP UIT HET KADER

STRIPTENTOONSTELLINGEN OP EEN RIJ

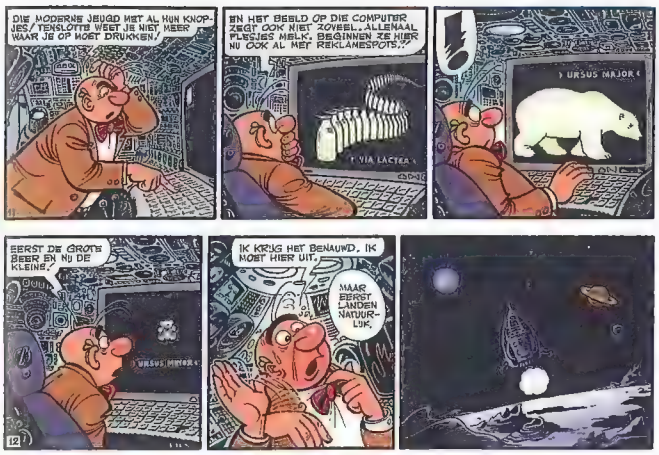
DIE MODERNE JEUGD MET AL HUN KNOPJES/ TENSLOTTE WEET JE NIET MEER WAAR JE OP MOET DRUKKEN/
EN HET BEELD OP DIE COMPUTER ZEGT OOK NIET ZOVEEL.. ALLEMAAL PLEISTERS MELK. BEGINNEN ZE HIER NU OOK AL MET REKLAMESPOTS..
URSUS MAJOR
VIA LACTEA
EERST DE GROTE BEER EN NU DE KLEINE.
IK KRIJG HET BENAUWD. IK MOET HIER UIT.
MAAR EERST LANDEN NATUURLIJK.

Nero, Joeri Gagarin en andere ruimtereizigers

Op 12 april 2011 is het vijftig jaar geleden dat de Rus Joeri Gagarin met de Vostok 1 in de ruimte werd gelanceerd. Hoewel dit avontuur van de Rus de eerste mens in de ruimte maakte, werd hij in zijn ruimtereis voorgegaan door diverse striphelden. Niet in het minst door Nero, die reeds in 1951 in het album De Zwarte Voeten voet zet op de planeet Pompelanioem. Ook zijn geniale zoon Adhemar waagt zich aan een eerste ruimtereis en bouwt in het verhaal De Driedubbel Gestreepte (1962) een communicatiesatelliet die Vlaams bier als brandstof gebruikt. Hij vliegt met zijn 'zatteliet' in een baan om de aarde, maar de Russen beschouwen zijn uitzendingen als westerse propaganda en proberen de satelliet naar beneden te schieten... Het bleef echter niet bij deze twee verhalen, want meer dan eens zullen Nero en zijn vrienden avonturen beleven buiten de grenzen van onze aarde.

De expo loopt nog tot 25 september 2011.
Marc Sleen Museum
Zandstraat 33-35, 1000 Brussel
Alle dagen open (behalve op maandag)
van 11.00 tot 13.00 uur en van 14.00 tot 18.00 uur.
www.marc-sleen.be

Serge Baeken in Lambiek

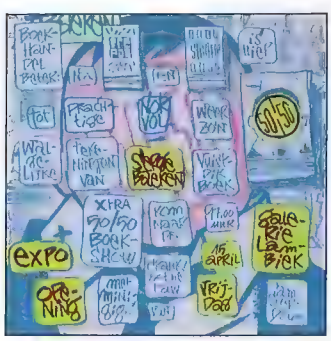

Multitalent Serge Baeken (1967) is één van de meest veelzijdige kunstenaars van Vlaanderen: hij heeft zich verdienstelijk gemaakt op het gebied van schilderen, beeldhouwen, muziek, illustraties en natuurlijk strips. Hij wekte voor diverse Belgische en Nederlandse bladen, met name voor *NRC* en *Knack*, waarvoor hij naar China trok om grafische reportages te maken. In 2005 debuteerde hij bij Bries met *The No Stories*. Bij de Nederlandse stripuitgeverij Xtra verschenen van hem overzichtsuitgaves als *Prefab: 4444* Schetsen: *Bird t/m Zoo'* en *Shuffle*.

De expo loopt nog tot 31 mei 2011.
Galerie Lambiek
Kerkstraat 132, Amsterdam
www.lambiek.net

De Tranen van Turnhout

De Turnhoutse schrijver Walter van den Broeck en tekenaar Reinhart Croon stellen hun strip *De tranen van Turnhout* tentoon in het Speelkaartenmuseum van Turnhout. De strip is meteen ook het debuut van Van den Broeck als stripscenarist. Op de expo laat de 70-jarige schrijver ook zien dat hij kan en kon tekenen. Van zijn cowboy strip *Bill Blaffer* tot de hilarische cartoons van *Flik en Knok*. Ook het werk van Turnhouts stadstekenaar van 2010 Reinhart Croon komt uitgebreid aan bod met een speciaal en kleurig *Hunker Bunker*-hoekje erbovenop. Maar de meeste aandacht gaat uiteraard naar de strip *De tranen van Turnhout*.

In die strip, die helemaal te lezen is op de expo, staat het koninkrijk België op ontploffen, een duidelijke knipoog naar de huidige, complexe politieke toestand van het land. De koning is gevlucht naar Baarle-Nassau en kroonprins Filip vloog met zijn helikopter in allerijl naar het groothertogdom Luxemburg. Prinses Elisabeth, de tweede in lijn in de troonopvolging, wordt ontvoerd door de Royale Radicalisten. Ze brengen haar naar een onderduikadres in Turnhout waar onderduikspecialist Sandeman haar opvangt.

De expo loopt nog tot en met 22 mei 2011
Nationaal museum van de Speelkaart (Druivenstraat 18, 2300 Turnhout, tel.: 014-41 56 21).
Openingsuren: dinsdag tot zaterdag van 14.00 tot 17.00 uur, zondag van 11.00 tot 17.00 uur. Gesloten op maandag.

publi art*

PUBLIART tijdschriften

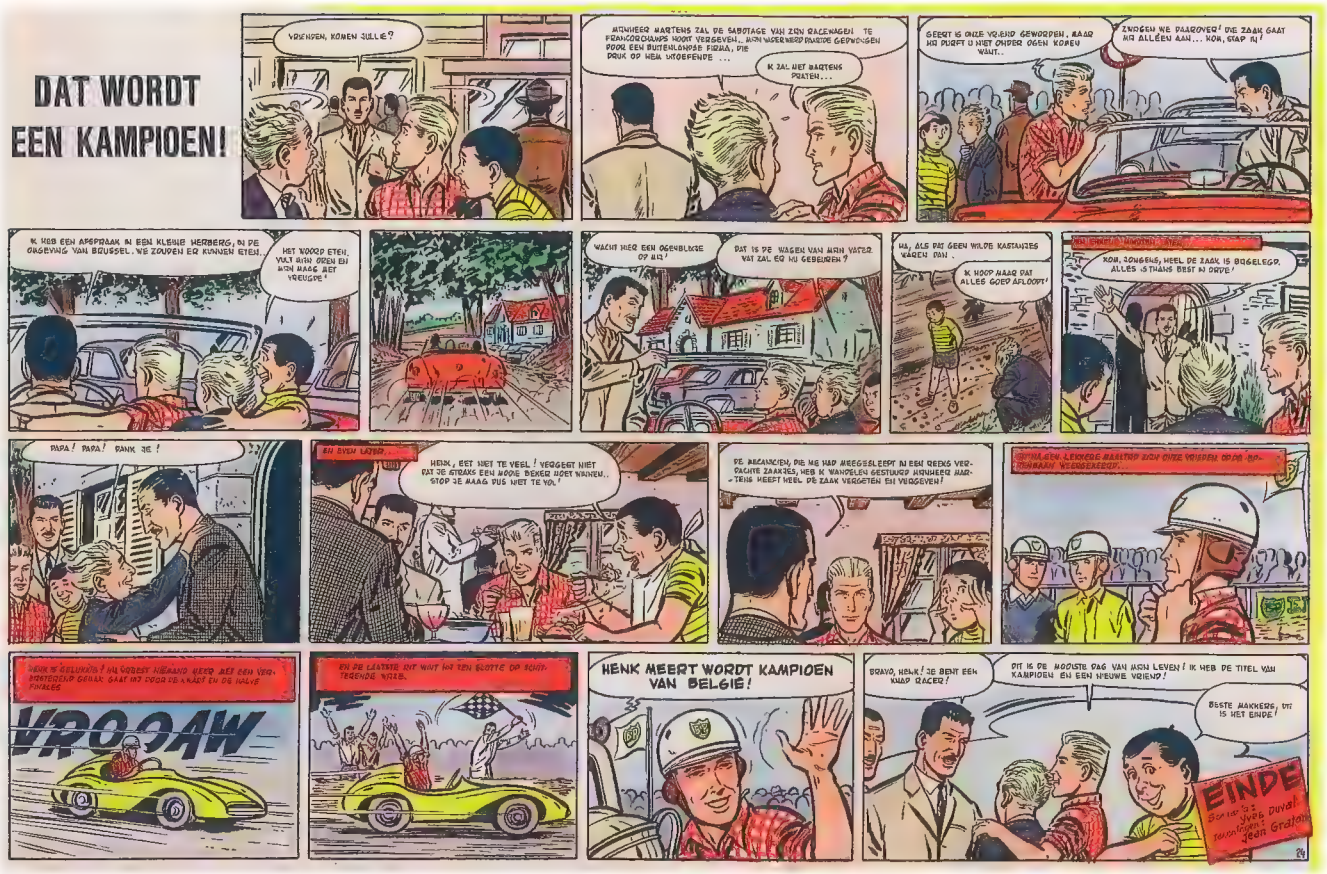

Nog tot en met 2 oktober loopt in het Belgisch Stripcentrum (Brussel) een tentoonstelling over Publiart, het publiciteitsagentschap van uitgeverij Lombard. De lezers van het weekblad *Kuifje* associëren Publiart voornamelijk met de talloze reclamestrookjes, gemaakt door professionele striptekenaars, die hen in de jaren '50 en '60 op een ludieke manier vooral moesten verleiden om allerlei producten te (doen) kopen. Zoals Guy Dessicy, de baas van het agentschap het zo treffend formuleerde: "Bij de jeugd is onbaatzuchtige publiciteit lonend". Naast deze strips in *Kuifje* heeft Publiart nog heel wat verwezenlijkt, ondermeer een paar publicitaire striptijdschriften: één voor BP en één voor CORSO-koffie.

DOOR **PHILIPPE MOUVET**

Die publicitaire bladen verwerkten drie principes tot een aangenaam, onderhoudend en leuk geheel: het blad moest onuitgebrachte materiaal brengen, moest ludiek en educatief zijn (elk nummertje is opgebouwd rond een bruikbaar thema voor het onderwijs), en moest vooral de alomtegenwoordige reclame voor de desbetreffende firma's op een discrete maar efficiënte manier in het geheel verwerken. Het paste allemaal in de toenemende interesse van het bedrijfsleven voor een sluimeren goudmijn genaamd teenager. Opmerkelijke tijdschriften waren dat...

DE WEG DER JONGEREN- BP
Een tijdschriftje met een lange voorgeschiedenis

Het verhaal van het reclamestripblaadje *De weg der jongeren- BP* uit 1960, een samenwerking tussen BP en Publiart, de publiciteitsafdeling van Uitgeverij Lombard, begint eigenlijk bij concurrent *Robbedoes* rond 1953.
Sinds begin jaren 50 organiseerde het weekblad *Robbedoes* jaarlijks grote strandspelen aan de Belgische kust. In 1953 kwamen de organisatoren met een schitterend voorstel op de proppen: waarom geen minirenbaanwedstrijden voor trapautootjes organiseren? Deze activiteit werd uitgewerkt in samenwerking met de firma Torck, producent en leverancier van deze wagentjes.
De Allen op de baan!- (en later *De Koning van de Weg-*) wedstrijden werden langs de hele Belgische kust georganiseerd, en gaven begin september aanleiding tot een grote finale onder de winnaars van de zomerse selectiewedstrijden. Zo werden van 1953 tot 1957 jaarlijks wedstrijden georganiseerd.

In 1957 staat BP voor de eerste keer tussen de lijst sponsorende firma's van de strandspelen. Het jaar daarop, in 1958 wordt zoals verwacht *Koning der Baan 58* georganiseerd. Voor de gelegenheid heeft Torck een verrassing van formaat voor de deelnemers: de trapautootjes zijn afgevoerd ten voordele van échte motorwagentjes. BP is dat jaar dan ook prominent aanwezig als sponsor.

onder het vergrootglas

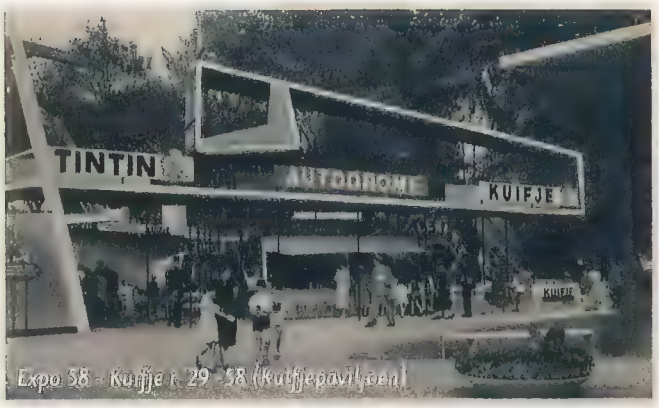

Expo 58 - Kuifje n. 29 - 58 (kuifjepaviljoen)

Publiart, Guy Decissicy, 1954

Maar 1958 is vooral het jaar van de Wereldtentoonstelling in Brussel. Een mythisch jaar voor dit wereldgebeuren: 58 staat symbool voor fonkelende moderne tijden, prachtig uitgekristalliseerd in een heel herkenbare EXPO-stijl in mode, design, publiciteit en vormgeving allerhande. Het is dan ook een happening van formaat waar men hier in België in 1957 echt naar uitkijkt. Men verwacht heel veel bezoekers, en er moet ook aan de opvang van kinderen gedacht worden. Logischerwijze worden de 2 grote kindervrienden van toen ingeschakeld. *Robbedoes* en *Kuifje*, 100% Belgische producten, gaan gezamenlijk het *Rijk van de Kinderen* bemannen en elk voor een attractie zorgen. Robbedoes kiest voor een heuse maanraket, Kuifje voor een autorenbaan. (*zie ook het dossier Expo '58 in BSM N°157 uit 2008, nvdr.*)

De Robbedoesraket moet symbool staan voor technologische vooruitgang en spannende avonturen. Ruimtevaart en alles wat daarmee te maken heeft, is ontzettend boeiend. Sciencefiction wordt verslonden, en ook in *Robbedoes* vinden wij de ruimteavonturen van Alain Cardan. Ruimtevaart is dé toekomstdroom bij uitstek.

Het weekblad *Kuifje* is in 1957 reeds enkele jaren bezig met allerlei waargebeurde sportverhalen te publiceren. Jean Graton, als tekenaar overgewaaid uit de *Oom Wim-verhalen*-ploeg van *Robbedoes*, voelt zich blijkbaar echt in zijn nopjes bij het uittekenen van deze sportieve krachtpatserijen. In 1957 is hij ook met de avonturen van *Michel Vaillant* begonnen, een strip die ogenblikkelijk waanzinnig populair wordt (zie *ook onze Graton-special in BSM N°161 uit 2008, nvdr.*). Als kort daarop de lezers kennis maken met de avonturen van de tennisspelende Jari en Jimmy Torrent, de nieuwe striphelden van Raymond Reding, wordt het wel echt duidelijk dat het weekblad de sportieve kaart uitspeelt. Ook sportjournalisten en renbaanpiloten krijgen in het blad ruimte om hun eigen rubrieken op te zetten. Zelfs Hergé laat dat jaar *Cokes in Voorraad* eindigen met een chaotische autorally-happening in het park van Molensloot.

Het is dan ook vrij logisch dat *Kuifje* voor een sportieve attractie kiest, reden te meer dat *Robbedoes* deze keer van zulk activiteit afziet. *Michel Vaillant* indachtig is de keuze snel gemaakt. Het zal een autorenbaan worden. Gezien *Kuifje* zich zoals steeds van zijn meest didactische kant wil profileren, zal het geen gewone renbaan worden. Bij Lombard kiest men voor een parcours waar men vooral de wegcode en de hoffelijkheid in het verkeer kan aanleren. Innoverend (Expo oblige!) is wel dat de wagentjes door Mercedes van een hypermoderne elektrische motor voorzien zijn. Modern en milieuvriendelijk!

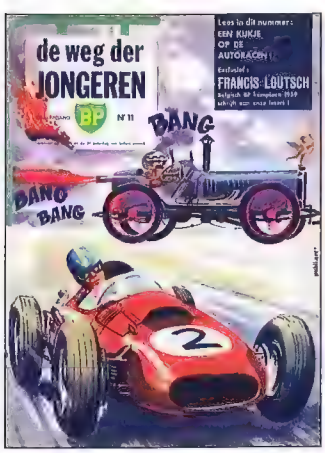

BP-De weg der jongeren: nummers 11, 14, 18, 24

ALLEN OP DE BAAN MET PUBLIART!

1958 is ook het jaar waarin het weekblad *Kuifje* zijn intrek neemt in de gloednieuwe Kuifjebuilding vlakbij het Brusselse Zuidstation. Ter gelegenheid van de inhuldiging organiseert het weekblad zijn eerste echte renbaan voor junioren, met als primeur autootjes met een echte benzinemotor!

De man achter deze eerste competitie is Guy Dessicy, directeur van Publiart, de reclame- en promotieafdeling van Uitgeverij Lombard. In een vorig leven was hij assistent en colorist van Hergé, nu steeds op zoek naar adverteerders voor het blad, nieuwe projecten en ideeën voor activiteiten, en kapitaalkrachtige sponsors om ze te kunnen uitvoeren.

Het renbaanproject voor miniracewagens kreeg samen met die van de Expo-attractie vorm. Eigenlijk kun je stellen dat op gebied van miniracebaancompetities, *Kuifje* vanaf dan de fakkel van *Robbedoes* gaat overnemen. Vanaf 1959 zullen door *Robbedoes* op de strandspelen dan ook geen autoraces meer georganiseerd worden.
Niet alleen de activiteit, maar ook de samenwerking met sponsor BP wordt van *Robbedoes* overgenomen.

BP-Will Kuifje nr. 28 - 1958

Dessicy had de miniatuurautootjes, met een echte benzinemotor, bij een toevallige bezoek aan één van de eerste edities van het Uitvinderssalon te Brussel ontdekt. Wat nu een megaevenement is geworden, was toen een erg bescheiden gebeuren dat plaatsvond in het Brusselse Ecole des Arts et Métiers. Daar zag de Publiart-baas het bewuste miniatuurautootje staan: een Franse uitvinding annex brevet van constructeur Carniel. BP liet zich door Dessicy overhalen om samen het brevet voor enkele jaren te kopen en ermee gezamenlijk activiteiten voor de jeugd op te zetten.
Hun allereerste samenwerking werd dus de wedstrijd ter gelegenheid van de nieuwe Kuifjebuilding op 13 september 1958, op het P.H. Spaaklaan te Brussel. Het werd een gedenkwaardige gebeurtenis dat breed in de media werd uitgesmeerd. Naast de Kuifje-beker waren er ook de bekers van de burgemeesters van Sint-Gillis en van Anderlecht (twee deelgemeentes van Brussel) te winnen. Het werd een bikkelharde strijd, en een prima operatie voor Lombard en BP!
Achteraf beschouwd kun je stellen dat deze happening als test en opwarmer heeft gediend voor een blijvende samenwerking tussen het weekblad en zijn sponsor. Het opgekochte brevet moest namelijk ook zo snel mogelijk renderen, zodat reeds vlak na deze testwedstrijd het eerste Grote Belgische Kampioenschap voor miniracewagens van start gaat onder de naam *De weg der jongeren - BP*.

Deze prijskamp was voorbehouden voor would-be pilootjes van 9 tot 12 jaar, en de vele selectierondes werden overal te land georganiseerd, wat duidelijk verschilde van de vroegere *Robbedoes*wedstrijden die, behalve voor de finale, aan de kust plaatsvonden. De kwalificatiewedstrijden waren verspreid over enkele maanden, en de Grote Finale vond plaats te Brussel .

Publiart verzorgde ook de realisatie van allerlei prularia, die tijdens deze competitie werd verdeeld. Zo is een reeks BP-vloeipapieren gekend die door Will, toen artistieke directeur bij *Kuifje*, mooi zijn geïllustreerd.
De finale werd een succes, en Lombard en BP besloten om het elk jaar over te doen. Zo zijn er in 1960, 61, 62 en 63 kampioenschappen geweest..

De finale 1959 had op het Brusselse Rogiersplein plaats op 2 december, en in het *Kuifje*nummer van die week stak een verrassing voor de sportieve lezertjes : het aankondigingnummer van *De Weg der Jongeren- BP*, een tweewekelijkse publicitaire striptijdschriftje gerealiseerd door Publiart onder sponsoring van BP, en een abonnementskaart voor het blad: 15 nrs voor 20 fr.

Nummer 1 wordt voor januari 1960 aangekondigd. *Vrom -de – Bever*, een creatie van Berck, wordt de mascotte van het blad en zorgt voor de animatie van de covers en het redactioneel deel. *Masterpiece* van het blad wordt *Dat wordt een kampioen!*, een exclusieve vervolgstrip van Jean Graton in 24 afleveringen.
Het blaadje verschijnt 24 keer, tot eind 1960. Voor de *Kuifje*lezers die het blaadje niet kochten werd een ingekorte versie van 18 afleveringen in 1962 in het weekblad herdrukt (N°14 tot 32).

Maar de jeugd houdt van afwisseling: vanaf 1961 worden door andere adverteerders nieuwe racebaangelinkte activiteiten aangeboden en zo vindt men in *Kuifje* uitgebreid reclame voor de jaarlijkse Scalextric-kampioenschappen, wedstrijden met miniatuurautootjes. Sinds kort is ook aan de Belgische kust een permanente renbaan voor gocarts geopend, zodat de BP-wedstrijden geen exclusieve activiteiten meer zijn.
In datzelfde jaar is concurrent ESSO ook met een eigen reclamestripblaadje gestart: het blad van de *ESSO-Junior Club*. Als in april 1963 dit blad na 21 nummers stopt, start er een wekelijkse Esso-Junior-Club-pagina in *Kuifje*. Ook verschijnt er geregeld een FINA-pagina in het blad. Ondanks deze agressieve concurrentie in het jeugdblad worden er in 1963 toch nog BP-racewedstrijden georganiseerd. In 1964 heeft Publiart blijkbaar BP definitief ingeruild voor ESSO, want vanaf 1964 zijn er geen *Weg de Jongeren-BP*-wedstrijden meer georganiseerd. Einde van het verhaal.

De 24 nummertjes (+ een nulnummer) van *De weg der jongeren – BP* hebben naast het vervolgverhaal van Graton nog meer te bieden. Hier volgt als afsluiter een technische fiche van het blad en een overzicht van hun inhoud per nummer. Beslist toffe boekjes om te verzamelen !

Formaat:
20,5 x 27,8 cm, grotendeels in kleur
Aantal bladzijden:
8 blz. behalve N°15 (thema: Olympische Spelen) en N°18 (thema: Cowboys): 16 blz.
Verschijning:
elke 1ste en 3de zaterdag van de maand, vanaf 2 januari 1960.
N°0 als supplement bij *Kuifje* weekblad van 2-12-1959
N°1: 2-1-1960
N°24: 17-12-1960
Regelmatig vindt men een nummertje ter promotie als supplement bij *Kuifje* aangeboden. Zijn gekend: N°7 in K.16 /1960, N°8 in K. 20 /1960
Redactie *La route des jeunes*- BP:
Yves Duval
Redactie *De weg der BP-jongeren*:
Hilde Liesse
Kaftillustraties:
Berck
Redactioneel:
- een rubriek over raketten en ruimtereizen van o.a. Wim Dannau
- een sportrubriek
- themagebonden redactioneel : de nummertjes zijn ook vooral themanummers
- de actualiteitenrubriek over de wedstrijden van de *Weg der Jongeren*.

Deze rubrieken worden zo goed als volledig geïllustreerd door Berck. Sporadisch vinden wij Attanasio, Will, (herbruikte illustraties uit *Kuifje*),Graton (idem), L. en F. Funken (N°15), Dag (vanaf N°18)
Vervolgstrips:
- *Dat wordt een kampioen!* Jean Graton: N°1 tem N°24. Volledig vervolgverhaal.
- Een western: *Ben Butchs : De wraak van de gebroeders Logan*. Tekst : Gustavo Alcade, tekeningen: José Luis Fernandez: N°1 tem N°9.
- *Michael Strogoff*, geïnspireerd op de roman van Jules Verne, getekend door Berck. Start in N°10, einde in N°15
- *De dappere gids* door Pedro Divel (= Berck). Van N°17 tem N°19

Korte realistische strips:
- N°5: *Exploratie: Duel in de bergen* (door Zuid-Amerikaanse kunstenaars)
- N°15: *De goden van het stadion*: 1 pagina, door Aidans
- N°18: *Wat je weten moet over de Roodhuiden*: 1 pagina, door L. en F. Funcken.

Gagstrips:
- *Tric en Troc* door Tora N°1, 4, 6, 8
- *Davy* door Gin : in N°2,3, 5,7, 9 t.e.m.24
- Gagstrips van Attanasio (meestal 1 plaat) :

* N°0: *Dit is louter gekheid* (een strook)
* N°12 : *'n praatje over de gele trui...* (1 strook)
* N°17 : *De heropening van de scholen*

- *Burt Pickless, de cowboy met het teder hart* door Attanasio, naar een idee van Lucien Meys in N° 8, 15,18
- *Teleskoop en Archibald* door Attanasio en Meys. In N°2, 4, 6, 9, 15, 21, 24
- Gagstrips van Berck (1 plaat)

* *VROM*: in N°3 (*Vrom visits America*), 7 (zonder titel), 19 (idem), 24 (idem)

- Gagstrips van Geri (1 plaat):

* *Een paardenmiddel* in N°10
* *Waf en Katty*: in N°14

- Gagstrips door Mitteï (1 plaat):

* *Pluim en Pijl*: in N° 11
* gags met scouts in N°13 *Rustig weekeinde...*
* N°15 *De padvinders en de Grieken*
* *Vankrombruggen is soldaat*: in N°16
* *Mac Kan Hecassay*: in N°20

- Gagstrips van Huart :

* In N°11 (2x 1 gagstrook)

- niet gesigneerd :

* N°7: *Een gekke geschiedenis* (1 strook)
* N°12: *Vader Arthur* (1 plaat)
* N°14: gag met een vogeltje (1 strook, zonder titel)
* N°23: *Bibi Piston, bricoleur* (1 plaat)

- Cartoons van Dag:

* In N°20

Jou vriend
JEAN GRATON
schenkt je een tekening
en stuurt
ZE JE TOE!
Je kent immers Jean Graton !
Hij is het die "Dat wordt een Kampioen" tekent, alsook de avonturen van Michel Vaillant!
Wat te doen om deze tekening te bekomen ?
Het is eenvoudig. Het volstaat een nieuwe intekenaar op het blad « DE WEG DER BP JONGEREN » te zoeken. Je zult deze wellicht gemakkelijk vinden onder je vriendjes. Zohaast deze inschrijving gebeurd is, stuur je volgende bon GOED LEESBAAR INGEVULD, aan BP, 48, Kipdorp te Antwerpen, terug.

Extra's:
- Af en toe zit een inschrijvingskaart voor een abonnement in een nummertje (o.a. in N°0 en 15)
- In N°4 zit een los bon-blad die je moest invullen en opsturen om een tekening met opdracht van Graton te bekomen.

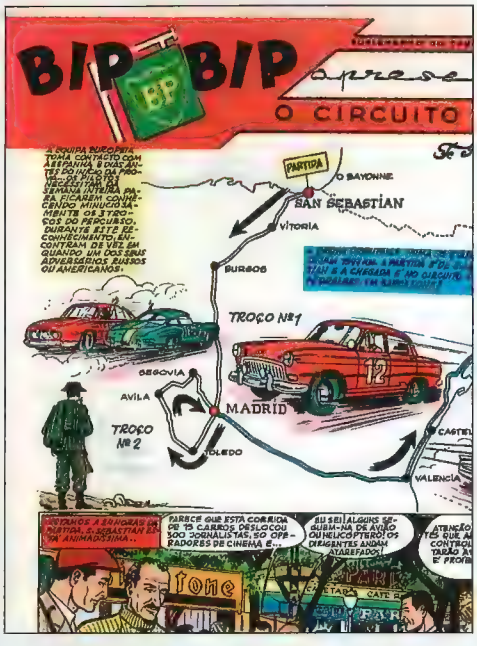

Laten we tenslotte vermelden dat BP eind 1961 een gelijkaardig initiatief in Portugal opstart. BP kiest voor een andere formule door het mooie, vier pagina tellende weekblad *BIP BIP BP* te laten maken als supplement van het jeugdblad *Cavaliero Andanté*. Ook hier wordt Graton (met zijn held Michel Vaillant) de spil van het blad. Op voor- en achterkaft worden elke week 2 platen van *De renbaan van de angst* in kleur gebracht. Verdere informatie ontbreekt daar ik enkel N°19 (27-1-1962) heb kunnen inkijken.

CORSO
Dans ce numéro :
UN PETIT TOUR DANS LA PRÉHISTOIRE
AVANT DE COMMENCER CE NOUVEAU JOURNAL, PRENONS UNE TASSE DE DÉLICIEUX CAFÉ CORSO POUR TOUS LES HÉROS QUE TU DÉCOUVRIRAS !

CORSO
1re année N° 9
Paraît tous les quinze jours
Dans ce numéro :
UN PETIT TOUR A TRAVERS
LES GRANDES DÉCOUVERTES GÉOGRAPHIQUES
CORSO
Peux-tu dire quels sont les noms des trois baleaux du célèbre voyage effectué par Christophe Colomb? (v.p.)

Corso nummers 1, 9 en 20 ▲ *Corso 22, Za de L'espace (pl 8) door Greg* ▼ *Illustratie bij de lezerspost* ▶

CORSO, HET ANDERE RECLAMESTRIPBLAD VAN PUBLIART

Na de 24 nummertjes van *De weg der Jongeren – BP* uit 1960 gaat Publiart het jaar daarop nog een tweede, gelijkaardig blad maken. Van 5 mei 1961 tot 21 april 1962 verschijnt dit publicitaire striptijdschriftje, getiteld *Corso*, naar ons weten enkel in het Frans. De 24 nummertjes ervan zijn tweewekelijks gratis te krijgen bij aankoop van een pakje Corso-koffie in de grootwarenhuizen Delhaize.

ZA DE L'ESPACE
MAIS! MAIS! IL A FAIT DE ZA UN VOLEUR!
ARRÊTEZ!
CONTINUEZ À SECOUER CES AHURIS, CRÉATURE! JE ME CHARGE DE CES GAMINS INSUPPORTABLES!
AH! AH! AH! VOUS AVEZ COMMIS UNE ERREUR, GALOPINS! CELLE D'IGNORER QUE LES CUBIKHOMMES NE DISTINGUENT PAS LE BIEN DU MAL!...
... CE PETIT ZA STUPIDE A CRU TOUT CE QUE JE LUI DISAIS! AAH! AH! AH!
QUI A DIT : " " STUPIDE " ?
ZA! C'EST NOUS! C'EST MOI, ZOULY, TON AMI! TU TE RAPPELLES? AIDE-NOUS!
STUPIDE, MOI!
HORRELIE! JE VIENS DE ME SOUVENIR, LA PREMIÈRE CARACTÉRISTIQUE DES CUBIKHOMMES EST D'IGNORER LE BIEN ET LE MAL, MAIS LA SECONDE...
... C'EST LEUR SUSCEPTIBILITÉ MALADIVE!
AAAH, JE SUIS STUPIDE?
BLIK!
AIE!
OH!
OUCH!
BIEN MAL ACQUIS NE PROFITE JAMAIS!
ON A SOUVENT BESOIN D'UN PLUS PETIT QUE SOI!
IL FAUT QU'UNE PORTE SOIT OUVERTE OU FERMÉE!
(A suivre)

In die periode is Berck de stertekenaar van Publiart-studio (*zie hierover ook het speciale Berck-BSM N°129, nvdr.*). Ook nu bedenkt hij de mascotte van het blad: de clown Corso. Corso zal heel wat covers sieren, de animatie van de verschillende rubrieken verzekeren, in enkele gagstrips opdraven en uiteraard reclame maken voor de koffie. Ook Berck's collega Ghion is sterk aanwezig met illustraties, animaties en gags, alsook als illustrator van de vele didactische platen..

Het blad zelf telt 12 pagina's (4 meer dan het BP-blad) en biedt meer ruimte voor heel wat strips. De nummertjes zijn opnieuw thematisch opgebouwd maar gezien de hoeveelheid strips valt dit niet echt op.
In *Corso* verschijnen drie speciaal voor het blad getekende vervolgverhalen. Op de middenpagina's kunnen de lezertjes zich gedurende de volle 24 afleveringen van het blad vergapen aan *Flamberge au vent* (een musketierverhaal door Funcken) en op de achterkaft aan *La maison Forester* (een humoristisch dorpsverhaal door Mitteï). Van N°16 tot N°23 verschijnt *Za de l'espace*, een leuke humoristische vervolgverhaaltje door Greg, dat later dat jaar (1962) in de weekbladen *Tintin* en *Kuifje* zal hernomen worden.

In tegenstelling met *De weg der jongeren – BP* waarin vele originele strips verschenen, vinden we in *Corso* vooral heel wat herbruikt materiaal uit het weekblad *Kuifje*: waargebeurde verhalen (o.a. van Graton, Follet, Weinberg en Cheneval), humoristische kortverhalen van Marechal, Macherot, Bob De Moor, Attanasio, en gags van Franquin (*Ton en Tinneke*) en Vandersteen (*'t Prinske*). Verder vinden we in het blad een vervolgroman die vermoedelijk geïllustreerd werd door Aidans. Funcken, Graton, Follet, Macherot, Marechal, Bob De Moor, Attanasio, Franquin, Vandersteen... Zonde dat *Corso* nooit in het Nederlands is verschenen!

COLLECTIE FENIX 2011

Wow! Applaus! Verbluffend! Staande ovatie! Deze kleine greep uit de eerste reacties, die we kregen toen we de cover van het *Dees Dubbel en Cesar*-album *Heksen op Gruwelstein*, de eerste Fenix-uitgave van 2011, onder ogen kregen. De uitroeptekens zijn het waard om geplaatst te worden, niet?

Een vette pluim voor het tekenwerk wordt alvast opgestuurd naar Dirk Stallaert. De postbode zal zijn handen weer serieus mogen wassen als hij die post ten huize Stallaert aflevert.

We wijzen u er graag op dat deze keer niet alleen de cover in kleur zal zijn. Dees Dubbel en zijn kompaan Cesar beleven hun avonturen in Gruwelstein volledig in kleur. En, let u vooral goed op de snor van Dees. Daar gebeurt iets vreemds mee. Maar daarover binnenkort (misschien) meer.

Er werd weerom massaal ingetekend voor de albums die dit jaar verschijnen in de Collectie Fenix. Voor alle duidelijkheid zetten we de titels graag nog eens op een rijtje:

- **Kari Lente: De onzichtbare habbekrats (Bob Mau)**
- **Dees Dubbel en Cesar: Heksen op Gruwelstein (Rik)**
- **Bessy: Het graf in de prairie (Wirel)**
- **Flipke en de rakkers (Pink)**

BERICHT AAN DE INTEKENAARS

Voor de intekenaars onder u, nog dit bericht. De lijst van intekenaars en winkels op Fenix 2011 wordt vanaf 1 mei 2011 gepubliceerd op onze website (http://www.brabantstrip.be/) Zeker eens een kijkje gaan nemen of je naam er wel degelijk bij staat dus!

BS : 6 fr. - NEDERLAND : Losse nummers : 40 ct.

ROBBEDOES

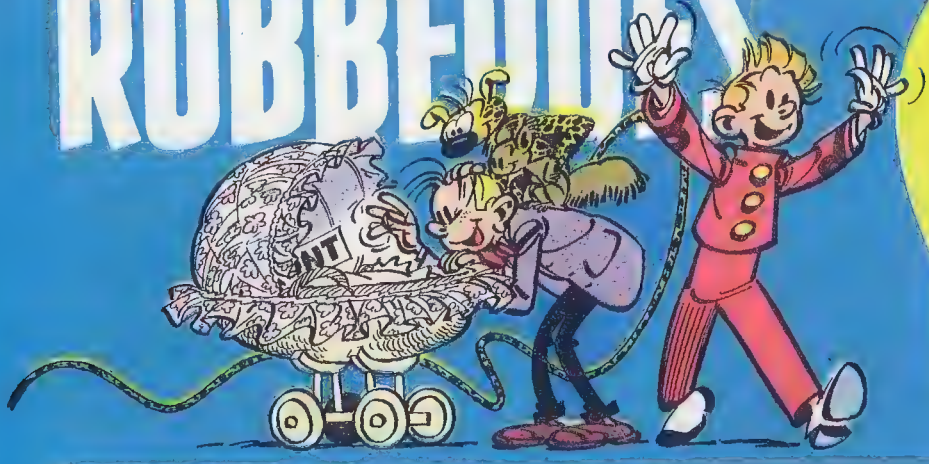

Hé,vrienden!... Ik heb een KLEIN BROERTJE! Jullie zullen hem spoedig zien!

Weekblad. - 17e Jaargang.
Nr. 817. - 24 November 1955. - 24 blz.

In *Brabant Strip Magazine* 183 ging onze medewerker Rik Lok dieper in op de geschiedenis van *Sprint*, het kleine broertje van *Robbedoes*. Thierry Martens, o.a. de ex-hoofdredacteur van het weekblad *Spirou*, stuurde ons enkele op- en aanmerkingen op het Sprint-dossier. Een opmerking zal veel verzamelaarsharten sneller doen slaan want blijkbaar bestaat er ook een nummer 50 van *Sprint*.

Risque-Tout, *Sprint* in het Vlaams, is eigenlijk een creatie van Georges Troisfontaines. Begin van de jaren 50 had hij meer en meer invloed in het slaperig huis van de Dupuis'. Hij zorgde voor de publiciteit in al hun weekbladen en dankzij hem viel er meer en meer geld in de kassa.

Hij vond de formule van *Bonnes Soirées* (*De Haardvriend*), met alleen een volledige roman en een vervolgverhaal, heel oubollig. Moderne vrouwen zijn veeleisender en men kan geen publiciteitscontracten aantrekken als de verkoop te laag is. Vanaf 1952 had hij het beheer over de redactie van *Bonnes Soirées* en hij begon het tijdschrift te moderniseren. In een twaalftal jaren steeg de verkoop tot bijna 1 miljoen exemplaren.

In het centrum van Brussel, naast de Beurs, kocht hij twee verdiepingen in vleugel B van de Galerie du Centre. Eén verdieping was voor zijn personeel van de twee afdelingen van de World's (Publicity en Creation). In de tweede lokte hij Dupuis. Dat was niet evident: de Dupuis' waren echte oer-Walen en droomden er na de bevrijding zelfs van dat hun tekenaars in Marcinelle zouden komen wonen voor het gemak. (Alleen Eddy Paape heeft het kortstondig gedaan, maar zijn broer Adolphe werkte er al in de drukkerij!)

Troisfontaines had een kantoor in Parijs in de buurt van de Champs-Elysées en hij vond dat een fatsoenlijke uitgever een ander adres moest hebben dan Marcinelle. Hij kreeg de steun van Charles Dupuis die een verhuis naar Brussel als een bevrijding zag van zijn oudere broer Paul. (De broers Paul en Charles Dupuis deelden hetzelfde kantoor met hun schoonbroer René Matthews en hun bureaus stonden in u-vorm. Iedereen kon alles van de andere te weten komen, en dat was soms niet min!). Charles Dupuis huurde dus de tweede verdieping van Troisfontaines voor de redacties van zijn weekbladen en kon daar, in de hoofdstad, op zijn minst een dag vrij hebben: alle woensdagen. *Spirou* was de speeltuin van Charles. Voor de andere weekbladen als *Bonnes Soirées* of *Moustique* (*Humoradio*) gaf hij gemakkelijk de verantwoordelijkheid aan Troisfontaines. Maar bij *Spirou* was het moeilijk geworden nog nieuwe reeksen te plaatsen: het blad zat vol ! World's Creation vulde ongeveer een derde van het blad met eigen reeksen (*Buck Danny*, *De Beverpatroelje*, *Kim Devil*, *Jan Kordaat* door Paape, *Oom Wim*, enz.) en ook wat redactioneel werk. Maar er was geen ruimte meer voor uitbreiding...

'CHARLES DUPUIS VREESDE DE BLIK (EN DE STEM) VAN ZIJN GROTE BROER ALS HIJ GELD ZOU VERKWISTEN!'

Er moet iets gebeuren. Een verhoging van het aantal pagina's, bijvoorbeeld, maar daarvoor was een dynamische redactie nodig. In zijn laatste jaren had Jean Doisy, de eerste hoofdredacteur van *Spirou*, praktisch geen invloed meer en hij verschanste zich in zijn rubriek Snuffeltje. Charles Dupuis leidde zelf zijn lievelingsblad maar hij was zo dynamisch als een schildpad en vreesde de blik (en de stem) van zijn grote broer als hij geld zou verkwisten!
Troisfontaines lag ook aan de basis van het rampzalige project *TV-Family* in New York, een weekblad over Amerikaanse TV onder redactie van Goscinny. Het tijdschrift heeft het maar twaalf nummers uitgehouden door de weerstand van de Amerikaanse pers en syndicates ten opzichte van een vreemde 'invaller'. Nog een geluk dat zij alleen het tijdschrift in het water van de dokken hebben gegooid en niet Goscinny erbij. Deze miljoenenramp lag nog zwaar op de maag van Paul Dupuis.

Het was dus tijd om iets te maken dat de invloed van de World's weer zou uitbreiden.

Troisfontaines stond achter Delporte en Rosy. Want er moest iemand aan de leiding van *Spirou* komen om er meer leven in te blazen... en om een groot aantal pagina's uitbreiding te eisen waardoor de tekenaars van de World meer plaats zouden hebben.

DE ECHTE GEHEIME GESCHIEDENIS ACHTER DE RAMP RISQUE-TOUT EN SPRINT

Rosy werd aan het hoofd geplaatst van een nieuwe tekenstudio, die de lay-out en illustraties van de weekbladen zou verzorgen en tegelijk zou instaan voor de opleiding van nieuwe krachten: Piroton, Salvérius, Deliège, Lambil, Cauvin, enz. zijn zo hun carrière begonnen.

'Spirou is een luxeblad, veel te mooi en te duur.'

Er was echter één misrekening. Delporte was niet echt een liefhebber van de World. Hij had veel liever dat de tekenaars rechtstreeks voor Dupuis zouden werken. Troisfontaines begreep snel dat Delporte hem geen extra plaats zou geven in *Spirou*. Hij kon de gebruikelijke reeksen verder zetten, maar geen nieuwe inbrengen!

Oplossing: een tweede blad oprichten! De broer van *Spirou* waarvan de World de meerderheid van de productie in handen zou hebben.
Als Troisfontaines een idee had, dan ging hij door als een bulldozer. "Oeieoei!", zeiden de Dupuis'. "Nog eens geld verkwisten aan een nieuw blad! Is dat wat goed gaat, niet genoeg?"

"Ge begrijpt er niks van", antwoordde Troisfontaines. "*Spirou* is een luxeblad, veel te mooi en te duur. Sinds de papiercrisis is zijn toekomst niet meer verzekerd. *Spirou* zal steeds meer kosten. Stripbladen zijn voor kinderen die weinig geld hebben. Men moet drukken op heel gewoon en goedkoop dagbladpapier."

Troisfontaines had een zekere nostalgie voor de weekbladen van zijn jeugd, op groot formaat, met weinig bladzijden en op krantpapier. *Le journal de Mickey*, *Robinson*, *L'As*...

Om het verschil te maken met de andere stripbladen zou hij het brengen op het grootst mogelijke formaat. De Dupuis' hadden schrik en eisten een middelmatig formaat. Het groter formaat zou alleen gebruikt worden in een geplooide binnenkatern.

Jean-Michel Charlier, Eddy Paape en Georges Troisfontaines

Een domme oplossing: zo kon men geen verzamelalbums maken van de onverkochte exemplaren, omdat men geen verzamelalbums kan maken van bladen waarvan men de helft weglaat of onleesbaar maakt door de boekband. Charles Dupuis eiste dat het blad begon met een volledig verhaal van de beste stripreeksen van *Spirou*, maar om de aankoopprijs gewoon te houden, zouden die vier pagina's alleen een vergroting zijn ten opzichte van *Robbedoes*. Weinig om te lezen dus.

Troisfontaines vulde de laatste vier pagina's met één of twee strips en maakte plaats voor Tillieux, die problemen had met de doodstrijd van *Heroic-Albums*.

De binnenste grote bladzijde werd redactioneel onder de redactie van Rosy, Delporte en Troisfontaines. Troisfontaines wenste een echte krant voor oudere lezers dan *Spirou*. Rosy zorgde voor de lay-out, de illustraties en droomde ervan om cartoons te plaatsen. Delporte zou sommige artikels bestellen en ze herschrijven als het moest. Een heel vreemd tijdschrift dus...
Met veel propaganda aangekondigd in *Spirou*, hoopte Troisfontaines op 50.000 lezers met het eerste nummer van *Risque-Tout* (en rond de 15.000 voor *Sprint*).

Oplage van no I: 75.877. Verkoop 24.078. Percentage onverkochte exemplaren: 68,3%. Een ramp. Dit wil zeggen dat ieder verkocht exemplaar de fabricatie en drukkosten van 3 exemplaren moet dekken!
(*Sprint*, oplage 28.215. Verkoop: 9.438. Zijnde 66,6% onverkocht).

De lancering heeft zeker zijn effect gehad, maar het publiek zag onmiddellijk dat het nieuwe tijdschrift minder te bieden had dan *Kuifje* of *Robbedoes*. Minder dan 200 tekeningen, daar waar het bij de andere bladen meer dan het dubbele was...

De lezers begonnen al snel af te haken en de echte verkoopcijfers beginnen zachtjes aan duidelijk te worden.

De oplage was al drastisch geslonken bij nr 5: 48.709. Verkochte exemplaren: 18.136. Percentage onverkocht: 44%. Beter, maar nog veel te hoog!
(Voor *Sprint*: 21 .565 gedrukt, 7.186 verkocht, 66,2% onverkocht.)

Er was weinig enthousiasme om goede ideeën te verkwisten in volledige verhalen van vier pagina's. Charlier had het er heel moeilijk mee, maar moest toch zijn steentje bijdragen onder druk van Troisfontaines (met *Buck Danny*, *De Beverpatroelje*, *Kim Devil*).

Voor de tekenaars van *Robbedoes*, betekende het een minimale opbrengst (men kon moeilijk op albums hopen met dit materiaal). Troisfontaines moest dus meer en meer goedkope (en saaie) Italiaanse strips plaatsen. Wat zeker niet goed was voor een weekblad dat er al pover uitzag!

Oplage van nr. 14: 30.247.
Verkoop: 16.9ll. 44% onverkocht.
(Voor *Sprint*: 12.170 gedrukt,
6.297 verkocht, 48,2% onverkocht.)

Het einde was in zicht tot alsmaar grotere tevredenheid van Yvan Delporte. Hij was nieuw als officieuze hoofdredacteur van *Spirou* en zag weinig heil in die concurrent in eigen huis. (Een beetje vergelijkbaar met wat ik heb meegemaakt met *Le Trombone illustré*, dat een ander publiek probeerde aan te spreken in *Spirou* met hetzelfde dalend gevolg.)

Met zo een percentage onverkochte exemplaren kan men alleen zeggen dat de verspreiding heel goed was in Vlaams en Waals België. Het blad werd alleen in kleine hoeveelheden in het Noorden van Frankrijk en in Nederland verdeeld. Het was het lezerspubliek dat niet volgde, niet de verdeling die faalde.

Voor nr 23, het laatste van de eerste kleine formule: 26.947 gedrukt,
13.846 verkocht, 48,6% onverkocht.
(*Sprint* 23: 10.569 gedrukt, 5.584
verkocht, 47,1% onverkocht.)

Dupuis en Delporte waren voor het stopzetten van het blad. Troisfontaines en Rosy wilden het nog een nieuwe kans geven en hadden de voor- en nadelen van de formule afgewogen.

'TROISFONTAINES MOEST MEER EN MEER GOEDKOPE (EN SAAIE) ITALIAANSE STRIPS PLAATSEN.'

Er was duidelijk maar weinig plaats voor een echt stripblad. Men moest dus gaan naar een tijdschrift voor een ouder publiek, met meer informatie, artikels, cartoons en op een nog groter formaat om op te vallen in de pers voor de jeugd.

In de nieuwe giga-*Risque-Tout* (*Sprint*) waren de strips maar een heel kleine goedkope minderheid, meestal afkomstig van de World en van Italiaanse bronnen. Het redactioneel was uitgebreid om meer een echte krant te zijn.

Nr 24 (eerste van de nieuwe formule):
26.376 gedrukt, 14.386 verkocht,
45,5% onverkocht.
(Voor *Sprint*: 10.523 gedrukt,
5.199 verkocht, 50,6% onverkocht.)

De daling ging verder... Niemand was zichtbaar gelukkig! Voor de stripfanaten was het blad niks meer waard. En welk kind zocht een blad als dat van zijn ouders?

Nr 33: 20.944 gedrukt,
8.771 verkocht, 58% onverkocht. (Voor
Sprint 33: 8.521 gedrukt,
3.605 verkocht, 57,7 % onverkocht.)

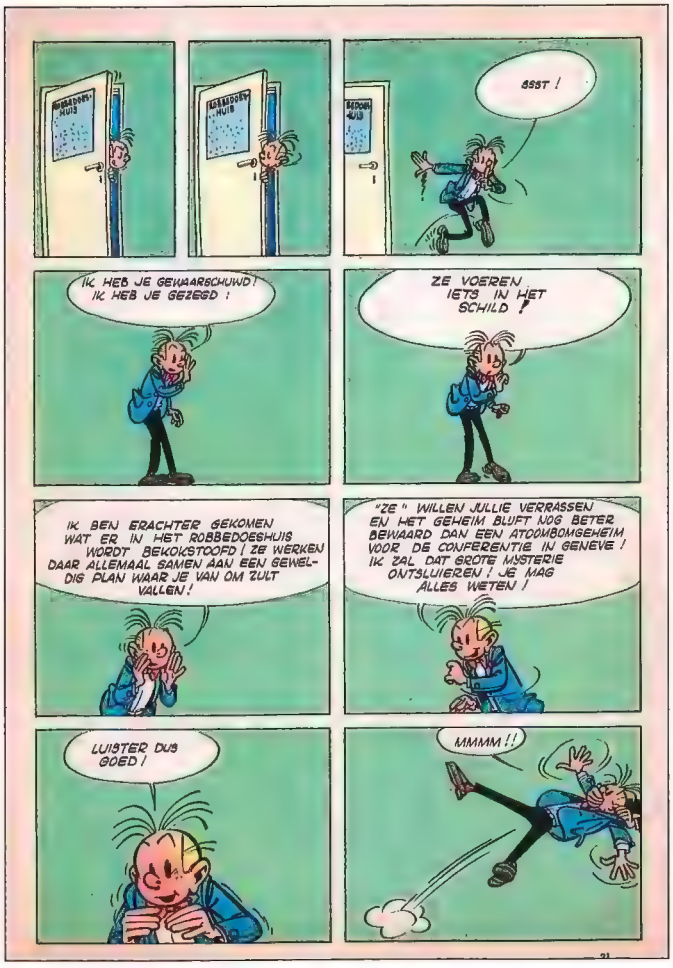
SSST !
IK HEB JE GEWAARSCHUWD! IK HEB JE GEZEGD !
ZE VOEREN IETS IN HET SCHILD ?
IK BEN ERACHTER GEKOMEN WAT ER IN HET ROBBEDOESHUIS WORDT BEKOKSTOOFD ! ZE WERKEN DAAR ALLEMAAL SAMEN AAN EEN GEWELDIG PLAN WAAR JE VAN OM ZULT VALLEN !
"ZE " WILLEN JULLIE VERRASSEN EN HET GEHEIM BLIJFT NOG BETER BEWAARD DAN EEN ATOOMBOMGEHEIM VOOR DE CONFERENTIE IN GENEVE ! IK ZAL DAT GROTE MYSTERIE ONTSLUIEREN ! JE MAG ALLES WETEN !
LUISTER DUS GOED !
MMMM !!

Uit Robbedoes 810 (8/10/1955)

Het einde was in zicht. Rik Lok heeft nr. 50 niet vermeld, maar hij heeft bestaan. Ik heb het zelf nooit gezien, maar de statistieken van Dupuis zijn duidelijk.

> Nr 50 en laatste: 14.270 gedrukt, 5.645 verkocht, 60,3% onverkocht.
> Voor Sprint 50, 6.140 gedrukt, 2.600 verkocht, 57,60% onverkocht.
> E finita la comedia.

Deze mislukking heeft toch grote gevolgen gehad:
De medewerkers van de World waren niet gelukkig door de extra werkdruk van dat blad. Goscinny, Charlier en Uderzo gingen hun eigen weg en stichtten later een echt volwassen stripblad met artikels: *Pilote*, in een meer traditioneel formaat.
Delporte was bevrijd van de invloed van de World op *Spirou* en kon zijn eigen weg volgen zonder weerstand.
Rosy stond aan het hoofd van een steeds grotere tekenstudio. Lay-out en illustraties voor de tijdschriften waren niet genoeg om al zijn mannen mee aan werk te houden. Hij moest nieuwe formules uitvinden zoals de *Gag de poche*.
Troisfontaines zag geen toekomst meer in het scheppen van nieuwe weekbladen en weidde zich voortaan aan andere zaken...
De Dupuis' kregen een volledige afkeer voor avontuur! Geen nieuwe weekbladen meer, maar alleen voortdoen met wat goed ging en de uitbreiding van de albumuitgaven...
Tillieux kon eindelijk beginnen in *Spirou* met zijn reeks *Gil Jourdan* (*Guus Slim*).

'Ik heb het nummer 50 van Sprint zelf nooit gezien, maar de statistieken van Dupuis zijn duidelijk'

Dit was de echte geheime geschiedenis achter de ramp *Risque-Tout* en *Sprint*.

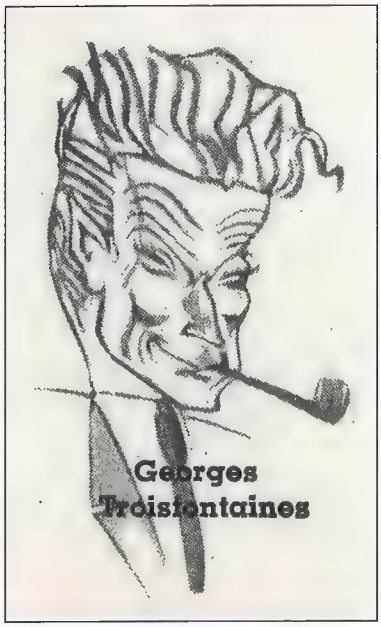

Affiche 'Allen op de baan'

IK HEB HET JULLIE WEL GEZEGD!

Zie je wel, dat ik gelijk had ! "ZE" hebben iets in voorbereiding. Maar "ZE" wilden het voor me verborgen houden ! Ik was er zeker van, dat "ZE" jullie en... mij ook wilden verrassen !

"ZE" hebben me nu alles verteld. "ZE" lieten mij erbuiten, omdat "ZE" bang waren, dat ik jullie

HET GEWELDIGSTE NIEUWS VAN DEZE EEUW

zou verklappen...

Ik heb "ZE" beloofd jullie niets te zeggen voor de volgende week. Nog een weekje geduld... Dan zullen jullie ook weten, wat "ZE" zolang in het geheim bekokstoven...

Toch een kleine aanwijzing. Een soort wachtwoord. De sleutel van het mysterie...

SPRINT

Denk eens goed na over de betekenis van deze boodschap. Nog een weekje. Volgende week Donderdag zullen jullie alles weten !

Kwabbernoot

— 23 —

Uit Robbedoes 811 (15/10/1955)

BRABANT STRIP IN DE PRIJZEN

Af en toe eens een prijs krijgen, kan deugd doen. Appreciatie voor wat je doet of gedaan hebt. Het sterkt je om verder te doen, de ingeslagen weg met meer zekerheid te bewandelen en de resultaten van het jarenlange gepassioneerde werk toch met enige trots te aanschouwen. Jazeker, af en toe durven wij hier ook onze emoties te tonen. Met mate, uiteraard. Ons imago van niets ontziende verzamelaars en primeurjagende nieuwtjesvangers houden wij graag in ere.

Maar, een prijs krijgen dus. Een beker, een medaille, een kus, een bos bloemen, ... we staan er voor open. Al trachten we hier een bescheiden houding aan te nemen. Het werk van onze vereniging wordt gedragen door vele handen. En allen doen dat met een enthousiasme, die pure liefde voor het beeldverhaal uitstraalt. We zijn al gelukkig dus. Met of zonder prijs. Maar toch...

Een complete verrassing was het toen we een mail aankregen van een van onze Nederlandse redactieleden dat Patrick Vranken, tot eind 2010 nog voorzitter van Brabant Strip vzw en hoofdredacteur van dit ledenblad, in het weekend van de stripdagen in Gorinchem een Stripschappenning in ontvangst heeft mogen nemen. Uit handen van de grote Daan Jippes dan nog...

Ook Patrick viel uit de lucht bij het horen van zijn naam die gelinkt werd aan de 'Legpenning voor Bijzondere Verdienste' van Het Stripschap. Wat hadden we de verbazing op zijn gezicht graag gezien toen hij op het podium werd geroepen. De legpenning, die die avond werd uitgereikt is een oeuvreprijs. Ze werd eerder uitgereikt aan Henk Albers (o.a. bekend als *Lucky Luke*-tekenaar in *Pep*), Paul Reichenbach (o.a. organisator van het Stripfestival Kampen) en Franka & Johan Gerlings naar aanleiding van 25 jaar Stripspektakel Valkenswaard. Zowaar een mooi lijstje!

"Het Stripschap heeft onder andere op voordracht van voorzitter Meerten Welleman en na ampel beraad beslist deze prijs aan Patrick uit te reiken als blijk van waardering voor bijna twintig jaar promotie van het beeldverhaal in Vlaanderen en Nederland onder de paraplu van vzw. Brabant Strip en het ledenorgaan BSM!", zo lezen we in de naar ons toegestuurde mail.

En die waardering komt Patrick zeker toe. Bij de eerste vergadering werd onze Patrick dan ook overstelpt met gelukwensen, afgewisseld door wat lebberzoenen van een aantal ingehuurde vrolijke meisjes (tja, dat heb je in een overwegend mannelijke stripwereld). Maar tussen het luide gesmak door klonk plots wat gemurmel van het feestvarken. Dat het niet alleen zijn verdienste was en dat hij alleen kon doen wat hij gedaan heeft, omdat hij op zijn beurt al dat enthousiasme en die positieve energie verdubbeld terugkreeg. Omdat hij gesteund en bijgestaan werd, met raad en daad.

En daarom is die Legpenning ook helemaal uw Bijzondere Verdienste lezer. De verdienste van alle lezers en leden van Brabant Strip vzw.

Dank aan Het Stripschap, dank aan u en nog een hartelijke gefeliciflapstaart aan Patrick (die die meisjes wel eens moet terugbrengen).

DOORGEBLADERD

Vermaledijd werd RAY GOOSSENS, met Fromanteau, Servais, Ryssack, Coignon en enkele anderen één der groten van de Belgische (beik!) animatiefilm.'
Vermaledijd de man die beweerde geen strips te tekenen en van 1941 tot 1954 niets anders gedaan heeft.
Vermaledijd de man die tientallen personages creëerde, duizenden gags verzon en heel zijn leven lang tekende en bleef tekenen.
Vermaledijd de man die sliep, at en dronk geketend aan zijn tekenplank (of was het getekend aan zijn ketenplank, zijn plekentank, zijn takenplenk???)
Vermaledijd? Nee, eerder GEZEGEND !
Doodmoe werden zij ervan, Jean-Marie Smits, Yves Kerremans en DannY De LaeT die telkens weer opnieuw aan de bibliografie werkten van één van onze meest onderschatte stripauteurs. God geve dat het hun vergeven wordt...

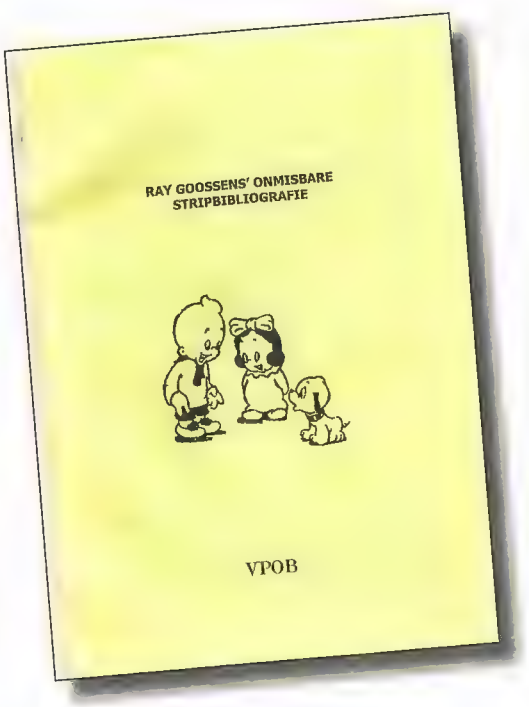

Ray Goossens onmisbare stripbibliografie.
Een éénschot publicatie van de V.P.O.B., 2011. Distributie: Book Market, Magdalenasteenweg 47, 1000 Brussel. 14 pagina's, geniet. 5 euro, verzending inbegrepen.

TERUGKIJK BS-LEDENDAG
IN LICHTERVELDE

Op zaterdag 21 februari 2011 ging in zaal Lichtenhove in Lichtervelde naar aloude traditie een Brabant Strip ledendag door. Voor wie er niet bij kon zijn, zond John Vannieuwenhove ons een aantal foto's toe zodat ieder van u de sfeer toch een beetje kan opsnuiven.

DE VERZAMELAARSTIP

Op de redactie van BSM krioelt het van de verzamelaars die voor dag en dauw opstaan om rommelmarkten allerhande af te schuimen op zoek naar die ene speciale uitgave of spectaculaire vondst. Op onze redactievergaderingen worden dan ook tal van tips doorgespeeld aan elkaar. Omdat wij graag delen, zo zijn wij opgevoed, laten wij u graag meegenieten van die tips en we hopen dat we u vanaf nu in elk nummer een bruikbare tip kunnen meegeven. Suggesties zijn altijd welkom!

Wat doe je als je een partij tijdschriften op de kop hebt kunnen tikken, die bij thuiskomst muffig rieken?

De tijdschriften in een plastieken zak steken die je hermetisch sluit (goed dichtplakken met tape) en daarna steek je ze in de diepvriezer. Wanneer al de 'beestjes' doodgevroren zijn, verdwijnt de muffige geur als sneeuw voor de zon. Professor Adhemar zou zeggen: "Dit is niet wetenschappelijk verantwoord!'. (dus op eigen risico)

GEZOCHT

(26/03) Ik zoek Vlaamse en Waalse Panorama's uit 1957-1958-1959-1960-19?? met voorplaten van Hans Kresse. Mij bekend zijn de volgende nrs.:
Vlaamse Panorama's:
1958-nrs. 30+37+41+42+43+47+52
1959-nrs. 45+ ?
1960-nrs. ??
Waalse Panorama's:
1957-nrs. 4+48+??
1958-nrs. 6+??
1959-nrs. ??
1960-nrs. 20+??
e.planting1@chello.nl

(17/03) Ohee nr 8 van Dees Dubbel - De erfenis van oom Arthur
erwin.kellens1@telenet.be

(26/02) Wie heeft er KWATTA Smurfen prentjes om te ruilen? Heb een 100-tal dubbele (verschillende) prentjes van het moeilijke album "De jonge toversmurf/L'apprenti Schtroumpf"
Wie heeft hiervan dubbelen en wil er ruilen?
jos.greven@telenet.be

(02/02) Fonds-catalogi van uitgeverij CASTERMAN, DUPUIS, GEïLLUSTREERDE PERS, HELMOND, LOMBARD, SPAARNESTAD, STANDAARD, VANDERHOUT (periode ± 1940-1980). Goede scans van complete catalogi zijn ook welkom. Tevens gezocht: SPRINT 1[A] "Speciale uitgave" (A4-formaat) (= bijlage bij Robbedoes 817).
h.h.lok@hetnet.nl

(31/01) Nummers van DE ZWEEP (weekblad uitgegeven door Het Laatste Nieuws) tussen 1948 en 1956 ; zoek nog 20 - tal nummers maar ben bereid alles wat aangeboden wordt aan te kopen , ook voor 1 ontbrekend nummer...
Verder als laatste loodje : Pum Pum nr 19 van 1966 (of de hele jaargang), eventueel in leen.
Ons Zondagsblad van 1960 (met Het Jonge Volk) : aantal losse nummers
inforoger@skynet.be

(12/01) Ik zoek alles m.b.t. De Rode Ridder. Alles over de schrijvers van de Rode Ridder nml. Karel Biddeloo, Claus Sholtz, Martin Lodewijck en Leopold Vermeiren. Enkele zaken die mij ook sterk interesseren zijn: Zondagsvriend jaargang 1945 en 1965 (compleet of losse nummers).
Kleine Zondagsvriend bundelingen 1,2,3,4, ... tem einde, Voorpublicaties (krantenknipsels) van de De Rode Ridder in " De Standaard "
Alle soorten curiosa van de Rode Ridder is ook altijd welkom. Dank bij voorbaat om mij te contacteren.
patrickbroeckx@pandora.be

DE WINNAARS VAN VINCENT VAN GOGH!

Een winnaar kiezen uit de talrijke inzendingen die we binnengekregen hebben voor onze 'Win een Vincent van Gogh-album'-wedstrijd, leek ons een makkie. Tot een der redactieleden de reglementering aangaande wedstrijden op tafel smeet en aan ons allen vroeg te bewijzen dat wij over een onschuldige hand beschikken. Toen bleek het aantal kandidaten om de winnaars uit de grote schaal der inzendingen te vissen plots heel wat kleiner. Zeg maar onbestaande. Omdat ook wij onze eer hebben en u in dit nummer de winnaars van de wedstrijd wilden mededelen, liepen we massaal de straten van ons Belgenland af op zoek naar een geschikte onschuldige hand. Uiteraard hebben we die gevonden en we kunnen u dus nu in alle eer en geweten de namen van de winnaars meedelen:

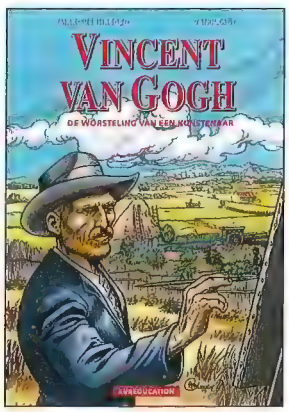

John Debaene
Jan Noben
Frits Terwijn
Lesley Van Der Slycken
Helga Vermeulen

De winnaars kunnen de strip komen ophalen op de ledendagen of één van de beurzen waarop we aanwezig zijn!

BIER IN DE KIJKER

De neus van het Nerobier laat al vermoeden dat er, indien je vergelijkt met de meeste Belgische bieren, veel meer hop is gebruikt. Het wordt gekenmerkt door lichte fruitige aroma's; geen gistingsaroma's in dit geval maar aroma's afkomstig van de hop. Vooral pompelmoes maar dan zacht, subtiel en eerder fluweel aanvoelend. De afdronk is dan eerder droog en bitter, veel sterker dan de meeste bieren die we in België kennen. Even wennen is de boodschap maar na een half glas, wanneer je een beetje verzadigd raakt aan het bittere gevoel, wordt het een flinke dorstlesser, doordrinker en appetizer tegelijk.

In het 138ste Neroverhaal Het Bierkanaal (1983) komen Nero en Ambrosius Goegeweten terecht in het Centraal-Afrikaanse Rwanda. Daar ontdekken zij bierbomen en worden schatrijk door de exploitatie van het bierkanaal: het Nerobier blijkt een overdonderend succes!
De Stichting Marc Sleen herhaalt Nero's stunt door een exclusief Nerobier te laten brouwen. Bovendien is de lancering van het Nerobier een mooie gelegenheid om het toepasselijke Neroverhaal heruit te geven. Voor de nieuwe editie van Het Bierkanaal heeft Dirk Stallaert speciaal een nieuwe cover ontworpen.

Het Nerobier, de aangepaste glazen en het album Het Bierkanaal worden verkocht in het Marc Sleen Museum.

AANGEBODEN

(21/03) Lot Kiekeboe strips allen EERSTE DRUK te koop!!!!!
Album 1 tot album 126 uit eigen verzameling. 2 albums zijn gesigneerd. Album 2 met kopje, album 8 met Merho.
Bijlages die erbij moeten zitten zijn erbij.
annswinnen@yahoo.com

(17/03) LUXE KIEKEBOE - Toproddel + Borstbeeld Fanny. (2005)
LUXE KIEKEBOE - De heeren van Scheurbuyck. (2002)
LUXE KIEKEBOE - MERHO op post. (2000)
LUXE KIEKEBOE - Het Boemerangeffect. (2007)
LUXE KIEKEBOE - Joyo de Eerste. (2009)
LUXE KIEKEBOE - Bij verdiensten - In Potlood (2007)
LUXE KIEKEBANUS
Stripschapkalender 1980
Volgens Standaard Uitgeverij is Kiekeboe het fenomeen dat deze zomer Nederland verovert, gesigneerd Merho.
vzw Ichtyrosis stichting belgie 350ex
KIEKEBOE - KARTOEN 18
Brabant strip magazine nummer 26 van 1995 toproddel
STRIPMAGAZINE CLUMZY – KIEKEBOE SPECIAL 1981
display nr 47 superzeldzaam
Verschillende geboortekaartje Kiekeboe
Curiosa: pin, drinkbeker, klokken, folders, reclameuitgave Dreft, uitnodiging enz.
andy.geeraerts@telenet.be

(23/02) Display (staander) Suske en wiske: ProBactiol Junior – 60 cm op 90 cm. Reclameuitgever van S&W oblong uitgave "De Barre Bacterie". Suske en Wiske staan op deze display afgebeeld in winterkledij. Wiske heeft tekstballon "Bescherm je kinderen tegen de winter".
ilsvb@telenet.be

(23/02) beelden van kuifje door Aroutcheff, Leblon-Delienne, Pixi in originelestaat + dozen(100 stuks).
smet.filip@hotmail.com

(13/02) De volledige reeks Suske en wiske in eerste druk!
Vanaf amoras tot nr 35.
Goede tot nieuwstaat.
Stalen bloempot in nieuwstaat.
Brullende berg heeft dedicasse van Vandersteen!
bossi1@telenet.be

BRABANT STRIP AGENDA

Organisatoren sturen alle info naar johan.van.ransbeeck@telenet.be met als onderwerp: Brabant Strip Agenda

8 mei 2011

Knokke-Heist Stripfestival

In het Casino Zeedijk-Albertstrand 509 van 10u00 tot 17u00
Met Marc Sleen, D'Auwe, Waldo, Mark Verhaegen,...
Info: http://www.stripfestival-knokkeheist.be/

14 mei 2011

Hasselt: viering 30 jaar stripwinkel Wonderland

In Paardsdemerstraat 19 met speciale stripuitgave Vervloekt.
Van 14u00 tot 17u00 signeersessie met Walthéry, Di Sano, Carin,...
Info : 011/228200 (Rigo Verbeemen) of wonderland.halfvier@telenet.be (Luk Poelmans)

15 mei 2011

Nazareth: Brabantstrip ledendag

In Vinkenzaal, Hotel De Valk, langs de E17 van 13u00 tot 17u00. Met tekenaar Krings.
Ieder lid heeft recht op een gratis ruilstand.
Ook voor u is er nog plaats maar reservatie is noodzakelijk!
Info : hendrik.neyts@skynet.be 0496/10.06.63

15 mei 2011

Ganshoren: 22ste Internationaal Stripfestival

In de tenten op het Guido Gezelleplein zon van 10u00 tot 18u00
Met tal van signeersessies
Info : http://www.festival-bd.be

28 mei 2011

Quaregnon: 14de Rencontres BD

In Hôtel de Ville, Grand'Place van 13u00 tot 18u30
Met signeersessies van Jean-Michel Beuriot, Christian De Nayer, Clovis,...
Info : http://www.facebook.com/BDQuaregnon

28 mei 2011

Zwolle: 13de Oost-Nederlandse stripboekenbeurs

In Broerenkerk, Broerenkerkplein van 10u00 tot 17u00
Met tal van signeersessies, veiling,...
Info :
http://www.oostnederlandsestripboekenbeurs.nl/

4 juni 2011

Fontaine-L'Evêque: 4de Festival de BD

In Salle des Fêtes, Place de Wallonie van 10u00 tot 18u00
Met signeersessies van Jean-Pierre Gibrat, Willy Lambil, Tony Laudec, Peral, Eddy Paape,...
Info : http://www.latroisiemedimension.com/

4 en 5 juni 2011

Amiens: 16 de Rendez-vous de la BD

In Pôle Universitaire (nabij de kathedraal) van 10u00 tot 19u00
Met signeersessies van Alain Dodier, Frank Margerin, Olivier Grenson, Juanjo Guarnido, Ptiluc,...
Info: http://bd.amiens.com/actu.php

11 juni 2011

Zandvoorde Stripfestival

Met overzichtstentoonstelling Tom Bouden en stripzoektocht
Info: www.zandvoordestript.be

19 juni 2011

Kalmthout: 14de stripdag Suske en Wiske

Met speciaal Suske en Wiske-album, signeersessies, stripveiling
Info : http://www.vvvkalmthout.be

26 juni 2011

Zulte Stripbeurs

In Fiertelhof, Staatsbaan 149 van 10u00 tot 18u00
Info : stripbeurs.zulte@telenet.be

WANTED

~~DEAD~~ OR ALIVE

De lustige kapoentjes

LEUK, ZO'N BALLONNEN-WEDSTRIJD!
DAT BRENGT SPANNING IN HET LEVEN!
ONS KAARTJE ZAL WEL HEEL VER VLIEGEN!
DAAR ZOU IK MAAR NIET OP REKENEN, KAPOENTJES!!!
FLURK!
IK BEN DE SNELSTE SCHERPSCHUTTER VAN DE HELE STREEK!
PAF
PAF
PAF
PAF
SCHURK!
HAHAHA !!!
NU, METER VER, GOEIE MOP! DAT BRENGT PLEZIER IN JE LEVEN!
WAT LATER...
WEL! WEL! ZE GEVEN HET NIET OP! ZE PROBEREN HET NOG EENS! EN MET WEL ACHT BALLONNEN! IK VRAAG ME AF WAT ER IN DAT ZAKJE ONDERAAN ZIT?
PAF
PAF
PAF
PAF
PAF
PAF
EN HOP!!! VUREN MAAR
FLOK
ER ZAT VERF IN DAT ZAKJE!
BRENG JE WAT KLEUR IN JE LEVEN FLURK?

Wij zoeken dringend meer informatie over de maker van bovenstaande strip. U herkent ongetwijfeld – de titel helpt je al een heel eind op weg – de stripreeks De Lustige Kapoentjes. Van 1985 tot 1989 tekende ene Jo de reeks. Zijn (of haar) versie is de enige waar nooit een album van verscheen. Wij hadden graag wat meer te weten gekomen over deze ons onbekende auteur Jo. Man of vrouw? Familienaam? Leeft hij of zij nog steeds? Alle mogelijke tips zijn welkom op brabant.strip@gmail.com. Beloning: onze eeuwige dank en respect!

catawiki

catawiki.be

Samen maken we de beste stripcatalogus
Al 250.000 strips uitgebreid beschreven

Hou je verzameling en zoeklijst gratis bij
Vink in de catalogus aan wat je hebt en mist

Maak je collectie compleet
Al een half miljoen strips te koop

Open eenvoudig je eigen webwinkel
Bereik het grootste verzamelaarsnetwerk

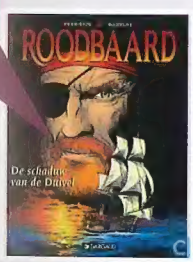

Ontmoet andere stripverzamelaars
Wissel kennis en ervaring uit

"Catawiki is een paradijs voor verzamelaars. Je collectie bijhouden, kopen en verkopen gaat sneller en makkelijker dan ooit."

Tammo Meedendorp, op Catawiki bekend als gebruiker 'Collectioneur'

AL EENS 180.000 STRIPS BIJEEN GEZIEN ?!?

© Standaard Uitgeverij

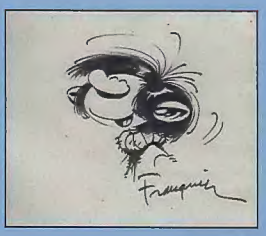

Dédicaces Franquin

KOM EENS KIJKEN IN STRIPWINKEL BEO

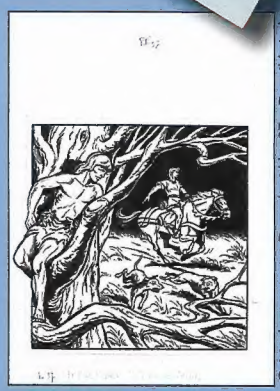

Originele voorpagina De rode ridder 37 – De wilde jacht

Voor meer eerste drukken, originelen en speciale aanbiedingen bezoek onze website www.stripwinkelbeo.be. Wekelijks nieuwe items in de kijker.

Joubert – Bob Morane

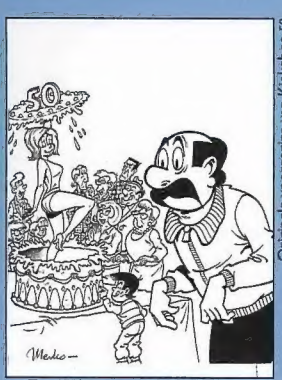

Originele voorpagina van Kiekeboe 50

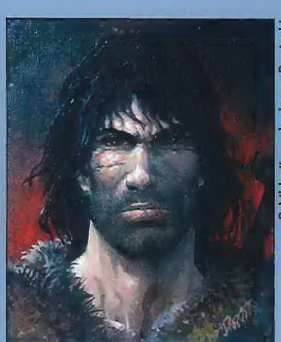

Schilderij op doek van Rosinski

Stripwinkel Beo
Oude Vaartplaats 16
2000 Antwerpen
Tel 03 | 233 25 36
Fax 03 | 231 29 78

© Moulinsart

www.stripwinkelbeo.be | e-mail : beostripwinkel@skynet.be